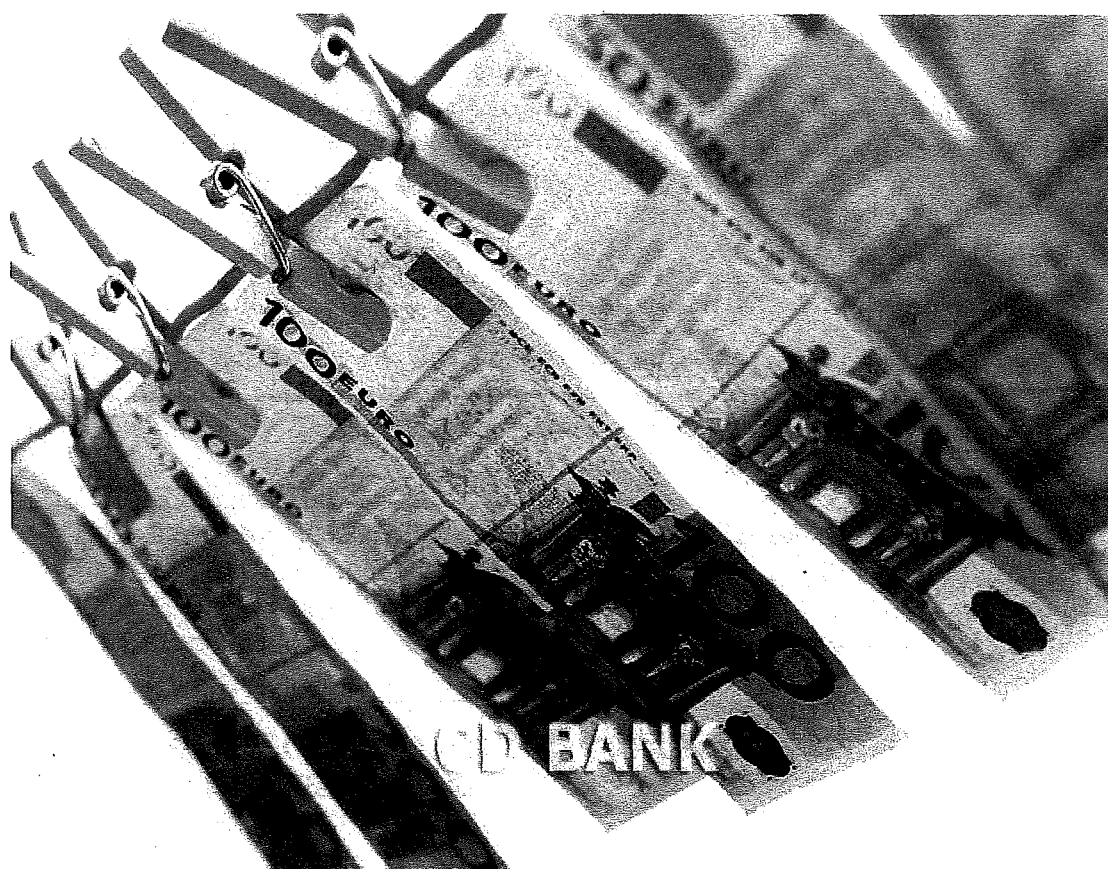

**ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Π.Μ.Σ. ΚΑΤΥΕΘΥΝΣΗ ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ**

**ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ
ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
(ΞΕΠΛΥΜΑ ΒΡΟΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ)**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κος Π.ΤΣΙΡΗΣ

50
ΜΠΛΕ

ΜΠΡΕΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
ΑΘΗΝΑ 2009

ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ

ΒΡΟΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ.....σελ.4

- 1.1 Διαχρονική εξέλιξη του φαινομένου. σελ.4
- 1.2. Ορισμός του ξεπλύματος βρόμικου χρήματος..... σελ.5
- 1.3. Διαδικασία ξεπλύματος χρήματος..... .. σελ.7
- 1.4. Γεωοικονομική και γεωπολιτική διάσταση σελ.8
- 1.5. Ξέπλυμα και τραπεζικές υπηρεσίες..... . σελ.9
- 1.6. Μέτρα για το ξέπλυμα χρήματος σελ.9
- 1.7. Η οικονομική συλλογιστική ως ζωτικό εργαλείο στην επιτυχημένη αντιμετώπιση της χρηματοδότησης και της υλοποίησης της τρομοκρατίας.....σελ.10
- 1.8. Οικονομική δομή και οργάνωση σελ.12

2.ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ”.....σελ.13

- 2.1. Η Διακήρυξη Αρχών της Επιτροπής της Βασιλείας.....σελ.14
- 2.2. Οι Συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών.....σελ.15
- 2.3. Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης.....σελ.18
- 2.4. Οι Οδηγίες και οι Κανονισμοί των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.....σελ.19
 - 2.4.1. Η Οδηγία 2005/60/ΕΚ σελ.19
 - 2.4.2. Κανονισμός 1889/2005/ Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Οκτωβρίου 2005.....σελ.21
 - 2.4.3. Η Οδηγία 2006/70/Ε/Κ.....σελ.22
 - 2.4.4.Κανονισμός 1781/2006 Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.....σελ.27

2.5.Η ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (F.A.T.F.).....σελ.30

ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Ο ΝΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ.....σελ.34

1.1.Βασικές παράμετροι θεσμικών ρυθμίσεων.....σελ.37

1.1.1 Η Εγκληματική Περιουσία σελ. 37

1.1.2. Η Εγκληματική Δραστηριότητα.....σελ. 38

1.1.3. Πιστωτικά ιδρύματα Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί Χρηματοπιστωτικοί όμιλοι.....σελ. 40

1.2 Φορείς-Αποδέκτες της Νομοθετικής Ρύθμισης.....σελ. 42

1.2.1. Επιτροπή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας.....σελ. 42

1.2.2. Κεντρική Συντονιστική Αρχή σελ.45

1.2.3. Επιτροπή Επεξεργασίας Στρατηγικής και Πολιτικών για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.....σελ. 45

1.2.4. Φορέας διαβούλευσης ιδιωτικού τομέα για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.....σελ.46

1.2.5. Επιτροπή δικηγόρων.....σελ. 48

1.2.6. Λοιπές δημόσιες αρχές.....σελ.48

1.3. Κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης του ν.3691/2008.....σελ.51

1.3.1. Ποινικές κυρώσεις.....σελ.51

1.3.2. Διοικητικές κυρώσεις.....σελ.53

2. Η ΠΡΑΞΗ 2577/2006 ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ Η ΑΠΟΦΑΣΗ 23/404/22.11.2006 ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ.....σελ.56

2.1. Οι διαδικασίες αναγνώρισης και πιστοποίησης της ταυτότητας (ΔΕΟΥΣΑ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ).....σελ.57

2.2 Κατηγοριοποίηση πελατών με βάση τον κίνδυνο του Ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας.....σελ. 59

3. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΦΥΣΗ ΤΟΥΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΣΥΝΔΕΘΟΥΝ ΜΕ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ.....σελ. 64

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....σελ. 88

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....σελ.93

ΜΕΡΟΣ 1ο

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΒΡΟΜΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

1.1. Διαχρονική εξέλιξη του φαινομένου

Η απόκρυψη νόμιμου ή παράνομου πλούτου έχει τις ρίζες της από το 1.000 π.Χ. Έμποροι στην Κίνα έκρυβαν την περιουσία τους από φόβο μήπως οι κυβερνήτες «άρπαζαν» τον πλούτο που είχαν συσσωρεύσει μέσω του εμπορίου.¹

Ο ρωμαίος αυτοκράτορας Βεσπασιανός έλεγε στο γιο του Τίτο (Pecunia non olet), ότι το χρήμα δεν βρομάει όταν ο τελευταίος δυσφορούσε, εξαιτίας του εισιτηρίου που ο πατέρας του είχε θεσπίσει για την είσοδο των πολιτών στις δημόσιες τουαλέτες (Βεσπασιανές). Όμως, ο Τίτος δεν γνώριζε ότι ο πατέρας του είχε διατάξει να πλένονται τα νομίσματα στον ποταμό της Ρώμης, τον Τίβερη, πριν προσκομιστούν στα Δημόσια Ταμεία, ακόμα παλαιότερα.

Η νομιμοποίηση παράνομων εσόδων ή εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, έχει καθιερωθεί να αποδίδεται και χρησιμοποιείται στην καθημερινή γλώσσα ως «ξέπλυμα (βρόμικου) χρήματος»². Ο μεταφορικός αυτός όρος έχει επικρατήσει διεθνώς (αγγλικά: "Money laundering", ισπανικά: "blanqueo (λεύκανση) de fondos", γαλλικά: "blanchiment de capitaux", γερμανικά: "Geldwascherei").

Η ακριβής απόδοση του αδικήματος στην ελληνική νομοθεσία είναι «νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες».

Τα μεγέθη του ξεπλύματος χρήματος δεν μπορούν να προσδιοριστούν. Το πιο οργανωμένο και έγκυρο διεθνές όργανο κατά του ξεπλύματος χρήματος, η F.A.T.F. (Financial Action Task Force) επικαλείται ως πιο αξιόπιστη την επί του θέματος εκτίμηση του Διεθνούς Νομισματικού ταμείου (Δ.Ν.Τ.-International Monetary Fund), που προσδιορίζει το ετήσιο ποσό ως ποσοστό της τάξης του 2% έως 5% του παγκόσμιου οικονομικού προϊόντος (και, μάλιστα, με εκτιμήσεις 1996), δηλαδή 590 δισεκατομμύρια έως 1,5 τρισεκατομμύρια δολάρια Η.Π.Α. (περίπου 5-13 φορές περισσότερα από το

¹ Βλέπε Sterling Seagrave, "Lords of the Rim The Invisible Empire of the Overseas Chinese" Publisher: Putnam Adult (August 30, 1995), σελ 45, 245 288

² Ο όρος «ξέπλυμα» βρίσκει τις ρίζες του στην πρακτική των Αμερικάνων γκάνγκστερ, οι οποίοι, κατά την περίοδο της ποτοαπαγόρευσης στις Η.Π.Α., νομιμοποιούσαν το βρόμικο χρήμα τους με το να αγοράζουν και να εκμεταλλεύονται πλυντήρια (laundries).

ακαθάριστο εθνικό προϊόν της Ελλάδας)³ και αντιστοιχώντας περίπου στη συνολική απόδοση μιας οικονομίας στο μέγεθος της Ισπανίας.⁴

1.2. Ορισμός του ξεπλύματος βρόμικου χρήματος

«Ξέπλυμα βρόμικου χρήματος είναι τα μέσα και η διαδικασία, με τα οποία αποκρύπτεται η ύπαρξη, η παράνομη προέλευση ή η αθέμιτη χρήση εγκληματικών εσόδων, ώστε να προσδοθεί νομιμοφάνεια/ευλογοφάνεια στα κεφάλαια αυτά.»⁵

Οι πωλήσεις όπλων, το λαθρεμπόριο και οι δραστηριότητες του οργανωμένου εγκλήματος, στις οποίες περιλαμβάνονται (η διακίνηση ναρκωτικών, και τα δίκτυα πορνείας το εμπόριο εσωτερικών πληροφοριών, η δωροδοκία και η ηλεκτρονική απάτη), μπορούν να παραγάγουν μεγάλα έσοδα και να δημιουργήσουν το κίνητρο για νομιμοποίηση των παράνομα αποκτηθέντων χρημάτων μέσω του ξεπλύματος χρήματος.

Στην έννοια των «παράνομων εσόδων» εμπίπτουν όχι μόνο τα χρηματικά κεφάλαια αλλά και κάθε είδους, σχεδόν, περιουσιακό στοιχείο που αποκτήθηκε από εγκληματική δραστηριότητα

Προσπάθεια για νομιμοποίηση παράνομου χρήματος λαμβάνει χώρα όταν μια παράνομη δραστηριότητα δημιουργεί σημαντικά κέρδη, οπότε το άτομο ή η ομάδα που συμμετείχε στη δραστηριότητα αυτή αναζητά τρόπο να ελέγξει τα έσοδά της χωρίς να προσελκύσει την προσοχή στις εγκληματικές δραστηριότητες που απέφεραν τα κέρδη ή στα αναμειγμένα σε αυτές άτομα. Οι εγκληματίες το κάνουν αυτό μεταμφιέζοντας τις πηγές, αλλάζοντας τους τη μορφή ή μετακινώντας τα έσοδα σε μέρος, που θα προσέλκυε λιγότερο την προσοχή.⁶

Σκοπός και επιδίωξη όλων όσων επιχειρούν να νομιμοποιήσουν βρόμικο χρήμα είναι να φέρουν τα παράνομα ποσά πίσω στο άτομο που τα δημιούργησε.

³ Βλέπε παράρτημα Financial Action Task Force (FATF), The forty recommenadations, Paris, Ιούνιος 2003

⁴ www.eurostat.com (ευρωπαϊκή στατιστική υπηρεσία)

⁵ Βλέπε Ευθυμία Αλβέρτη, Δ/ση Κανονιστικής Συμμορφώσεως ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ Απρίλιος 2007 σελ3 και αναλυτικά Βασιλακοπούλου, Ξέπλυμα βρόμικου χρήματος (Εθνικές και Διεθνείς διαστάσεις), σε «Το Ποινικό Δίκαιο στο Νέο Διεθνές Περιβάλλον» (2^ο Συνέδριο Έγωσης Ελλήνων Ποινικολόγων), εκδ Σάκκουλα, 2001, σελ 116 και υποσημείωση 3. Κάτσιου, Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, σελ 27 και υποσημείωση 5 όπου παρουσιάζεται ο ορισμός της President's Commission on Organized Crime (Money laundering is the process by which one conceals the existence, illegal source or illegal application of income and then disguises the income to make it appear legitimate”

⁶ Βλέπε Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, Εκπαιδευτικές Σημειώσεις Αθήνα 2002, σελ 15

Ως πιο γνωστές εγκληματικές οργανώσεις αναφέρονται οι:

Τα καρτέλ στη Νότια Αμερική (κυρίως παραγωγή/διακίνηση ναρκωτικών). Τα κολομβιανά καρτέλ (Colombian Cartels) καταλαμβάνουν την πρώτη θέση σε ότι αφορά το ξέπλυμα του βρώμικου χρήματος. Φημίζονται για την τέλεια οργάνωση και τις μεθόδους που χρησιμοποιούν. Κάθε επιχείρηση περιλαμβάνει τα δίκτυα παραγωγής, μεταφοράς και διακινήσεως της κοκαΐνης σ' ολόκληρο τον κόσμο, τις υπηρεσίες που ασχολούνται συστηματικά με την νομιμοποίηση των τεραστίων εσόδων, τα οποία τοποθετούνται σε διάφορα επενδυτικά σχήματα, κατά προτίμηση στα μεγάλα χρηματοπιστωτικά κέντρα της Ευρώπης (Λουξεμβούργο, Ελβετία).

Η Τριάντε, (Chinese Triad) κινέζικη οργάνωση με έδρα το Χονγκ-Κονγκ. Δραστηριοποιείται στις κοινότητες των Κινέζων σε ολόκληρο τον κόσμο και ιδιαίτερα στο Άμστερνταμ, Λονδίνο, Νέα Υόρκη και Άγιο Φραγκίσκο. Η Τριάντε εξειδικεύεται στα παράνομα παιχνίδια, στοιχήματα, εκβιασμούς και παροχή προστασίας. Μεγάλη κινητικότητα παρατηρήθηκε στον Χονγκ-Κονγκ εν όψει υπαγωγής του στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας το 1999, για την εξασφάλιση νέων βάσεων. Το υπουργείο των Εσωτερικών των ΗΠΑ υπολόγιζε ότι οι δραστηριότητες της αποτιμώνται σε 210δισ δολάρια το χρόνο.

Η Γιακούζα, το ιαπωνικό συνδικάτο εγκλήματος με περισσότερα από 20.000 μέλη. Θεωρείται η καλύτερα οργανωμένη ομάδα και η πιο εύρωστη από οικονομική άποψη οργάνωση.

Η Σικελιάνικη Μαφία μαζί με τη σκληρή «Ντραγκέτα» τη «Χρυσή Κορώνα» και την «Καμόρα» επενδύουν ή αποκτούν επιχειρήσεις συνήθως με χρήματα ή περιουσιακά στοιχεία καθαρά. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι η πρακτική του ξεπλύματος θεωρείται ότι αποτελεί μέρος της σικελιανής κουλτούρας και ότι οι χρησιμοποιούμενες τεχνικές μέθοδοι για την νομιμοποίηση του πακτωλού του βρώμικου χρήματος είναι τόσο πολύ προηγμένες ώστε να εκπλήσσονται και αυτοί οι εμπειρογνώμονες. Η αρμόδια διωκτική αρχή (Direzione Investigativa Antimafia) αναφέρει ότι τα κύρια κυκλώματα στη Ιταλία είναι το τραπεζικό σύστημα, δραστηριότητες leasing, εξαγορά επιχειρήσεων κ.ο.κ.

Η Κόκκινη Μαφία, στον χώρο της πρώην ΕΣΣΔ κυρίως, με επέκταση στις χώρες της Ν.Α. Ευρώπης. Σημειώνεται ότι η εν λόγω οργάνωση χαρακτηρίζεται από υψηλό επαγγελματισμό. Οι εγκληματικές οργανώσεις στην Ρωσία δημιουργήθηκαν μετά την κατάρρευση του παλαιού πολιτικού καθεστώτος, απέκτησαν μεγάλη φήμη στο πεδίο του

ξεπλύματος. Από τη διεθνή ειδησεογραφία και τις εκθέσεις διεθνών οργανισμών προκύπτει ότι οι μαφίες Ρώσων, Γεωργιανών, Τσετσένων αναπτύσσουν έντονη δραστηριότητα στη διακίνηση ναρκωτικών, στη κλοπή έργων τέχνης, στις κλοπές αυτοκινήτων, στο εμπόριο όπλων. Επίμονες φήμες αναφέρουν ότι μεγάλος αριθμός τραπεζικών στελεχών ελέγχεται από τη Ρωσική Μαφία.⁷

1.3 Διαδικασία Ξεπλύματος χρήματος

Ακολουθούνται εν προκειμένω τρία στάδια:

Η φάση της τοποθέτησης (placement), η φάση της διαστρωμάτωσης (layering), η φάση της ολοκλήρωσης (integration).⁸

Στο στάδιο της **τοποθέτησης (placement stage)** τα παράνομα κέρδη εισάγονται στο οικονομικό σύστημα. Αυτό γίνεται με τη **διάσπαση (structuring)** μεγάλων ποσών χρήματος σε μικρότερα, λιγότερο ύποπτα ποσά, που κατατίθενται απευθείας σε έναν τραπεζικό λογαριασμό ή με τη μεταφορά μιας σειράς μέσων πληρωμής (επιταγών, ξένων νομισμάτων, κτλ.), τα οποία συγκεντρώνονται και κατατίθενται σε λογαριασμούς σε κάποια άλλη περιοχή (τα μετρητά μετατρέπονται σε τραπεζικό χρήμα).

Στο στάδιο της **διαστρωμάτωσης (layering stage)** εκείνος που ξεπλένει προβαίνει σε μια σειρά από μετατροπές ή κινήσεις των ποσών, για να τα απομακρύνει από την πηγή τους. Τα ποσά μπορούν να ⁹ παρακολουθηθούν μέσω αγορών και πωλήσεων καταθετικών /επενδυτικών προϊόντων¹⁰.

(Γ' Στάδιο-Στάδιο Ολοκλήρωσης re-intergration stage)-κατά την οποία τα ποσά εισέρχονται εκ νέου στη νόμιμη οικονομία. Οι τράπεζες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανωτέρω διαδικασία καθώς το παράνομο χρήμα μετατρέπεται συνήθως σε

⁷ Βλέπε Τραγάκης Εμμανουήλ, Οικονομικός Ταχυδρόμος, φ της 17^{ης} Αυγούστου 1995

⁸ Βλέπε παράρτημα 1

⁹ Βλέπε Εκπαιδευτικές Σημειώσεις, Ευθυμία Αλβέρτη, Δ/ση Κανονιστικής Συμμορφώσεως ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ Απρίλιος 2007, σελ 3

¹⁰ Μπορεί επίσης εκείνος που ξεπλένει να δικτυώσει, απλώς, τα ποσά, μέσω μιας σειράς λογαριασμών σε μια άλλη σειρά από λογαριασμούς σε διάφορες τράπεζες παγκοσμίως. Αυτή η χρήση των εξαιρετικά δισκορπισμένων λογαριασμών χρησιμοποιείται για το ξεπλύμα χρήματος και είναι εξαιρετικά διαδεδομένη σε εκείνες τις χώρες ή περιοχές που δεν συνεργάζονται για την καταπολέμηση του φαινομένου. Σε μερικές περιπτώσεις, για να προσδοθεί νόμιμη υπόσταση σε μία ενέργεια ξεπλύματος χρήματος, μεταμφιέζεται η μεταφορά σε πληρωμή για υπηρεσίες ή προϊόντα.

τραπεζικό χρήμα¹¹ και στη συνέχεια επενδύεται σε ακίνητα, δημιουργία νέων επιχειρήσεων, αγορά έργων τέχνης κτλ.

1.4 Γεωοικονομική και γεωπολιτική διάσταση

Η δραστηριότητα του ξεπλύματος χρήματος μπορεί γεωγραφικά να προκύψει, πρακτικά, οπουδήποτε στον κόσμο. Γενικά, υπάρχει η τάση για αναζήτηση περιοχών, όπου υπάρχει μειωμένος κίνδυνος εντοπισμού του φαινομένου, εξαιτίας του αδύναμου ή και μη αποτελεσματικού καθεστώτος για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος χρήματος. Αυτοί που ξεπλένουν χρήματα αναζητούν συνεχώς νέες διαδρομές, προκειμένου να ξεπλύνουν τα κεφάλαιά τους. Χώρες με αυξανόμενα ή αναπτυσσόμενα οικονομικά κέντρα, αλλά ανεπαρκείς ελέγχους, είναι ιδιαίτερα τρωτές.

Οι παραβάτες εκμεταλλεύονται τις διαφορές μεταξύ των εθνικών συστημάτων όσον αφορά στην καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος, και μετακινούν τα δίκτυά τους σε χώρες και οικονομικά συστήματα που λαμβάνουν ασθενή ή αναποτελεσματικά αντίμετρα.

Από την άλλη μεριά υπάρχει η άποψη ορισμένων που επιχειρηματολογούν, λέγοντας ότι δεν συμφέρει τις αναπτυσσόμενες οικονομίες να εφαρμόσουν επιλεκτική πολιτική ως προς τις πηγές των κεφαλαίων που έλκουν. Υπάρχει μια αποθαρρυντική επίδραση σε εξωτερικές απευθείας επενδύσεις, όταν οι εμπορικοί και οικονομικοί τομείς μιας χώρας αντιλαμβάνονται ότι υπόκεινται στον έλεγχο και την επιρροή του οργανωμένου εγκλήματος¹².

Οι εγκληματικοί οργανισμοί αποκτούν οικονομική και πολιτική επιρροή οδηγώντας σε εξασθένηση το κοινωνικό οικοδόμημα, τη συλλογικότητα και τους δημοκρατικούς θεσμούς της κοινωνίας¹³.

Όσον αφορά στην Ελλάδα η γεωστρατηγική θέση της πλησίον χωρών που ευδοκιμούν η παραγωγή και το εμπόριο ναρκωτικών ουσιών (Τουρκία, Αλβανία, Σκόπια,

¹¹ Αυτή είναι και η βασική θέση της FINANCIAL ACTION TASK FORCE on MONEY LAUNDERING (γνωστής ως F.A.T.F. για την οποία βλ συνέχεια) σε σχέση με την υιοθετούμενη μεθοδολογία «ξεπλύματος βρώμικου χρήματος» βλέπε αναλυτικότερα στην ιστοσελίδα http://www.oecd.org/fatf/Mlaundrig_en.htm και Χλόπη Νομιμοποίηση εσόδων σελ 369 και Κάτσιου , *Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος Η γεωπολιτική του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος*. Σελ 88

¹² Βλέπε Κάτσιος Σταύρος, *Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος* *οπ.*

¹³ Στις αρχές της δεκαετίας του 1990 ο τότε πρόεδρος της Κομισιόν, κ. Ζακ Ντελόρ, σε συνέντευξή του στη γαλλική εφημερίδα «Le Monde», υποστήριξε ότι το «ξέπλυμα του μαύρου χρήματος» απειλεί τη σταθερότητα του οικονομικού συστήματος, πηγή internet

κ.λ.π.) την καθιστά μέρος της λεγόμενης Βαλκανικής Οδού, διαμέσου της οποίας διοχετεύονται τεράστιες ποσότητες ναρκωτικών ουσιών στην Ευρώπη από Ασία και Μέση Ανατολή¹⁴

1.5 Ξέπλυμα και τραπεζικές υπηρεσίες

Η αρτιότητα της αγοράς των τραπεζικών και οικονομικών υπηρεσιών εξαρτάται σημαντικά από την πεποίθηση ότι η αγορά αυτή λειτουργεί μέσα σε ένα πλαίσιο υψηλών νομικών, επαγγελματικών και εθνικών δεδομένων. Η φήμη όσον αφορά την ακεραιότητα μιας αγοράς είναι ένα από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα που μπορεί να έχει ένας οικονομικός οργανισμός.

Έτσι, στην περίπτωση κατά την οποία χρήματα που περνούν εύκολα μέσω ενός συγκεκριμένου οργανισμού-είτε επειδή οι υπάλληλοί ή τα διοικητικά του στελέχη έχουν δωροδοκηθεί είτε γιατί η εταιρεία εθελουφλεί ως προς την εγκληματική προέλευση αυτών των κεφαλαίων-η επιχείρηση θα μπορούσε να παρασυρθεί σε ενεργό συνεισφορά και να γίνει και η ίδια μέρος ενός παρανόμου δικτύου.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έχει εντοπίσει ότι η αρνητική μακροοικονομική συνέπεια του ανεξέλεγκτου ξεπλύματος χρήματος, πιθανότατα θα συντελέσει σε ανεξήγητες αλλαγές στη χρηματική ζήτηση, στις οικονομικές συναλλαγές και αυξανόμενη αστάθεια στο κυκλοφορούν διεθνές κεφάλαιο, λόγω των μη αναμενόμενων διασυνοριακών μεταφορών περιουσιακών στοιχείων.¹⁵

1.6 Μέτρα για το ξέπλυμα χρήματος

Πολλές κυβερνήσεις έχουν θεσπίσει σειρά μέτρων για την καταπολέμηση του ανεξέλεγκτου ξεπλύματος χρήματος. Αυτά τα μέτρα στοχεύουν καταρχάς στο να αυξήσουν τη γνώση του φαινομένου αλλά και να εφοδιάσουν με τα απαραίτητα νομικά και κανονιστικά μέσα τις Αρχές, οι οποίες έχουν αναλάβει το έργο της καταπολέμησης του προβλήματος.

Μερικά από αυτά τα μέσα περιλαμβάνουν τον θεσμικό χαρακτηρισμό ως εγκλήματος της πράξης του ξεπλύματος χρήματος και τη δημιουργία του απαραίτητου

¹⁴Βλέπε άρθρο Α.ΠΗΛΙΑΗ στην Εφημ. «ΤΟ ΒΗΜΑ» με τίτλο «Κολομβία και η ...Αλβανία», 22.11.1992

¹⁵ Βλέπε Κάτσιος Σταύρος, *Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος ο.π.*, και Συμεόνοβιτς «Ξέπλυμα χρημάτων-Σχέση Οργανωμένου εγκλήματος και πολιτικής» σελ 296.

δικτύου, που θα διευκολύνει τις εμπλεκόμενες Αρχές να ανταλλάσσουν πληροφορίες, τόσο μεταξύ τους όσο και με αντίστοιχες προ αυτές Αρχές άλλων χωρών. Τα μέτρα για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος συχνά αναγκάζουν εκείνους που ξεπλένουν να μετακινούνται σε περιοχές που υιοθετούν αδύναμα ή αναποτελεσματικά μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

1.7 Η οικονομική συλλογιστική ως ζωτικό εργαλείο στην επιτυχημένη αντιμετώπιση της χρηματοδότησης και της υλοποίησης της τρομοκρατίας

Η οικονομική συλλογιστική είναι ένα ζωτικό εργαλείο στην επιτυχημένη αντιμετώπιση της χρηματοδότησης και της υλοποίησης της τρομοκρατίας. Οι οικονομικές ιδέες και τεχνικές έχουν μια χωρίς χρονικά όρια δύναμη: την ικανότητά τους να φωτίζουν τα κίνητρα, τις επιλογές και τους συμβιβασμούς στις λήψεις αποφάσεων από ανθρώπους και οργανισμούς σε όλες τις δουλειές.

Η οργάνωση και η εκτέλεση τρομοκρατίας είναι συχνά πολυμερής, πολύπλοκη και ευρέως-φάσματος. Περικλείει τη δημιουργία εσόδων για τη μαχητική Ισλαμική τρομοκρατία στο Ιράκ, την αναβίωση των Ταλιμπάν στο Αφγανιστάν και την εκτέλεση της εσωτερικά παραγόμενης τρομοκρατίας (βομβιστικές επιθέσεις αυτοκτονίας στο Λονδίνο το 2005).¹⁶

Η τρομοκρατία στρέφεται κατά στρατιωτικών δυνάμεων, πολιτών και της κρίσιμης υποδομής – συμπεριλαμβανομένων των δικτύων ενέργειας και των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Αν και οι αναφορές για κυβερνο-τρομοκρατία είναι σχετικά σπάνιες, υπάρχει ανησυχία για την αυξανόμενη δυνατότητα των τρομοκρατικών ομάδων στο να επιτεθούν και να υπονομεύσουν τόσο τα δημόσια όσο και τα ιδιωτικά δίκτυα πληροφόρησης.

Η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας μπορεί να προέλθει από μια μεγάλη ποικιλία πιθανών πηγών, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται:

¹⁶ Βλέπε έκθεση του Στέιτ Ντιπάρτμεντ του 2006 «Εκθέσεις για Κράτη πάνω στην Παγκόσμια Τρομοκρατία» στην οποία αναφέρεται αύξηση των περιστατικών τρομοκρατίας, που αποδεικνύεται με τις περίπου 14.000 επιθέσεις που έχουν προσδιοριστεί ως «τρομοκρατικές», που είχαν ως αποτέλεσμα πάνω από 20.000 νεκρούς. Κάτι που αντιπροσωπεύει μια αύξηση κατά 25 τοις εκατό στις επιθέσεις – και αύξηση κατά 40 τοις εκατό στους θανάτους – κατά τον προηγούμενο χρόνο» http://athens.usembassy.gov/reports06_gr.html

- Η κρατική χρηματοδότηση.
- Η δημιουργία εσόδων από νόμιμες δουλειές.
- Η απόκτηση παράνομων εσόδων (κάποιες φορές σε συνεταιρισμό με ομάδες του οργανωμένου εγκλήματος) από τέτοιες πηγές όπως οι απαγωγές, η διακίνηση μεταναστών, γυναικών και ναρκωτικών και οι πωλήσεις μικρών όπλων και ελαφρύ οπλισμού.
- Η κακή χρήση δωρεών για φιλανθρωπίες. Οι συνεισφορές από τους ριζοσπαστικοποιημένους της διασποράς. Η ανεπίσημη μεταφορά χρημάτων που χρησιμοποιεί το σύστημα «χαουάλα» (hawala), μέσα από ένα εκτεταμένο δίκτυο χαουαλάνταρς (φορείς παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που λειτουργούν πάνω στην βάση της εμπιστοσύνης, με ελάχιστες καταγραφές στοιχείων και μια ελαφριά ρυθμιστική δομή) και η κλοπή, το λαθρεμπόριο και η διαφθορά (ειδικά η σχετιζόμενη με το πετρέλαιο).

Η οργάνωση και ο σχεδιασμός που απαιτούνται για να διατηρηθεί η διεθνής τρομοκρατία γίνεται κάτω από την ομπρέλα των τριών κύριων οικονομικών δομών.¹⁷ Τα αυξανόμενα υπερσύγχρονα στάδια της τρομοκρατικής οικονομικής ανάπτυξης έχουν ως εξής:

Πρώτο, η κρατικά-χορηγούμενη τρομοκρατία, η οποία ευλόγως έχει μειωμένη σημασία πάνω στην εσωτερική τρομοκρατία αλλά όχι σε αυτή σε διεθνή βάση (αναγνωρίζοντας τις συνεχείς ανησυχίες πάνω στην κλίμακα της χρηματοδότησης από το Ιράν προς τις διάφορες οργανώσεις και ομάδες σε ολόκληρη την Μέση Ανατολή).

Δεύτερο, η ιδιωτικοποιημένη τρομοκρατία, όπου οι τρομοκρατικές οργανώσεις είτε επιλέγουν είτε είναι αναγκασμένες να δημιουργήσουν μερική-αυτονομία στην μορφή των αυτόνομων κρατών (τα οικονομικά και οι πόροι οργανώνονται και κατευθύνονται προς την κατεύθυνση των τρομοκρατικών επιχειρήσεων, όπως έχουμε δει στο Αφγανιστάν και την Τσετσενία) και

Τρίτον, το ύψιστο στάδιο της οικονομικής τρομοκρατικής οργάνωσης, το παγκόσμιο δίκτυο τρομοκρατίας (η al Qaida και οι θυγατρικές της, που εκμεταλλεύονται τις

¹⁷ Βλέπε Loretta Napoleoni, βιβλίο *Tracing the Money Behind Global Terrorism*, Press Release ROGUE ECONOMICS 2005, σελ 65, 81, 109

ευκαιρίες που προσφέρουν η παγκοσμιοποίηση και η αποδυνάμωση και η διάλυση των εμπορικών συνόρων).

1.8. Η μεταβαλλόμενη μεθοδολογία χρηματοδότησης

Οι αυξανόμενες πραγματικές σχέσεις με το οργανωμένο έγκλημα και τα μέλη της διασποράς γενούν την χρηματοδότηση και τους απαραίτητους πόρους για να αναλάβουν τρομοκρατική δραστηριότητα. Ο όλο και μεγαλύτερος εναγκαλισμός από τις οργανώσεις αυτές των λιγότερο παραδοσιακών μηχανισμών χρηματοδότησης (δηλαδή της λαθρεμπορίας οινοπνευματωδών ποτών, της παραχάραξης, της διακίνησης ναρκωτικών και της χρήσης πολύτιμων μετάλλων) είναι εν μέρει η αθέλητη επίπτωση από την ενίσχυση και την αποτελεσματικότητα των διεθνών ελέγχων απέναντι στην χρηματοδότηση και το ξέπλυμα χρήματος.

Το φαινόμενο αυτό βασίζεται πάνω στον «Νόμο του Goodhart», ο οποίος αναγνωρίζει την ικανότητα αναπλήρωσης των μεθόδων χρηματοδότησης από τα αυστηρά-ελεγχόμενα κανάλια σε λιγότερο-ελεγχόμενα κανάλια. Στην περίπτωση της al Qaida, αυτό συνεπάγεται την διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου σε όλο το τρομοκρατικό δίκτυο που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων πραγμάτων, διαμάντια, άλλους πολύτιμους λίθους και αγαθά από λαθρεμπόριο.¹⁸

Κάτω από αυτές τις περιστάσεις, θα πρέπει ο δημόσιος και ο ιδιωτικός τομέας των κρατών που απειλούνται από την τρομοκρατία, να αυξήσουν την συνεργασία τους για να διασφαλίσουν ότι οι σπάνιοι πόροι τοποθετούνται αποτελεσματικά για την παραγωγή δυνατοτήτων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Η οικονομική προσαρμοστικότητα και η ενίσχυση της διαχείρισης-επιπτώσεων είναι ζωτικά στοιχεία σε αυτήν την συνεργασία..¹⁹

¹⁸Βλέπε Στέιτ Ντιπάρτμεντ του 2006 «Εκθέσεις για Κράτη πάνω στην Παγκόσμια Τρομοκρατία» http://athens.usembassy.gov/reports06_gr.html

¹⁹ Βλέπε Adrian Kendry, Διεύθυνση Οικονομικών Άμυνας και Ασφάλειας, NATO review, summer 2007. <http://www.nato/docu/review/2007.html>

2. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ “ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ”

Το ξέπλυμα χρήματος είναι ένα διεθνές πρόβλημα. Η διεθνής συνεργασία αναδεικνύεται σε αναγκαιότητα πολύ σημαντική στον αγώνα για την καταπολέμηση του φαινομένου.

Οι Διεθνείς Οργανισμοί, όπως τα Ηνωμένα Έθνη ή η Τράπεζα για τους γενικούς Διακανονισμούς, έκαναν κάποια αρχικά βήματα στα τέλη της δεκαετίας του 1980, για να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα. Η δημιουργία της F.A.T.F., στη συνέχεια, το 1989, η Ευρωπαϊκή Ένωση, το συμβούλιο της Ευρώπης, ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών, καθιέρωσαν σταθερές καταπολέμησης του ξεπλύματος χρήματος για τις χώρες-μέλη τους. Η Καραϊβική, η Ασία, η Ευρώπη και η Νότιος Αφρική έχουν δημιουργήσει ανά περιοχή παρόμοιους Οργανισμούς, με δυνατότητα επιβολής μέτρων για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος, ενώ παρόμοιοι οργανισμοί οι σχεδιάζονται και για τη Δυτική Αφρική και τη Λατινική Αμερική στα χρόνια που έρχονται.²⁰

Το διεθνές νομοθετικό πλαίσιο και οι ρυθμίσεις διεθνούς δικαίου και διεθνών οργανώσεων για την πρόληψη και την καταστολή του «ξεπλύματος βρώμικου χρήματος» περιλαμβάνει:

Τη Διακήρυξη Αρχών της Επιτροπής της Βασιλείας

Τις Συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης

Την Οδηγία 60/2005 του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Τον κανονισμό 1889/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της
26^{ης} Οκτωβρίου 2005

Την Οδηγία 70/2006 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Τον κανονισμό 1781/2006ου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

Τη δράση και τις κατευθύνσεις της Ομάδας Χρηματοπιστωτικής Παρέμβασης
(Financial Action Task Force – F.A.T.F.)²¹

²⁰ Εγκύκλιος 48/28.03/2005 GROUP COMPLIANCE OFFICER ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ, σελ 1

²¹ Στο πλαίσιο αυτό, εξέδωσε 40 Συστάσεις και 9 Ειδικές το περιεχόμενο αυτών έχει ενσωματωθεί στις 3 σχετικές Οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου.

2.1 Η «ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΑΡΧΩΝ» ΤΗΣ «ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ»

Οι κύριες αρχές της συναλλακτικής συμπεριφοράς που πρέπει να ακολουθούν οι τράπεζες παγκοσμίως, έτσι ώστε να πείθουν ότι δεν θα αποτελούν άσυλο για ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, διατυπώθηκαν επίσημα το Δεκέμβριο του 1988 από την Επιτροπή Cooke της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (Bank for International Settlements – B.I.S.), η οποία αποτελείται από τους εκπροσώπους των κεντρικών τραπεζών των εξής χωρών:

Γαλλίας, Βελγίου – Λουξεμβούργου, Καναδά, Γερμανίας, Ηνωμένου Βασιλείου, Η.Π.Α., Ιαπωνίας, Σουηδία, Ιταλίας, Ελβετίας, Κάτω Χωρών (Ολλανδίας).

Η «Διακήρυξη Αρχών της Βασιλείας» δεν συνιστά, ωστόσο, νομικό και συνεπώς δεσμευτικό κείμενο. Αναφέρεται χαρακτηριστικά από την Επιτροπή στο προοίμιο ότι:

«εγκληματίες και οι συνεργάτες τους χρησιμοποιούν το οικονομικό σύστημα προς διενέργεια πληρωμών και μεταφορές κεφαλαίων από ένα λογαριασμό σε άλλο, προς απόκρυψη της πηγής και του πραγματικού (οικονομικού) δικαιούχου (beneficial owner) και για την αποθήκευση τραπεζογραμματίων μέσω θυρίδων ασφαλείας. «Αυτές οι ενέργειες αναφέρονται συνήθως ως νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες». οι τραπεζικοί επόπτες και ελεγκτές αναλαμβάνουν ένα ρόλο γενικότερης σημασίας για να ενθαρρύνουν ηθικά πρότυπα επαγγελματικής συμπεριφοράς μεταξύ τραπεζών και άλλων οικονομικών ιδρυμάτων». «Ένας από τους βασικούς στόχους της Επιτροπής είναι η επίτευξη διεθνούς συμφωνίας σε μία δήλωση αρχών οι οποίες δέον να ακολουθούνται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα».

Η ακεραιότητα της κάθε τράπεζας, όπως και η αποφασιστικότητά της να αποτρέψει τη συνεργασία της με εγκληματίες ή τη χρησιμοποίησή της ως μέσου νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές πράξεις, ως πάγια πολιτική και συνείδηση της διεύθυνσης κάθε τράπεζας, αποτελούν τα βασικά μέσα κατά της διαδικασίας του ξεπλύματος χρήματος. Συνοψίζοντας, ο Κώδικας Αρχών της Βασιλείας ορίζει²²:

- α) Την υιοθέτηση στην πολιτική της κάθε τράπεζας της πρακτικής **“Know Your Customer”**.²³ Οι διοικήσεις των τραπεζών οφείλουν να εξακριβώνουν, στο μέτρο του δυνατού, στοιχεία της πραγματικής ταυτότητας των υποψήφιων

²² Βλέπε Κάτσιος Σταύρος, ο.π, σελ 172

²³ Εγκύκλιος 48/28.03.2005 GROUP COMPLIANCE OFFICER ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ

πελατών τους, και ιδιαίτερα των δικαιούχων λογαριασμών και θυρίδων. Οι τράπεζες θα πρέπει, σύμφωνα με την Επιτροπή, να μη συμμετέχουν σε συναλλαγές, όταν ο πελάτης δεν έχει δώσει επαρκή στοιχεία ή η γνησιότητα των στοιχείων αυτών είναι αμφισβητήσιμη.

β) Τη συμμόρφωση με διατάξεις δικαίου. Οι τράπεζες θα πρέπει να απέχουν από υπηρεσίες ή συνδρομή σε συναλλαγές, για τις οποίες έχουν προκύψει βάσιμες υποψίες ότι σχετίζονται καθ' οποιονδήποτε τρόπο με δραστηριότητες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ακόμα και στην περίπτωση που πρόκειται για παραβίαση διάταξης αλλοδαπού δικαίου.

γ) Τη συνεργασία με τις αρχές που έχουν την ευθύνη εφαρμογής της νομοθεσίας. Οι τράπεζες οφείλουν να συνεργάζονται πλήρως με τις αρμόδιες εθνικές αρχές, εφόσον αυτό τους επιτρέπεται από τις εθνικές διατάξεις που αφορούν το τραπεζικό απόρρητο. Εάν προκύψουν υποψίες ότι τα κατατεθειμένα χρήματα προέρχονται από εγκληματική δραστηριότητα ή οι εν δυνάμει συναλλαγές στοχεύουν στη διάπραξη παράνομων πράξεων, τότε, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις, θα πρέπει να παύσουν κάθε είδους τραπεζικές σχέσεις με τέτοιους πελάτες ή να κλείσουν οι σχετικοί λογαριασμοί και τέλος,

Τη συμμόρφωση προς τις Αρχές του Κώδικα. Οι τράπεζες οφείλουν να καθιερώσουν επιπλέον κανόνες εσωτερικού ελέγχου, με τη δημιουργία κατάλληλων διαδικασιών, ώστε να εξακριβώνουν με ασφάλεια τα στοιχεία των πελατών τους, να τα αρχειοθετούν και να επεκτείνουν το μηχανισμό εσωτερικών ελέγχων, ως αποτελεσματικού μέσου εξακρίβωσης της τήρησης των Αρχών.²⁴

2.2. ΟΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ

Η νομική βάση για τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της καταπολέμησης των ναρκωτικών ουσιών συγκροτείται από τρεις Συμβάσεις:

Τη Σύμβαση του 1961 («... περί ναρκωτικών ουσιών ...»), που τροποποιήθηκε με το Πρωτόκολλο του 1972,

Τη Σύμβαση του 1971 («... περί ψυχοτρόπων ουσιών...»).

²⁴ Εγκύκλιος 242/7.9.2007 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΕΩΣ, ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ

Τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών «για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών», η οποία υπεγράφη στη Βιέννη από εκπροσώπους 67 κρατών μετά την πρώτη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης το 1980 για «Μέτρα κατά της Μεταφοράς και Εξασφάλισης Κεφαλαίων Εγκληματικής Προελεύσεως», όπου επισημαινόταν η ανάγκη για δραστηριοποίηση του τραπεζικού τομέα απέναντι στο πρόβλημα. Σημειώνεται ότι η εν λόγω σύμβαση κυρώθηκε στη χώρα μας με το Νόμο 1990/16.12.91.²⁵

Η Σύμβαση αυτή συμπλήρωσε τη διεθνή σύμβαση για τα ναρκωτικά – Σύμβαση του Ο.Η.Ε. του 1961 – με τις διατάξεις που περιείχε κατά της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Η Σύμβαση εντάσσει για πρώτη φορά τη νομιμοποίηση των εσόδων από το εμπόριο και τη διακίνηση των ναρκωτικών στις αρμοδιότητες της πολιτικής του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Η εφαρμογή των προβλέψεων της Σύμβασης διευκολύνθηκε από τη «Διεθνή Αστυνομία», γνωστή ως «Interpol» (International Criminal Police Organization)²⁶. Η εν λόγω σύμβαση απέκτησε ισχύ δεσμευτικού κανόνα Διεθνούς Δικαίου, λαμβάνοντας στις 11 Νοεμβρίου 1990 το χαρακτήρα επίσημης Σύμβασης του Ο.Η.Ε. Η συγκεκριμένη σύμβαση έχει σκοπό την αντιμετώπιση του παράνομου εμπορίου των ναρκωτικών και των ψυχοτρόπων ουσιών μέσω της προώθησης της συνεργασίας μεταξύ των συμβαλλόμενων κρατών, θεωρώντας την ως τη μοναδική διέξοδο για την αντιμετώπιση της διεθνούς διαστάσεως του προβλήματος. Τα κράτη τα οποία έχουν ήδη κυρώσει τη σύμβαση αναλαμβάνουν νομικές ευθύνες, που τα υποχρεώνουν²⁷ να ποινικοποιήσουν:

- α) Τη νομιμοποίηση εσόδων, τη μετατροπή δηλαδή ή διακίνηση περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από παράνομες πράξεις ή από τη συμμετοχή σε

²⁵ Βλέπε για τον Νόμο 1990/16.12.1991 (ΦΕΚ Α' 193), «Κύρωση Σύμβασης Ηνωμένων Εθνών κατά της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών φαρμάκων και ψυχοτρόπων ουσιών» αναλυτικά σε Παύλου, Ναρκωτικά δογματικά και ερμηνευτικά προβλήματα του ν.1729/1987, εκδ. Δίκαιο και Οικονομία, Π.Ν.Σάκκουλας, σελ 32 και σελ 311 επ.

²⁶ Βλέπε Κάτσιος Σταύρος, ο.π σελ. 162

²⁷ Βλέπε Εκπαιδευτικές Σημειώσεις Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο, Έκδοση Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών Αθήνα 2002, σελ 91

αυτές, όπως είναι το εμπόριο και η διακίνηση ναρκωτικών, με σκοπό την απόκρυψη ή τη μεταμφίεση της εγκληματικής προέλευσής τους καθώς και την παρεχόμενη βοήθεια στα πρόσωπα που σχετίζονται με την πραγμάτωση τέτοιων εγκλημάτων και στοχεύουν στο να αποφύγουν τις νομικές συνέπειες που απορρέουν από τις πράξεις τους.

β) Την απόκρυψη ή μεταμφίεση της πραγματικής φύσης, τοποθεσίας διάθεσης, πηγής, κίνησης και δικαιωμάτων σχετικά με την κατοχή περιουσιακών στοιχείων, εν γνώσει ότι αυτά τα περιουσιακά στοιχεία προέρχονται από έγκλημα ή εγκλήματα διακίνησης ναρκωτικών ουσιών ή από τη συμμετοχή σε ένα τέτοιο έγκλημα ή εγκλήματα.

γ) Να διευκολύνουν τη δικαστική διερεύνηση του θέματος καθώς και την έκδοση των εγκλημάτων.

δ) Να ενεργήσουν, ώστε να ενισχυθεί η διεθνής συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων διοικητικών, διοικητικών και δικαστικών αρχών στις έρευνες, τις ποινικές διώξεις και τις διαδικασίες που συναρτώνται με θέματα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

ε) Να ενεργήσουν, ώστε να καθιερωθεί η αρχή της άρσης του τραπεζικού απορρήτου για τη διευκόλυνση του ανακριτικού έργου και σε όφελος της στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας.

Άλλες ρυθμίσεις σχετίζονται με τη συνεργασία και την εκπαίδευση του προσωπικού των διοικητικών αρχών, των λοιπών υπηρεσιών που έχουν αρμοδιότητα σε θέματα που αφορούν την καταπολέμηση της νομιμοποίησης κεφαλαίων από ναρκωτικά, του προσωπικού του χρηματοπιστωτικού τομέα, καθώς και με τις διαδικασίες της έκδοσης υπόπτων και εγκληματιών, τον έλεγχο των πρώτων υλών, των υποπροϊόντων και τέλος και τις σχετικές κυρώσεις²⁸

²⁸ Βλέπε Εκπαιδευτικές Σημειώσεις Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο, ο.π., σελ. 30

2.3.Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 30 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Στις 8 Νοεμβρίου 1990 υπογράφηκε από δώδεκα κράτη – μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης (Council of Europe) η αποκαλούμενη Σύμβαση του Στρασβούργου. Για την εφαρμογή της εν λόγω σύμβασης στα μέλη του Συμβουλίου συστάθηκε, η γνωστή ως “ομάδα Rompidou” . Στη χώρα μας η Σύμβαση κυρώθηκε με το Νόμο 2655/1998, και σχετίζεται με θέματα που αφορούν:

- Τη νομιμοποίηση,
- Την ανίχνευση,
- Την κατάσχεση
- Τη δήμευση των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Από τη «Σύμβαση του Στρασβούργου» προκύπτει ότι :

- Η υποχρέωση των συμβαλλόμενων μελών να ποινικοποιήσουν τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες αλλά και να προβούν σε ενέργειες για την καταπολέμηση ολόκληρου του φάσματος των εγκληματικών πράξεων,
- Οι ελάχιστες κοινές προδιαγραφές που πρέπει να διέπουν τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις, όσον αφορά τον ορισμό της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν από την πραγματοποίηση εγκληματικών πράξεων καθώς και την αμοιβαία αναγνώριση των διαφόρων σχετικών νομικών συστημάτων.

Τέλος, αξιοσημείωτες είναι και:

Οι υποχρεώσεις για παροχή δικαστικής συνδρομής όσο και το απαράδεκτο της επίκλησης του τραπεζικού απορρήτου στις σχετικές διαδικασίες²⁹.

²⁹ Βλέπε Δημήτρηνας Γεώργιος, «Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος», Νομική Βιβλιοθήκη 2002,σελ.38, 41.

2.4. ΟΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

2.4.1. Η ΟΔΗΓΙΑ 2005/60 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ Ε/Κ

Η οδηγία αντιπροσωπεύει, σε κοινοτική κλίμακα, μέτρο συντονισμού για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.³⁰

Η μαζική ροή χρημάτων που προέρχεται από παράνομες δραστηριότητες επιφέρει ζημία στη σταθερότητα και τη φήμη του χρηματοπιστωτικού τομέα και συνιστά απειλή για την ενιαία αγορά, Η φερεγγυότητα, η ακεραιότητα και η σταθερότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων³¹ και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών³² και η αξιοπιστία του χρηματοπιστωτικού συστήματος στο σύνολό του μπορούν να κλονιστούν σοβαρά από τις προσπάθειες των εγκληματιών και των συνεργών τους είτε να συγκαλύψουν την προέλευση των προϊόντων των εγκληματικών δραστηριοτήτων είτε να διοχετεύσουν νόμιμο ή παράνομο χρήμα με σκοπό την τρομοκρατία³³.

Η κοινοτική δράση σε αυτόν τον τομέα είναι αναγκαία για να αποφευχθεί η θέσπιση μέτρων από τα κράτη μέλη για την προστασία των χρηματοπιστωτικών τους συστημάτων, τα οποία μπορεί να μη συνάδουν με τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και με τους κανόνες του κράτους δικαίου και της ευρωπαϊκής δημόσιας τάξης.

Αποτελέσματα μπορούν να επιφέρουν, εκτός από την προσέγγιση του ποινικού δικαίου, και οι προσπάθειες πρόληψης μέσω του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

³⁰ Βλέπε <http://www.europa.eu.int>, Επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

³¹ Ως «πιστωτικό ίδρυμα» νοείται κάθε πιστωτικό ίδρυμα κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο της οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2000, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων (1), συμπεριλαμβανομένου και κάθε ευρισκόμενου στην Κοινότητα υποκαταστήματος, κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 3 της εν λόγω οδηγίας, πιστωτικού ιδρύματος με έδρα εντός ή εκτός της Κοινότητας.

³² Ως «χρηματοπιστωτικός οργανισμός» νοείται: α) κάθε επιχείρηση εκτός από πιστωτικό ίδρυμα, η κύρια δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στη διενέργεια μιας ή περισσοτέρων από τις πράξεις που περιλαμβάνονται στα σημεία 2 έως 12 και 14 του παραρτήματος 1 της οδηγίας 2000/12/ΕΚ, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων των ανταλλακτηρίων συναλλάγματος και των γραφείων πληρωμών και εμβασμάτων·

β) οι ασφαλιστικές εταιρείες οι οποίες έχουν λάβει μόνιμη άδεια λειτουργίας σύμφωνα με την οδηγία 2002/83/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Νοεμβρίου 2002, σχετικά με την ασφάλιση ζωής (2), εφόσον ασκούν δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής.

γ) οι επιχειρήσεις επενδύσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων δ) οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων που διαθέτουν στο κοινό μέσω της αγοράς μερίδια ή μετοχές τους. ε) οι ασφαλιστικοί διαμεσολαβητές, κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 5 της οδηγίας 2002/92/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, εκτός των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών κατά το άρθρο 2 παράγραφος 7 της ως άνω οδηγίας, όταν δραστηριοποιούνται στον τομέα της ασφάλειας ζωής και άλλων ασφαλειών με επενδυτικό σκοπό· στ) τα υποκαταστήματα, όταν βρίσκονται στην Κοινότητα, χρηματοπιστωτικών οργανισμών κατά την έννοια των στοιχείων α) έως ε), η έδρα των οποίων βρίσκεται εντός ή εκτός της Κοινότητας·

³³ Βλέπε άρθρο 1 παρ. 4. οδηγία 60/2005 των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Σύμφωνα με τα νέα διεθνή πρότυπα, εισάγονται ειδικότερες και λεπτομερέστερες διατάξεις που αφορούν την εξακρίβωση και τον έλεγχο της ταυτότητας του πελάτη και κάθε πραγματικού δικαιούχου³⁴. Απαιτείται λοιπόν ο ακριβής ορισμός της έννοιας του "πραγματικού δικαιούχου"³⁵. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν έχουν ακόμη προσδιοριστεί οι μεμονωμένοι δικαιούχοι νομικού προσώπου ή νομικού μηχανισμού, όπως ιδρύματος ή εταιρείας εμπιστευματικής διαχείρισης (trust), και, ως εκ τούτου, είναι αδύνατον να αναγνωρισθεί η ταυτότητα ενός προσώπου ως πραγματικού δικαιούχου, είναι επαρκές όταν αναγνωρίζεται η κατηγορία προσώπων που θεωρούνται δικαιούχοι του ιδρύματος ή της εταιρείας εμπιστευματικής διαχείρισης³⁶.

Σύμφωνα με την οδηγία, τα ιδρύματα και οι οργανισμοί θα πρέπει, να εξακριβώνουν και να ελέγχουν την ταυτότητα του πραγματικού δικαιούχου. Προκειμένου να τηρείται η απαίτηση αυτή, θα πρέπει να επαφίεται στα εν λόγω ιδρύματα, οργανισμούς και πρόσωπα εάν θα κάνουν χρήση των δημόσιων αρχείων των πραγματικών δικαιούχων, εάν θα ζητήσουν από τους πελάτες τους τα σχετικά δεδομένα ή εάν θα λάβουν την πληροφορία με άλλον τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη ότι η έκταση των μέτρων δέουσας επιμέλειας (due diligence) ως προς τον πελάτη συσχετίζεται με τον κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, γεγονός που εξαρτάται από τον τύπο του πελάτη, την επιχειρηματική σχέση, το προϊόν ή τη συναλλαγή.

Όσον αφορά την άσκηση της δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη, συμπεριλαμβανομένης της αυξημένης δέουσας επιμέλειας για πελάτες ή επιχειρηματικές σχέσεις υψηλού κινδύνου, όπως για τη διακρίβωση του αν κάποιο πρόσωπο είναι

³⁴ Βλέπε Κεφάλαιο Β άρθρο 8-1-α οδηγία 60/2005 των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

³⁵ Ως «πραγματικός δικαιούχος» νοείται το φυσικό πρόσωπο ή τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία τελικά κατέχουν ή ελέγχουν τον πελάτη, ή/και το φυσικό πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου διεξάγεται συναλλαγή ή δραστηριότητα. Ως «πραγματικός δικαιούχος» νοείται τουλάχιστον: α) όσον αφορά τις εταιρείες: i) το φυσικό πρόσωπο ή τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία τελικά κατέχουν ή ελέγχουν νομική οντότητα, κατέχοντας, αμέσως ή εμμέσως, ή ελέγχοντας επαρκές ποσοστό των μετοχών ή των δικαιωμάτων ψήφου της εν λόγω νομικής οντότητας, μεταξύ άλλων μέσω μετοχών στον κοιμιστή, εκτός από εταιρεία που έχει νόμιμα εισαχθεί σε οργανωμένη αγορά και η οποία υπόκειται στις απαιτήσεις γνωστοποίησης που συνάδουν με την κοινοτική νομοθεσία ή υπόκειται σε ισότιμα διεθνή πρότυπα: ποσοστό ύψους 25 % συν μία μετοχή θεωρείται ότι πληροί το κριτήριο αυτό, ii) το φυσικό πρόσωπο ή τα φυσικά πρόσωπα τα οποία ασκούν κατ' άλλο τρόπο έλεγχο στη διαχείριση νομικής οντότητας. β) στην περίπτωση νομικών οντοτήτων, όπως τα ιδρύματα, και νομικών μηχανισμών, όπως οι εταιρείες καταπιστευτικής διαχείρισης, που διοικούν ή διανέμουν κεφάλαια: i) όταν οι μελλοντικοί δικαιούχοι έχουν προσδιορισθεί ήδη, το φυσικό πρόσωπο ή τα φυσικά πρόσωπα που δικαιούνται το 25 % ή περισσότερο των περιουσιακών στοιχείων νομικού μηχανισμού ή νομικής οντότητας, ii) όταν τα άτομα που αποτελούν δικαιούχους του νομικού μηχανισμού ή της νομικής οντότητας δεν έχουν προσδιορισθεί ακόμη, η κατηγορία προσώπων προς το συμφέρον της οποίας έχει κυρίως συσταθεί ή δρα ο νομικός μηχανισμός ή η νομική οντότητα, iii) το φυσικό πρόσωπο ή τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν έλεγχο στο 25 % ή περισσότερο των περιουσιακών στοιχείων νομικού μηχανισμού ή νομικής οντότητας.

³⁶ Βλέπε Κεφάλαιο Β άρθρο 8-1-β οδηγία 60/2005 των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

πολιτικώς εκτεθειμένο, καθώς και ορισμένες πρόσθετες, λεπτομερέστερες απαιτήσεις, όπως η ύπαρξη διαδικασιών και πολιτικών για τη διαχείριση της συμμόρφωσης. πρέπει να πληρούν όλα τα ιδρύματα, οργανισμοί.³⁷

Λαμβανομένων υπόψη των διαφόρων πράξεων που ισχύουν στον χρηματοοικονομικό τομέα, η αποτελεσματική και επαρκώς εφαρμογή της οδηγίας, απαιτεί την θέσπιση εκτελεστικών μέτρων, όπως ορισμένα κριτήρια για την εξακρίβωση καταστάσεων χαμηλού και υψηλού κινδύνου, στις οποίες θα αρκούσε η απλουστευμένη δέουσα επιμέλεια ή θα ήταν σκόπιμη η αυξημένη δέουσα επιμέλεια, υπό τον όρο ότι τα μέτρα αυτά δεν τροποποιούν τα ουσιαστικά στοιχεία της παρούσας οδηγίας.

Δεδομένου ότι ο στόχος της οδηγίας, ήτοι η πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη μπορεί λόγω της κλίμακας να επιτευχθεί καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο. Η Κοινότητα έχει θεσπίσει τα μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της συνθήκης και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ιδίου άρθρου, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού.

2.4.2. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 1889/2005 Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

Ο Κανονισμός 1889/2005 της 26^{ης} Οκτωβρίου 2005 συμπληρώνει το θεσμικό πλαίσιο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ορίζοντας ένα σύστημα ελέγχου των ρευστών διαθέσιμων ³⁸που εισέρχονται ή εξέρχονται από την κοινότητα ήτοι:

Κάθε φυσικό πρόσωπο που εισέρχεται ή εξέρχεται από την Κοινότητα και μεταφέρει ρευστά διαθέσιμα αξίας ίσης ή μεγαλύτερης των 10.000 οφείλει να δηλώνει το εν λόγω

³⁷ Βλέπε <http://www.europa.eu.int>, Επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο.π.

³⁸ Ως «ρευστά διαθέσιμα» νοούνται οι διαπραγματευσιμοι τίτλοι στον κομιστή συμπεριλαμβανομένων νομισματικών μέσων εκδιδόμενων στον κομιστή όπως ταξιδιωτικών επιταγών, γραμματίων και εντολών πληρωμής) είτε εκδιδόμενοι στον κομιστή είτε οπισθογραφημένοι χωρίς περιορισμό είτε εκδιδόμενοι σε διαταγή εικονικού δικαιούχου, είτε διαμορφωμένοι κατά τρόπον ώστε η κατοχή να συνεπάγεται κυριότητα και μη πλήρεις τίτλοι (συμπεριλαμβανομένων επιταγών, γραμματίων, και εντολών πληρωμής) υπογεγραμμένοι αλλά με παράλειψη του ονόματος του δικαιούχου, καθώς και τα μετρητά

ποσό στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μέσων των οποίων εισέρχεται ή εξέρχεται από την Κοινότητα. Η δήλωση αφορά :

1. το δηλούντα, (ονοματεπώνυμο, ημερομηνία και τόπος γεννήσεως, και υπηκοότητα)
2. τον κύριο των ρευστών διαθεσίμων
3. τον αποδέκτη των ρευστών διαθεσίμων
4. το ποσό και το είδος των ρευστών διαθεσίμων
5. την προέλευση και την χρήση των ρευστών διαθεσίμων
6. τη διαδρομή
7. το μεταφορικό μέσο.

Για τον έλεγχο της δήλωσης οι αρμόδιες αρχές μπορούν να υποβάλλουν σε έλεγχο τα φυσικά πρόσωπα, τις αποσκευές τους και τα μεταφορικά τους μέσα σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζει η εθνική νομοθεσία.

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς την υποχρέωση δήλωσης, τα ρευστά διαθέσιμα δεσμεύονται με διοικητική απόφαση, σύμφωνα με τους όρους της εθνικής νομοθεσίας. Όταν από τους παραπάνω ελέγχους προκύπτει ότι φυσικό πρόσωπο εισέρχεται ή εξέρχεται από την Κοινότητα με ποσά ρευστών διαθεσίμων μικρότερα από το όριο των 10.000€ και όταν υπάρχουν ενδείξεις εγκληματικών δραστηριοτήτων συναφών με την κίνηση των ρευστών διαθεσίμων, οι πληροφορίες αυτές (ονοματεπώνυμο, ημερομηνία και τόπος γεννήσεως και η υπηκοότητα του εν λόγω προσώπου καθώς και οι λεπτομέρειες του μεταφορικού μέσου που χρησιμοποιήθηκε είναι δυνατόν επίσης να καταχωρίζονται και να υποβάλλονται σε επεξεργασία από τις αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή του Κανονισμού και να τίθενται στην διάθεση των αρχών που είναι υπεύθυνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

2.4.3. Η ΟΔΗΓΙΑ 2006/70 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ Ε/Κ

Με την οδηγία 2006/70³⁹ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σκοπεύεται η ενίσχυση και η βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου όσον αφορά τον ορισμό του πολιτικώς εκτεθειμένου προσώπου» και τα τεχνικά κριτήρια για την εφαρμογή της

³⁹ Βλέπε <http://eur-lex.europa.eu/>

απλουστευμένης δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και την εφαρμογή της εξαίρεσης σε περιπτώσεις άσκησης χρηματοπιστωτικής δραστηριότητας σε περιστασιακή ή πολύ περιορισμένη βάση, ή εφαρμογή της οποίας από τα κράτη μέλη πρέπει να λάβει χώρα μέχρι 15^η Δεκεμβρίου 2007.

Ως «πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα», νοούνται τα φυσικά πρόσωπα, στα οποία έχει ή είχε ή ανατεθεί σημαντικό δημόσιο λειτούργημα, και οι άμεσοι στενοί συγγενείς ή τα πρόσωπα που είναι γνωστά ως στενοί συνεργάτες των προσώπων αυτών.

Στα φυσικά πρόσωπα στα οποία έχει ή είχε ή ανατεθεί σημαντικό δημόσιο λειτούργημα» περιλαμβάνονται:

- Οι αρχηγοί κρατών, οι αρχηγοί κυβερνήσεων, οι υπουργοί, οι αναπληρωτές υπουργοί και οι υφυπουργοί
- Τα μέλη κοινοβουλίων
- Τα μέλη ανώτατων δικαστηρίων, συνταγματικών δικαστηρίων και άλλων υψηλού επιπέδου δικαστικών οργάνων των οποίων οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε περαιτέρω ένδικα μέσα, πλην εξαιρετικών περιστάσεων
- Τα μέλη ελεγκτικών δικαστηρίων
- Τα μέλη διοικητικών συμβουλίων κεντρικών τραπεζών
- Οι πρεσβευτές και οι επιτετραμμένοι διπλωμάτες
- Οι υψηλόβαθμοι αξιωματικοί ενόπλων δυνάμεων
- Τα μέλη διοικητικών, διαχειριστικών ή εποπτικών οργάνων κρατικών επιχειρήσεων

Στους «άμεσους στενούς συγγενείς» περιλαμβάνονται:

- Ο (η) σύζυγος
- Κάθε σύντροφος που θεωρείται από την εθνική νομοθεσία ως ισοδύναμος (η) με τον (τη) σύζυγο
- Τα φυσικά ή θετά παιδιά και οι σύζυγοι ή σύντροφοι τους
- Οι γονείς

Στα πρόσωπα που είναι γνωστά ως «στενοί συνεργάτες» περιλαμβάνονται:

- Οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο για το οποίο είναι γνωστό ότι είναι από κοινού πραγματικός δικαιούχος νομικής οντότητας ή νομικών σχημάτων που είναι

γνωστό ότι συστάθηκαν προς όφελος προσώπου που αναφέρεται στην πρώτη παράγραφο.

Ως πελάτες που αντιπροσωπεύουν χαμηλό κίνδυνο νομιμοποίησης παράνομων εσόδων ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας θεωρούνται οι δημόσιες αρχές ή οργανισμοί και πληρούν όλα τα ακόλουθα τεχνικά κριτήρια:

1. τους έχει ανατεθεί δημόσιο λειτούργημα σύμφωνα με τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις συνθήκες για τις Κοινότητες ή το παράγωγο κοινοτικό δίκαιο
2. η ταυτότητά τους είναι δημοσίως διαθέσιμη, διαφανής και βέβαιη
3. οι δραστηριότητες του πελάτη, καθώς και οι λογιστικές τους πρακτικές, είναι διαφανείς
4. είτε είναι υπόλογοι σε κοινοτικό θεσμικό όργανο ή στις αρχές κράτους μέλους, ή υφίστανται κατάλληλες διαδικασίες που διασφαλίζουν τον έλεγχο της δραστηριότητάς τους.

Επίσης μπορούν να θεωρούν ως πελάτες που αντιπροσωπεύουν χαμηλό κίνδυνο νομιμοποίησης παράνομων εσόδων ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας πελάτες που είναι νομικές οντότητες οι οποίες δεν έχουν καθεστώς δημόσιας αρχής ή δημόσιου οργανισμού αλλά πληρούν όλα τα ακόλουθα κριτήρια:

1. αποτελούν οντότητα που διενεργεί χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες εκτός του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 2 της οδηγίας 2005/60/EK αλλά ως προς τους οποίους η εθνική νομοθεσία έχει επεκτείνει τις υποχρεώσεις δυνάμει του άρθρου 4 της εν λόγω οδηγίας.
2. η ταυτότητά τους είναι δημοσίως διαθέσιμη, διαφανής και βέβαιη
3. υπόκεινται, από την εθνική νομοθεσία, σε υποχρέωση λήψης άδειας για την άσκηση χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων και οι αρμόδιες αρχές μπορούν να αρνηθούν τη χορήγηση άδειας εάν δεν έχουν πεισθεί ότι τα πρόσωπα που διευθύνουν ή θα διευθύνουν πραγματικά τις δραστηριότητες των οντοτήτων αυτών ή οι πραγματικοί δικαιούχοι των εν λόγω οντοτήτων είναι κατάλληλα και έντιμα πρόσωπα

4. υπόκεινται, κατά την έννοια του άρθρου 37 παράγραφος 3 της οδηγίας 2005/60/EK, στην εποπτεία των αρμόδιων αρχών όσον αφορά τη συμμόρφωση με την εθνική νομοθεσία ενσωμάτωσης αυτής της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο και, ενδεχομένως, με πρόσθετες υποχρεώσεις στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας.
5. αδυναμία τους να συμμορφωθούν προς τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στο στοιχείο α) συνεπάγεται την επιβολή αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας λήψης κατάλληλων διοικητικών μέτρων ή της επιβολής διοικητικών κυρώσεων.

Ειδικότερα η εφαρμογή της εξαίρεσης άσκησης χρηματοπιστωτικής δραστηριότητας σε περιστασιακή ή πολύ περιορισμένη βάση της απλουστευμένης δέουσας επιμέλειας ισχύει για :

1. νομικά και φυσικά πρόσωπα που ασκούν χρηματοπιστωτική δραστηριότητα και πληρούν όλα τα ακόλουθα κριτήρια:

- α) η χρηματοπιστωτική δραστηριότητα είναι περιορισμένη σε απόλυτους όρους.
- β) η χρηματοπιστωτική δραστηριότητα είναι περιορισμένη με βάση τις διενεργούμενες συναλλαγές.
- γ) η χρηματοπιστωτική δραστηριότητα δεν αποτελεί την κύρια δραστηριότητα.
- δ) η χρηματοπιστωτική δραστηριότητα είναι δευτερεύουσα και συνδέεται άμεσα με την κύρια δραστηριότητα.
- ε) με εξαίρεση τη δραστηριότητα που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 3 στοιχείο ε) της οδηγίας 2005/60/EK, η κύρια δραστηριότητα δεν είναι δραστηριότητα που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 της εν λόγω οδηγίας.
- στ) η χρηματοπιστωτική δραστηριότητα ασκείται μόνο για τους πελάτες της κύριας δραστηριότητας και δεν αφορά το ευρύτερο κοινό.

Για τους σκοπούς του πρώτου εδαφίου στοιχείο α), ο συνολικός κύκλος εργασιών από τη χρηματοπιστωτική δραστηριότητα δεν πρέπει να υπερβαίνει ένα αρκούντως χαμηλό όριο.

Το όριο αυτό καθορίζεται σε εθνικό επίπεδο, σε συνάρτηση με το είδος της χρηματοπιστωτικής δραστηριότητας.

Για τους σκοπούς του πρώτου εδαφίου στοιχείο β), τα κράτη μέλη εφαρμόζουν ανώτατο όριο ανά πελάτη και μεμονωμένη συναλλαγή, είτε η συναλλαγή διενεργείται με μία και μόνη πράξη ή σε περισσότερες της μιας πράξης που φαίνονται να συνδέονται μεταξύ τους. Το όριο αυτό θεσπίζεται σε εθνικό επίπεδο, σε συνάρτηση με το είδος της χρηματοπιστωτικής δραστηριότητας, είναι αρκούντως χαμηλό ώστε να διασφαλίζει ότι τα είδη των εν λόγω συναλλαγών συνιστούν μη πρακτική και μη αποτελεσματική μέθοδο για τη νομιμοποίηση παράνομων εσόδων ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, και το σχετικό ποσό δεν υπερβαίνει τα 1000 ευρώ.

Για τους σκοπούς του πρώτου εδαφίου στοιχείο γ), τα κράτη μέλη επιβάλλουν ανώτατο όριο στον κύκλο εργασιών της χρηματοπιστωτικής δραστηριότητας το οποίο δεν υπερβαίνει το 5 % του συνολικού κύκλου εργασιών του νομικού ή φυσικού προσώπου.

2. Κατά την εκτίμηση του κινδύνου νομιμοποίησης παράνομων εσόδων ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας για τους σκοπούς του άρθρου 2 παράγραφος 2 της οδηγίας 2005/60/EK, δίδεται ιδιαίτερη προσοχή σε οποιαδήποτε χρηματοπιστωτική δραστηριότητα που θεωρείται, λόγω της φύσεώς της, ιδιαίτερα επιδεκτική να χρησιμοποιηθεί ή να αποτελέσει αντικείμενο κατάχρησης για σκοπούς νομιμοποίησης παράνομων εσόδων ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Οι χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 αντιπροσωπεύουν χαμηλό κίνδυνο νομιμοποίησης παράνομων εσόδων ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας εάν από τις διαθέσιμες πληροφορίες μπορεί να συναχθεί ότι ο κίνδυνος νομιμοποίησης παράνομων εσόδων ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ενδέχεται να μην είναι χαμηλός.

3. Κάθε απόφαση που λαμβάνεται βάσει του άρθρου 2 παράγραφος 2 της οδηγίας 2005/60/EK αιτιολογείται. Σε περίπτωση που μεταβληθούν οι συνθήκες που οδήγησαν στη λήψη της απόφασης αυτής, προβλέπεται η δυνατότητα ανάκλησής της.

4. Ανάλογα με το βαθμό κινδύνου, θεσπίζονται διαδικασίες ή οποιοδήποτε άλλο κατάλληλο μέτρο που διασφαλίζει ότι η εξαίρεση που χορηγείται παρέχεται με

αποφάσεις δυνάμει του άρθρου 2 παράγραφος 2 της οδηγίας 2005/60/EK, δεν γίνεται αντικείμενο καταχρήσεων από πιθανούς φορείς νομιμοποίησης παράνομων εσόδων ή χρηματοδότες της τρομοκρατίας⁴⁰.

2.4.4. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 1781/2006 Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

Για τον συντονισμό των κρατών μελών στον τομέα των διασυνοριακών μεταφορών χρηματικών ποσών θεσπίστηκε ο κανονισμός 1781/2006. Ειδικότερα, ορίζονται κανόνες σχετικά με τις πληροφορίες για τον πληρωτή όσον αφορά τις μεταφορές χρηματικών ποσών⁴¹ για τον εντοπισμό και διερεύνηση για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Ο κανονισμός έχει ισχύ για μεταφορές ποσών σε οποιοδήποτε νόμισμα οι οποίες αποστέλλονται ή παραλαμβάνονται από πάροχο υπηρεσιών πληρωμών εγκατεστημένο στην Κοινότητα.⁴²

⁴⁰ Βλέπε <http://www.europa.eu.int>, Επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1781/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Νοεμβρίου 2006, περί των πληροφοριών για τον πληρωτή που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών»

⁴¹ Βλέπε άρθρο 2 του παρόντος Κανονισμού. Ως "μεταφορά χρηματικών ποσών" ορίζεται: οποιαδήποτε συναλλαγή εκτελούμενη ηλεκτρονικά για λογαριασμό ενός πληρωτή μέσω ενός παρόχου υπηρεσιών πληρωμών με σκοπό να τεθεί χρηματικό ποσό στη διάθεση κάποιου δικαιούχου μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών, ανεξάρτητα από το εάν πληρωτής και δικαιούχος είναι ένα και το αυτό πρόσωπο·

⁴² Βλέπε άρθρο 3 του παρόντος Κανονισμού. Ο Κανονισμός δεν ισχύει για μεταφορές χρηματικών ποσών μέσω πιστωτικής ή χρεωστικής κάρτας υπό τον όρι ότι: 1) ο δικαιούχος έχει συμφωνία με τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών ή οποία επιτρέπει την πληρωμή για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών και 2) οι μεταφορές των εν λόγω χρηματικών ποσών συνοδεύονται από αποκλειστικό αναγνωριστικό κωδικό ο οποίος καθιστά δυνατό τον εντοπισμό του πληρωτή. Επίσης, ο Κανονισμός δεν εφαρμόζεται για μεταφορές χρηματικών ποσών που πραγματοποιούνται μέσω κινητής τηλεφωνίας ή οποιαδήποτε ψηφιακής ή άλλης συσκευής της τεχνολογίας των πληροφοριών, όταν αυτές οι μεταφορές χρηματικών ποσών πληροφοριών, όταν αυτές οι μεταφορές χρηματικών ποσών πληρώνονται εκ των υστέρων και πληρούν σωρευτικά τις εξής προϋποθέσεις: 1) ο δικαιούχος της πληρωμής έχει συνάψει συμφωνία με τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών η οποία επιτρέπει την πληρωμή για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών, 2) η μεταφορά χρηματικού ποσού συνοδεύεται από αποκλειστικό αναγνωριστικό κωδικό, ο οποίος καθιστά δυνατό τον εντοπισμό του πληρωτή, και 3) ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών υπόκειται στις υποχρεώσεις που καθορίζει η Οδηγία 60/2005/EK. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν τη μη εφαρμογή του Κανονισμού στις μεταφορές ποσών εντός του εν λόγω κράτους μέλους σε λογαριασμό δικαιούχου που επιτρέπει την πληρωμή για την παροχή αγαθών ή υπηρεσιών εάν: α) ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου υπόκειται στις υποχρεώσεις εκ της Οδηγίας 60/2005/EK, β) ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου της πληρωμής είναι σε θέση, με αποκλειστικό αναγνωριστικό κωδικό, να ανιχνεύει, μέσω του δικαιούχου, τη μεταφορά ποσών από το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει συνάψει συμφωνία με το δικαιούχο, τη μεταφορά ποσών από το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει συνάψει συμφωνία με το δικαιούχο της πληρωμής για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών και γ) το ποσό της συναλλαγής δεν υπερβαίνει τα 1000€. Τέλος ο Κανονισμός δεν εφαρμόζεται στις μεταφορές χρηματικών ποσών: α) όταν ο πληρωτής προβαίνει σε ανάληψη μετρητών από το δικό του λογαριασμό, β) όταν υπάρχει έγκριση χρεωστικής μεταφοράς μεταξύ δύο μερών ή οποία επιτρέπει τις μεταξύ τους πληρωμές μέσω λογαριασμών, υπό την προϋπόθεση ότι η μεταφορά των χρηματικών ποσών συνοδεύεται από αποκλειστικό αναγνωριστικό κωδικό που καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό του φυσικού ή νομικού προσώπου, γ) όταν

Οι βασικές αρχές του Κανονισμού είναι οι κάτωθι:

1. Ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών⁴³ του πληρωτή θα πρέπει κατά την μεταφορά να εξασφαλίζει τα πλήρη στοιχεία του πληρωτή (όνομα, διεύθυνση και αριθμό λογαριασμού)⁴⁴, επαληθεύοντας τις βάσει εγγράφων, πληροφοριών προερχόμενων από αξιόπιστη και ανεξάρτητη πηγή. Ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή τηρεί αρχείο επί μία πενταετία τις πλήρεις πληροφορίες για την μεταφορά χρηματικών ποσών. Για τις μεταφορές χρηματικών ποσών στις οποίες τόσο ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή όσο και του δικαιούχου της πληρωμής είναι εγκατεστημένοι εντός της Κοινότητας, συνοδεύονται μόνο από τον αριθμό λογαριασμού του πληρωτή ή από αποκλειστικό αναγνωριστικό κωδικό του πληρωτή⁴⁵. Ο πάροχος υπηρεσιών του δικαιούχου είναι δυνατόν κατόπιν αιτήματος να ζητήσει τα πλήρη στοιχεία του πληρωτή εντός τριών εργάσιμων ημερών. Οι μεταφορές χρηματικών ποσών εκτός Κοινότητας συνοδεύονται από τα πλήρη στοιχεία του πληρωτή. Η προαναφερόμενη υποχρέωση δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση ομαδοποιημένων μεταφορών χρηματικών ποσών εκτός Κοινότητας από τον ίδιο πληρωτή όταν ο ομαδικός φάκελος περιλαμβάνει τις πληροφορίες αυτές και οι μεμονωμένες μεταφορές φέρουν τον αριθμό λογαριασμού ή τον αποκλειστικό αναγνωριστικό κωδικό.
2. Όταν ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου διαπιστώνει ότι οι πληροφορίες που απαιτούνται αναφορικά με τον πληρωτή (βάσει του Κανονισμού) ότι λείπουν εν μέρει ή εντελώς, είτε απορρίπτει τη μεταφορά είτε ζητεί πλήρεις πληροφορίες σχετικά με τον πληρωτή. Ο πάροχος υπηρεσιών του δικαιούχου οφείλει να ελέγχει αν τα πεδία του χρησιμοποιούμενου συστήματος για την μεταφορά χρημάτων έχουν συμπληρωθεί σύμφωνα με το πλαίσιο συμβάσεων του εν λόγω συστήματος αποστολής μηνυμάτων. Στην περίπτωση

χρησιμοποιούν τις ηλεκτρονικά μεταβιβαζόμενες επιταγές, δ) προς δημόσιες αρχές για πληρωμή φόρων, προστίμων ή άλλων επιβαρύνσεων στο εσωτερικό κράτους μέλους, ε) όταν ο πληρωτής όσο και ο δικαιούχος πληρωμής είναι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών που ενεργούν για ίδιο λογαριασμό.

⁴³ Βλέπε άρθρο 2 του παρόντος Κανονισμού, «Ως πάροχος υπηρεσιών πληρωμών, νοείται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο του οποίου η επιχειρηματική δραστηριότητα περιλαμβάνει την παροχή υπηρεσιών μεταφοράς χρηματικών ποσών»

⁴⁴ Βλέπε άρθρο 4 του Κανονισμού. Η διεύθυνση δύναται να αντικατασταθεί με την ημερομηνία και τον τόπο γέννησης του πληρωτή, τον αναγνωριστικό αριθμό πελάτη ή τον εθνικό αριθμό ταυτότητας του.

⁴⁵ Βλέπε άρθρο 2 του Κανονισμού, ο.π., αποκλειστικός αναγνωριστικός κωδικός: ο συνδυασμός γραμμάτων, αριθμών ή συμβόλων που καθορίζεται από τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών, σύμφωνα με τα πρωτόκολλα του συστήματος πληρωμών και διακανονισμού ή του συστήματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που χρησιμοποιείται για την πραγματοποίηση της μεταφοράς χρηματικών ποσών.

που ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή παραλείπει συστηματικά να παράσχει τις απαιτούμενες πληροφορίες, ο πάροχος υπηρεσιών του δικαιούχου λαμβάνει μέτρα τα οποία αρχικώς περιλαμβάνουν την έκδοση προειδοποιήσεων και τον καθορισμό προθεσμίας πριν απορριφθούν μελλοντικές μεταφορές χρημάτων, ή πριν αποφασισθούν περιορισμοί ή τερματισμός των σχέσεων με τον από τον ίδιο πάροχο υπηρεσιών πληρωμών . Ο πάροχος πληροφοριών του δικαιούχου αναφέρει στις αρμόδιες αρχές για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Οι πληροφορίες που αποκτώνται για τον πληρωτή τηρούνται επί 5ετίας σε αρχείο.

3. Οι ενδιάμεσοι πάροχοι ⁴⁶ φυλάσσουν όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες για τον πληρωτή μαζί με την μεταφορά του κεφαλαίου.
- Όταν ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή είναι εκτός Κοινότητας και ο ενδιάμεσος πάροχος είναι εντός και διαπιστώνει κατά την παραλαβή χρηματικού ποσού ότι λείπουν εν μέρει ή εντελώς οι πληροφορίες του πληρωτή δύναται να χρησιμοποιήσει σύστημα με τεχνικούς περιορισμούς για την παροχή πληροφοριών.
 - Υπάρχει η δυνατότητα να ενημερωθεί ο πάροχος υπηρεσιών του δικαιούχου για το γεγονός αυτό, είτε μέσω συστήματος πληρωμών ή αποστολής μηνυμάτων που προβλέπει την γνωστοποίηση αυτού του γεγονότος ή μέσω άλλης διαδικασίας υπό την προϋπόθεση ο τρόπος επικοινωνίας κα είναι αποδεκτός ή συμφωνημένος και από τους δύο παρόχους υπηρεσιών πληρωμών.
 - Όταν ο ενδιάμεσος πάροχος υπηρεσιών πληρωμών χρησιμοποιεί σύστημα με τεχνικούς περιορισμούς, μπορεί να θέσει εντός τριών εργάσιμων ημερών και κατόπιν αιτήματος όλες τις πληροφορίες στον πάροχο πληροφοριών του δικαιούχου, ανεξαρτήτως εάν οι πληροφορίες αυτές είναι πλήρεις ή όχι.
 - Ο ενδιάμεσος πάροχος υπηρεσιών πληρωμών τηρεί επί πενταετία με όλες τις πληροφορίες που λαμβάνει.

⁴⁶ Βλέπε άρθρο 2 του Κανονισμού. Ως ενδιάμεσος πάροχος υπηρεσιών νοείται ο πάροχος ο οποίος δεν υπηρετεί ούτε τον πληρωτή ούτε τον δικαιούχο της πληρωμής και ο οποίος συμμετέχει στην εκτέλεση της μεταφοράς χρηματικών ποσών.

2.5. Η ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (FINANCIAL ACTION TASK FORCE – F.A.T.F.)

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο αλλά και σε διεθνές συνθέτονται συγκεκριμένα νομικά κείμενα για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του τραπεζικού συστήματος για την νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Ο κύριος φορέας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι η Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης.

Η εν λόγω οργάνωση ιδρύθηκε κατά τη σύνοδο των επτά κυριότερων βιομηχανικών κρατών (G – 7) στο Παρίσι τον Ιούλιο 1989. Η F.A.T.F. είναι διακυβερνητική ομάδα υπό την αιγίδα του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας (Ο.Ο.Σ.Α.) και αποστολή της είναι η διαμόρφωση και προώθηση πολιτικών, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος.⁴⁷

Τα μέλη της F.A.T.F. (Χώρες και Διεθνείς Οργανισμοί) είναι:

Αργεντινή, Αυστραλία, Αυστρία, Βέλγιο, Βραζιλία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, Ελλάδα, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ηνωμένο Βασίλειο, Η.Π.Α., Ιαπωνία, Ιρλανδία, Ισλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Καναδάς, Κίνα, Λουξεμβούργο, Μεξικό, Νέα Ζηλανδία, Νορβηγία, Ολλανδία, Πορτογαλία, Σιγκαπούρη, Σουηδία, Συμβούλιο Συνεργασίας του (Περσικού) Κόλπου, Τουρκία, Φινλανδία, Χονγκ – Κονγκ.

Το έργο της F.A.T.F. είναι ιδιαίτερα σημαντικό, δεδομένου ότι:

Συνίσταται στην καθιέρωση διεθνών προτύπων που στα πρώτα χρόνια της λειτουργίας της αφορούσαν την νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, τώρα όμως αφορούν και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Το 1990 διατύπωσε τις αποκαλούμενες 40 Συστάσεις (The Forty Recommendations of the F.A.T.F. on money laundering) οι οποίες ισχύουν σήμερα όπως διαμορφώθηκαν μετά την τροποποίηση τους το 1996 και το 2003. Περιέχουν τις κατευθύνσεις για νομοθετικές πολιτικές, διεθνή

⁴⁷ Οι κανόνες που εκπορεύονται από την FATF εμπίπτουν στους κανόνες «ηπιού διεθνούς οικονομικού δικαίου» (soft international economic laws)

συνεργασία και μέτρα αποτροπής του ξεπλύματος, αποτελώντας το εγκυρότερο διεθνές πλαίσιο για μια αποτελεσματική στρατηγική κατά της νομιμοποίησης εγκληματικών κεφαλαίων.⁴⁸

Προκειμένου να αντιμετωπισθούν και μελλοντικές εξελίξεις όσον αφορά την εφαρμογή νέων πρακτικών στο ξέπλυμα βρόμικου χρήματος εξέδωσε το 2001, 9 ειδικές Συστάσεις «Nine Special Recommendations on Terrorist Financing» οι οποίες ισχύουν σήμερα όπως συμπληρώθηκαν και τροποποιήθηκαν το 2004. Μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, στις 11 Σεπτεμβρίου 2001, το έκτακτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που συνήλθε στις 21 Σεπτεμβρίου 2001 επανέλαβε ότι ο αγώνας κατά της τρομοκρατίας αποτελεί βασικό στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε σχέδιο δράσης για την ενίσχυση της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, την ανάπτυξη διεθνών νομικών μέσων κατά της τρομοκρατίας, την πρόληψη της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, την ενίσχυση της εναέριας ασφάλειας και για την μεγαλύτερη συνοχή όλων των σχετικών πολιτικών της Ένωσης. Το εν λόγω σχέδιο δράσης αναθεωρήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Μαρτίου 2004 στη Μαδρίτη και προβλέπει πλέον ρητά ότι είναι απαραίτητη η προσαρμογή του νομοθετικού πλαισίου που δημιούργησε η Κοινότητα για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και τη βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας στις εννέα ειδικές συστάσεις για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας που εξέδωσε η FATF.

Οι Συστάσεις της FATF χωρίζονται σε τέσσερα μέρη:

1. Το γενικό διάγραμμα
2. Τη βελτίωση των εθνικών συστημάτων δικαίου
3. Την βελτίωση του οικονομικού συστήματος
4. και την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας.

Η έκθεση προτείνει ότι θα έπρεπε να ληφθούν μέτρα ώστε οι αρμόδιες αρχές να μπορούν να προβούν σε ελέγχους εξακρίβωσης της ταυτότητας, να μπορούν να διακόπτουν προσωρινά τη συναλλαγή και να παροτρύνουν τα κράτη να μεταχειρίζονται χρηματικές ή

⁴⁸ Βλέπε Financial Action Task Force (FATF), The forty recommendations, Paris, June 2003

αστικές φύσεως ποινές για την ακύρωση συναλλαγών το αποτέλεσμα των οποίων θα έβλαπτε το δικαίωμα του Δημοσίου να προβάλλει οικονομικές απαιτήσεις⁴⁹

Αναφέρεται επιπλέον στην έκθεση ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να συμμορφώνονται σε κανόνες σχετικούς με την εξακρίβωση των στοιχείων των συναλλασσόμενων, τη διατήρηση αρχείου (κατά τη Δήλωση Αρχών της Βασιλείας) και την υποχρέωση να αναφέρουν συναλλαγές που είναι ύποπτες για ξέπλυμα βρόμικου χρήματος.⁵⁰ Μεταξύ των μελών της FATF υπήρξε διάσταση για το εάν η αναφορά θα έπρεπε να είναι υποχρεωτική, με ορισμένες να υποστηρίζουν ότι θα έπρεπε να είναι μόνον όσον αφορά τα σοβαρά εγκλήματα συνδιαζόμενη με διοικητικές κυρώσεις⁵¹

Αρμόδιες διεθνείς αρχές, όπως η Interpol και το Συμβούλιο Τελωνειακής Συνεργασίας (Customs Cooperation Council- C.C.C) επιφορτίζονται με τη συγκέντρωση και τη μεταβίβαση στις αρμόδιες αρχές πληροφοριών σχετικών με τις πρόσφατες εξελίξεις στον τομέα του ξεπλύματος και των τεχνικών που ακολουθούνται. Οι κεντρικές Τράπεζες και άλλες εποπτικές αρχές θα μπορούσαν να κάνουν το ίδιο στους τομείς για τους οποίους είναι αρμόδιες. Οι εθνικές αρχές, σε συνεργασία με τις αντίστοιχες επαγγελματικές ενώσεις, θα μπορούσαν στη συνέχεια να διοχετεύσουν τις πληροφορίες αυτές στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κάθε χώρας.⁵²

Η διεθνής συνεργασία πρέπει να στηρίζεται σε ένα δίκτυο διμερών και πολυμερών συμφωνιών και διευθετήσεων, που με τη σειρά τους θα στηρίζονται σε κοινές νομικές έννοιες, γενικά αποδεκτές, προορισμένες να θέσουν σε ισχύ εφαρμοσμένες μεθόδους, ώστε να εξασφαλίζεται η ευρύτερη δυνατή αμοιβαία βοήθεια.⁵³ Για το σκοπό αυτό, μια αξιόπιστη κι αποτελεσματική μέθοδος έρευνας είναι η ελεγχόμενη μεταβίβαση πληροφοριών σχετικών με περιουσιακά στοιχεία που είναι γνωστό ή πιθανολογείται ότι αποτελούν προϊόντα εγκλήματος.

Η κάθε κυβέρνηση οφείλει να αντιμετωπίσει το ενδεχόμενο, όταν αυτό είναι δυνατόν, της δημιουργίας ειδικού ταμείου, το οποίο θα τροφοδοτείται με το σύνολο ή μέρος της

⁴⁹ Σύσταση FATF υπ. αριθμ. 8

⁵⁰ Σύσταση FATF υπ. αριθμ. 16

⁵¹ Βλέπε σελ. 167, υποσημείωση 16, Κάτσιο Σταύρος ο.π.

⁵² Σύσταση FATF υπ. αριθμ. 31

⁵³ Έχουν συνολοκληρωθεί πολλές τέτοιες διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες. Βλέπε Συστάσεις 33 και 34.

αξίας των κατασχεθέντων αγαθών, με σκοπό τη κάλυψη λειτουργικών, μορφωτικών, υγειονομικών και οποιασδήποτε άλλης μορφής δαπανών.

Κάθε κυβέρνηση οφείλει να αντιμετωπίσει το ενδεχόμενο, όταν αυτό είναι δυνατόν, να λάβει τα απαραίτητα μέτρα που θα της επιτρέπουν να αποδέχεται από/ ή να αποδίδει σε άλλες χώρες μέρος της αξίας των δημευθέντων αγαθών, ιδιαίτερα όταν η δήμευση είναι το άμεσο ή έμμεσο αποτέλεσμα συντονισμένων ενεργειών.⁵⁴

Η έκθεση παροτρύνει την καθιέρωση κοινών διαδικασιών προς αποφυγή συγκρούσεων σε περιπτώσεις δίωξης υπόπτων σε περισσότερες από μία χώρες και τις περιπτώσεις εκείνες επιμερισμού κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων⁵⁵

Η μεταφορά αυτούσιων πολλών Συστάσεων της FATF και από άλλους οργανισμούς, όπως η Επιτροπή Οικονομικής Δράσης της Καραϊβικής(Caribbean Financial Task Force C.F.A.T.F.)και ο Οργανισμός Αμερικανικών Κρατών (OAS) στην Ιxtapa του Μεξικού(17 Απριλίου 1990) αποδεικνύει την αποτελεσματικότητα που μπορεί έχουν οι συστάσεις και κανόνες εν γένει «ηπίου διεθνούς οικονομικού δικαίου». Πολλές Συστάσεις αντιμετωπίζονται με διστακτικότητα και σκεπτικισμό από τα κράτη μέλη. Μεσομακροπρόθεμα όμως θα υπάρξουν σοβαρές συνέπειες από την εφαρμογή τους στην τραπεζική πρακτική και στις μεθόδους δίωξης και νομοθετικής πρακτικής στις χώρες εκείνες που θα απορροφήσουν τα πορίσματα της.

⁵⁴ Βλέπε Σύσταση FATF υπ' αριθμ. 38 σελ 10 Financial Action Task Force (FATF), The forty recommenadations, Paris, June 2003

⁵⁵ Βλέπε Σύσταση FATF υπ. αριθμ. 39 και 40

ΕΝΟΤΗΤΑ II

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Ο ΝΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΝΟΜΟΜΠΟΙΗΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Η θεσμική θωράκιση της Ελλάδος απέναντι στο φαινόμενο του ξεπλύματος του βρόμικου χρήματος ξεκίνησε το 1995 με τον ν.2331. Ο νόμος 2331/1995, ενσωμάτωσε την Οδηγία 91/308 του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και πολλές από τις συστάσεις της FATF στο εσωτερικό μας δίκαιο. Στην εισηγητική έκθεση του νόμου τονίζεται: « ήρθε η στιγμή να αποκτήσει η χώρα σύμφωνα και με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση ένα νόμο που όχι θα συντελέσει στην καταπολέμηση μιας νεοφανούς δραστηριότητας του οργανωμένου εγκλήματος, αλλά και θα ενισχύσει τη φερεγγυότητα και την αξιοπιστία του όλου χρηματοπιστωτικού συστήματος.» Με τον νόμο 2331/1995 δημιουργήθηκε θεσμικό πλαίσιο για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, οι βασικές υποχρεώσεις του οποίου βαρύνουν τα πιστωτικά ιδρύματα και τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της χώρας.

Η 2^η Οδηγία 97/2001 ενσωματώθηκε στο νόμο 3425/2005. Η προβλεπόμενη από το άρθρο 7 του Ν.2331/1995, «Εθνική Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες», αξιολογεί και διερευνά τις πληροφορίες που διαβιβάζονται σε αυτήν, για συναλλαγές που δημιουργούν υποψίες νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Η επιτροπή αυτή είναι ανεξάρτητη διοικητική αρχή, τα μέλη της οποίας έχουν λειτουργική και οργανική ανεξαρτησία, ενεργούν δε και αποφασίζουν σύμφωνα με το Νόμο και την συνείδηση τους, τηρώντας την οριζόμενη από το Νόμο εχεμύθεια. Το έργο της επιτροπής είναι προανακριτικό και κατά τα λοιπά διέπεται από τις σχετικές διατάξεις του κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Οι αποφάσεις της Επιτροπής είναι αιτιολογημένες και έχουν θέση πορίσματος έναντι τρίτων, που διαβιβάζεται κατά περίπτωση στον αρμόδιο εισαγγελέα. Η Επιτροπή οφείλει να διατηρεί τέλος επαφή, ανταλλάσει πληροφορίες, τηρούμενης της μυστικότητας με αντίστοιχους φορείς του εξωτερικού.

Η 3^η Οδηγία που συμπεριέλαβε την έννοια της τρομοκρατίας ενσωματώθηκε στην Απόφαση ΕΤΠΘ 231/13.10.06 της ΤτΕ, ως παράρτημα 4 της ΠΔΤΕ 2577/9.3.06 (πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργάνωσης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών και διοικητικών τους οργάνων.

Το ισχύον ελληνικό θεσμικό πλαίσιο για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας συγκροτείται, βασικά, από ρυθμίσεις που ενέχουν νομική υποχρεωτικότητα και περιέχονται στο Νόμο 3691/2008 και τις σχετικές με το θέμα Εγκυκλίους – Οδηγίες της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΔΤΕ 2577/9.3.2006 και Απόφαση Ε.Τ.Π.Θ. αριθ. 231/4/13.10.2006).

Κεντρικό στοιχείο του θεσμικού πλαισίου αποτελεί η αναβάθμιση των εν γένει μηχανισμών της χώρας μας για την πρόληψη και καταστολή των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας καθώς και η προστασία του χρηματοπιστωτικού τομέα από τα ανωτέρω αδικήματα. Οι υποχρεώσεις των τραπεζικών στελεχών, οι οποίες απορρέουν από αυτό το θεσμικό πλαίσιο είναι οι ακόλουθες:

- Η απόδειξη της ταυτότητας των συναλλασσόμενων ή συμβαλλομένων.
- Η απόδειξη της ταυτότητας των εντολών.
- Η φύλαξη των στοιχείων συναλλαγών ή συμβάσεων.
- Η θέσπιση εσωτερικών διαδικασιών ελέγχου και επικοινωνίας για την πρόληψη και παρεμπόδιση του ξεπλύματος χρήματος.
- Η εξέταση των ύποπτων συναλλαγών.
- Η άρνηση εκτέλεσης ύποπτων συναλλαγών.
- Η υποβολή αναφορών για ύποπτες συναλλαγές.
- Ο ορισμός (ειδικού – κεντρικού) διευθυντικού στελέχους σε κάθε Τράπεζα για τα θέματα του Ν.3691/2008
- Ειδικές υποχρεώσεις τήρησης ή όχι της επαγγελματικής εχεμύθειας (τραπεζικό απόρρητο).

1.1 Βασικές παράμετροι θεσμικών ρυθμίσεων

Ο Νόμος 3691/2008 αποτελεί, το βασικό κορμό ρυθμίσεων για την «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας» καθ' όσον συγκεντρώνονται και ταξινομούνται όλες οι τροποποιημένες διατάξεις του ν.2331/1995 και του ν. 3424/2005. Περαιτέρω εκτεταμένες τροποποιήσεις του 2331/1995 θα κατέληγαν σε ένα δύσχρηστο νομοθέτημα. Η ύλη του νόμου χωρίζεται σε τρεις κατηγορίες:

- ΘΕΣΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ δηλαδή σκοπός και αντικείμενο του νόμου, ορισμοί, κ.λπ. (Κεφ Α' και Β')
- ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΥΠΟΧΡΕΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ περιλαμβάνεται το κύριο μέρος της Τρίτης Οδηγίας (Κεφ Γ' έως Ζ')
- ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ, περιέχει κυρίως εθνικές διατάξεις περί κατασχέσεως, δημεύσεως, κίνησης λογαριασμών, κ.λ.π..

1.1.1 Η Εγκληματική Περιουσία

Εγκληματικά έσοδα δεν είναι μόνο τα χρηματικά κεφάλαια (μετρητά κτλ.). Ο Νόμος χρησιμοποιεί τον όρο (εγκληματική) «Περιουσία»⁵⁶ και τον προσδιορίζει ως εξής:

Ως περιουσία νοούνται:

Περιουσιακά στοιχεία κάθε είδους και πιο συγκεκριμένα:

Ενσώματα ή ασώματα

Κινητά ή ακίνητα

Υλικά ή άυλα

Νομικά έγγραφα ή στοιχεία που αποδεικνύουν τίτλο ιδιοκτησίας ή δικαιώματα προς απόκτηση τέτοιων περιουσιακών στοιχείων

Δικαιώματα προς απόκτηση περιουσιακών στοιχείων κάθε είδους

⁵⁶ Βλέπε Ν. 3691/2008, άρθρο 4, παρ. 1. Για τους σκοπούς του ν.3691/2008, τα έσοδα περιλαμβάνονται στην έννοια της περιουσίας.

Ο προσδιορισμός της έννοιας της «περιουσίας» είναι τόσο ευρύς, ώστε περιλαμβάνει οτιδήποτε μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο κύριας ή επικουρικής τραπεζικής συναλλαγής ή σύμβασης, όπως για παράδειγμα:

- Μετρητά (κινητά)
- Ενυπόθηκα ακίνητα (ακίνητα)
- Αξιόγραφα (επιταγές, συναλλαγματικές, γραμμάτια σε διαταγή, πιστοποιητικά καταθέσεων – Certificates of Deposits – στον κομιστή, αποθετήρια κτλ.) και τίτλους, όπως ομόλογα, μετοχές (είναι ενσώματα και παράλληλα στοιχεία που αποδεικνύουν τίτλο ιδιοκτησίας του ενσωματωμένου – περιγραφόμενου σε αυτά δικαιώματος)⁵⁷.

1.1.2. Η Εγκληματική Δραστηριότητα

Ο Νόμος προσδιορίζει τις αξιόποινες – εγκληματικές πράξεις που συνιστούν (διαζευκτικά ή συμπλεκτικά) τη δραστηριότητα⁵⁸, τα έσοδα της οποίας εμπίπτουν στον κύκλο ρυθμίσεων για την πρόληψη και καταστολή του ξεπλύματος βρόμικου χρήματος.

Οι πράξεις αυτές είναι:

- Εγκληματική οργάνωση⁵⁹
- Τρομοκρατικές πράξεις και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.⁶⁰
- Παθητική δωροδοκία⁶¹
- Ενεργητική δωροδοκία.⁶²
- Δωροδοκία δικαστή⁶³
- Εμπορία ανθρώπων⁶⁴
- Απάτη με υπολογιστή⁶⁵
- Σωματεμπορία⁶⁶

⁵⁷ Βλέπε Στενημαχίτης Κώστας, αρθογραφία και εκπαιδευτικές παραδόσεις /σημειώσεις,, Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών Αθήνα 2002

⁵⁸ Για τον προσδιορισμό της έννοιας της «εγκληματικής δραστηριότητας» βλέπε, Ν.3691/2008, άρθρο 3, εδάφια α-ιη.

⁵⁹ Βλέπε άρθρο 187 Ποινικού Κώδικα

⁶⁰ Βλέπε άρθρο 187Α Ποινικού Κώδικα

⁶¹ Βλέπε άρθρο 235 Ποινικού Κώδικα

⁶² Βλέπε άρθρο 236 Ποινικού Κώδικα

⁶³ Βλέπε άρθρο 237 Ποινικού Κώδικα

⁶⁴ Βλέπε άρθρο 323Α Ποινικού Κώδικα

⁶⁵ Βλέπε άρθρο 386Α Ποινικού Κώδικα

- Τα εγκλήματα που προβλέπονται από τον νόμο για την καταπολέμηση διαδόσεως των ναρκωτικών⁶⁷
- Τα εγκλήματα που αφορούν σε διακεκριμένες-σοβαρές περιπτώσεις παραβίασεως του νόμου περί όπλων, πυρομαχικών, εκρηκτικών μηχανισμών κ.λ.π..⁶⁸
- Τα εγκλήματα που προβλέπονται από τον νόμο για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς.⁶⁹
- Οι αξιόποινες πράξεις «περί προστασίας εξ' ιοντιζουσών ακτινοβολιών», ήτοι η εκ προθέσεως ή εξ αμελείας πρόκληση απελευθερώσεως ραδιενεργών ουσιών που επάγονται κίνδυνο ανθρώπων⁷⁰
- Η λαθρομετανάστευση και η διευκόλυνση της⁷¹
- Οι αξιόποινες πράξεις σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των συναφών με αυτή πρωτοκόλλων⁷²
- Η δωροδοκία για νόμιμες πράξεις καθώς και δωροδοκία για παράνομες πράξεις και η δωροδοκία δικαστή ή διαιτητή⁷³
- Δωροδοκία υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁷⁴
- Τα προβλεπόμενα για την προστασία της κεφαλαιαγοράς από πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομακές πληροφορίες και πράξεις χειραγώγησης αγοράς.⁷⁵
- Κάθε άλλο αδίκημα που τιμωρείται με ποινή στερητική της ελευθερίας της οποίας το ελάχιστο όριο είναι άνω των έξι μηνών και από το οποίο προκύπτει περιουσιακό όφελος.

⁶⁶ Βλέπε άρθρο 351 Ποινικού Κώδικα

⁶⁷ Βλέπε άρθρα 20, 21, 22 και 23 του ν. 3459/2006

⁶⁸ Βλέπε άρθρα 15 και 17 του ν.2168/1993 «για τα όπλα πυρομαχικά, εκρηκτικές ύλες κ.λ.π.»

⁶⁹ Τα προβλεπόμενα στα άρθρα 53, 54, 55, 61 και 63 του ν. 3028/2002.

⁷⁰ Κατά την παρ. 1 και 3 του άρθρου 8 του ν.δ. 181/1974.

⁷¹ Κατ' άρθρο 87, παρ. 5, 6, 7 και 8 και στο άρθρο 88 του ν. 3386/2005 («είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια»)

⁷² Κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 3, 4 και 6 του ν. 2803/2000 «προστασία οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων»

⁷³ Κατά το άρθρο 2 του ν.2656/1998 «για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές

⁷⁴ Όπως προβλέπεται ι) στα άρθρα 2, 3 και 4 της Σύμβασης περί καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 2802/2000, και ii) στα άρθρα 3 και 4 του ν.2802/2000 (ΦΕΚ 47 Α') και β) στα άρθρα τρίτο και Γ'

⁷⁵ Βλέπε άρθρα 29 και 30 του ν. 3340/2005 (ΦΕΚ 112 Α')

1.1.3. Πιστωτικά ιδρύματα Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί Χρηματοπιστωτικοί όμιλοι

Το αδίκημα του «ξεπλύματος χρήματος», που είναι η υπό ευρύτατη έννοια «αποδοχή» εγκληματικής προέλευσης περιουσίας, μπορεί να διαπραχθεί από οποιονδήποτε (φυσικό ή νομικό πρόσωπο), ωστόσο ο Νόμος θεσπίζει ειδικότερες υποχρεώσεις πρόληψης και καταστολής για τους παρακάτω φορείς:

ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

1. Οι Τράπεζες, ελληνικές και ξένες
2. Τα υποκαταστήματα των πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή
3. Τα γραφεία αντιπροσωπείας των πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή
4. Το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο
5. Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (Τ.Π.Δ.)
6. Η Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Αναπτύξεως (Ε.Τ.Β.Α)
7. Η Τράπεζα της Ελλάδος (Τ.Ε)
8. Ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος⁷⁶

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

1. Οι Εταιρείες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου
2. Οι Εταιρείες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων
3. Τα Μέλη του Χρηματιστηρίου (Ανώνυμες Χρηματιστηριακές Εταιρείες) και όσοι ενεργούν για λογαριασμό τους (π.χ. Ε.Λ.Δ.Ε.)
4. Οι Επιχειρήσεις Ανταλλαγής Συναλλάγματος
5. Οι Επιχειρήσεις Καταναλωτικής Πίστης
6. Οι ασφαλιστικές Εταιρείες

⁷⁶ Κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 3601/2007, παρ. 19

7. Τα υποκαταστήματα Χρηματοπιστωτικών οργανισμών, οι οποίοι έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή
8. Οι επιχειρήσεις που δεν είναι πιστωτικά ιδρύματα και των οποίων η κύρια δραστηριότητα συνίσταται σε τοποθετήσεις σε τίτλους ή στην άσκηση μίας ή περισσότερων από τις ακόλουθες δραστηριότητες⁷⁷:

- Χορήγηση πιστώσεων, συμπεριλαμβανομένων και των πράξεων πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (Factoring)
- Χρηματοδοτική μίσθωση (leasing)
- Πράξεις διενέργειας πληρωμών και μεταφοράς κεφαλαίων
- Έκδοση και διαχείριση μέσων πληρωμής (πιστωτικών και χρεωστικών καρτών, ταξιδιωτικών και τραπεζικών επιταγών)
- Εγγυήσεις και αναλήψεις υποχρεώσεων
- Συναλλαγές για λογαριασμό του ίδιου του ιδρύματος ή της πελατείας του, σε:
 - Μέσα χρηματαγοράς (αξιόγραφα, πιστοποιητικά καταθέσεων κτλ.)
 - Συνάλλαγμα
 - Προθεσμιακά συμβόλαια χρηματοπιστωτικών τίτλων ή χρηματοοικονομικά δικαιώματα
 - Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και νομισμάτων
 - Κινητές αξίες
 - Συμμετοχές σε εκδόσεις τίτλων και παροχή συναφών υπηρεσιών, περιλαμβανομένων ειδικότερα και των υπηρεσιών αναδόχου εκδόσεων τίτλων
 - Παροχή συμβουλών σε επιχειρήσεις όσον αφορά τη διάρθρωση του κεφαλαίου, τη βιομηχανική στρατηγική και συναφή θέματα και συμβουλών καθώς και υπηρεσιών στον τομέα της συγχώνευσης και της εξαγοράς επιχειρήσεων
 - Μεσολάβηση στις διατραπεζικές αγορές
 - Διαχείριση χαρτοφυλακίου ή παροχή συμβουλών για τη διαχείριση χαρτοφυλακίου

⁷⁷ Βλέπε π.δ. 190/2006 (ΦΕΚ 196 Α'), άρθρο 2, παρ. 5

- Φύλαξη και διαχείριση κινητών αξιών

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ

Σύνολο επιχειρήσεων (πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών) που αποτελούνται από την μητρική επιχείρηση με έδρα την Ελλάδα, τις θυγατρικές της και τις επιχειρήσεις στις οποίες η μητρική ή θυγατρικές της κατέχουν ειδική συμμετοχή, από επιχειρήσεις συνδεδεμένες με την με τη μητρική, θυγατρική ή εταιρεία συμμετοχής.⁷⁸ Ως μεγαλύτερη εταιρεία του Ομίλου θεωρείται αυτή με το υψηλότερο μέγεθος ισολογισμού κατά την προηγούμενη χρήση.

1.2 Φορείς-Αποδέκτες της Νομοθετικής Ρύθμισης

1.2.1. Επιτροπή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας.

Με τον νόμο 3691/2008 στο άρθρο 7 καταργείται η Εθνική Αρχή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και αντικαθίσταται από την «Επιτροπή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας, η οποία εδρεύει στην Αττική και εποπτεύεται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, αυτή η αλλαγή κατέστη αναγκαία λόγω των σοβαρών δυσλειτουργιών υπό το προηγούμενο νομικό καθεστώς και κυρίως της αδυναμίας συνεργασίας με τις εισαγγελικές αρχές.⁷⁹ Η Επιτροπή συγκροτείται από τον Πρόεδρο και οκτώ μέλη (διετούς θητείας με δικαίωμα ανανέωσης μίας φορές). Πρόεδρος της Επιτροπής ορίζεται με τον αναπληρωτή του ανώτατος εισαγγελικός λειτουργός εν ενεργεία με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου⁸⁰. Ως μέλη διορίζονται ένα

⁷⁸ Κατά την έννοια του άρθρου 42^ε του κ.ν.2190/1920(ΦΕΚ178 Α). Για Την έννοια των όρων «μητρική, θυγατρική» εφαρμόζονται οι ορισμοί του άρθρου 2 του ν.3601/2007.

⁷⁹ Βλέπε Αιτιολογική Έκθεση στο σχέδιο νόμου «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας» προς την Βουλή των Ελλήνων, άρθρο 7, 17 Ιουλίου 2008

⁸⁰ Ο εισαγγελικός λειτουργός εκλέγεται με απόφαση του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου και όχι από την κυβέρνηση όπως και σε άλλα κράτη της Ε.Ε (Κύπρος, Δανία, Λουξεμβούργο) με στόχο την «αποκατάσταση της αναγκαίας επικοινωνίας μεταξύ της Επιτροπής, της Δικαιοσύνης, και των Εισαγγελικών Αρχών», Αλόρευσση Γεώργ. Αλογοσκούφη κατά την Συνεδρίαση ΙΕ΄ 30-07-08 στα πρακτικά της Βουλής.

στέλεχος από την από την Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής και ένα από την Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων, που προτείνονται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών. Ένα στέλεχος από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, ένα στέλεχος από το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας που προτείνεται από Υπουργό Εσωτερικών, ένα στέλεχος από την Τράπεζα της Ελλάδος, ένα στέλεχος από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ένα στέλεχος από την Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης και ένα στέλεχος από την Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης.

Τα κόμματα της αντιπολίτευσης κατά την συνεδρίαση ΙΔ' 29 Ιουλίου 2008 στα πρακτικά της Βουλής υποστήριξαν ότι δεν είναι δυνατόν ο δικαστικός να τίθεται επικεφαλής μιας επιτροπής η οποία δεν είναι ανεξάρτητη, γιατί τον έλεγχο έχει το Υπουργείο Οικονομικών. Ειδικότερα κατά την αγόρευση του ο Ευάγγελος Βενιζέλος αναφέρθηκε στο τρόπο λειτουργίας της επιτροπής (διοικητικό όργανο διυπουργικού χαρακτήρα με όλα τα μέλη της να εκλέγονται από συναρμόδιους υπουργούς), που δεν εγγυάται την προσωπική και λειτουργική ελευθερία του προέδρου. Επί του συγκεκριμένου άρθρου (άρθρο 7) η Επιστημονική υπηρεσία της Βουλής επισήμανε επίσης ότι θα ήταν νομοτεχνικά ορθότερο για τα διοικητικής φύσεως θέματα να παρίσταται πρόσωπο που δεν είναι δικαστικός λειτουργός⁸¹. Η Επιτροπή έχει επιπλέον τη δυνατότητα συλλογής, τήρησης, επεξεργασίας στατιστικών στοιχείων από δημόσιες αρχές προσδίδοντας της υπερεξουσιαστικό χαρακτήρα όσον αφορά τη διαχείριση (συνεργασία και ανταλλαγή) πληροφοριών εμπιστευτικής φύσης.⁸² Οι πληροφορίες αυτές (που θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ως ευαίσθητες σε προσωπικά δεδομένα), αφορούν την επιχειρηματική και επαγγελματική συμπεριφορά, τα στοιχεία των συναλλαγών, φορολογικά στοιχεία, ποινικά αδικήματα, ποινικές και διοικητικές κυρώσεις, γίνονται αντικείμενο επεξεργασίας ακόμα και από αρχές του εξωτερικού.⁸³ Κατά την συζήτηση για το σχέδιο νόμου στην συνεδρίαση ΙΕ της 30 Ιουλίου 2008 ο υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών Γεωρ. Αλογοσκούφης παρατήρησε πως *η αξιολόγηση της Ελλάδος σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα, οφείλεται κυρίως στην ποιότητα και τον αριθμό των αναφορών για ύποπτες συναλλαγές σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα. Η αδυναμία της αρχής για κατάρτιση συνολικού σχεδίου, προσδιορισμού προτεραιοτήτων και συνεχούς επικοινωνίας*

⁸¹ Βλέπε Έκθεση στο Σχέδιο Νόμου, Α Δ/ΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ, ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ, Αθήνα 28.7.08

⁸² Βλέπε ν.3691/2008, άρθρο 40

⁸³ Βλέπε τις αγορεύσεις των βουλευτών Κων. Βρεττού και Νικ. Τσουκαλή κατά την συνεδρίαση ΙΕ' της 30.07.08 στα Πρακτικά της Βουλής και Ευαγ Βενιζέλου κατά την συνεδρίαση ΙΔ' της 29.7.2008 στα Πρακτικά της Βουλής.

και συνεργασίας με χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και άλλα υπόχρεα πρόσωπα δεν υπήρξε ικανοποιητική (έκθεση FATF) προκαλώντας αρνητική κριτική.

Η Επιτροπή, έχει τις εξής λοιπόν αρμοδιότητες:

1. Συγκεντρώνει, διερευνά και αξιολογεί τις πληροφορίες που διαβιβάζονται σε αυτή και αφορούν ύποπτες ή ασυνήθεις συναλλαγές⁸⁴ ή δραστηριότητες, ή επαγγελματικές ή συναλλακτικές σχέσεις που ενδεχομένως σχετίζονται με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και ζητεί κάθε επιπρόσθετη πληροφορία για την εκπλήρωση των καθηκόντων της.
2. Δέχεται, διερευνά και αξιολογεί κάθε πληροφορία σχετική με συναλλαγές ή δραστηριότητες, σχετιζόμενες με τα αδικήματα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, που διαβιβάζονται σε αυτή από αλλοδαπούς φορείς, με τους οποίους και συνεργάζεται για την παροχή κάθε δυνατής συνδρομής, καθώς και κάθε πληροφορία που περιέχεται σε γνώση της από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το διαδίκτυο ή από οποιαδήποτε άλλη πηγή.
3. Δίνει κατευθυντήριες οδηγίες στα υπόχρεα πρόσωπα και φορείς που αναφέρονται στα ως άνω στοιχεία όσον αφορά τη διαχείριση μιας υπόθεσης ή την αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των ερευνών της.
4. Έχει πρόσβαση σε κάθε μορφής αρχείο δημόσιας ή Οργανισμού που τηρεί και επεξεργάζεται δεδομένα, περιλαμβανομένου του συστήματος «Τειρεσίας».
5. Μπορεί να διενεργεί ειδικούς επιτόπιους ελέγχους, σε σοβαρές κατά την κρίση της υποθέσεις σε οποιαδήποτε δημόσια υπηρεσία ή σε οργανισμούς και επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα ή σε εγκαταστάσεις υπόχρεων προσώπων, με δυνατότητα συνεργασίας της εκάστοτε αρμόδιας αρχής ή άλλης δημόσιας αρχής.
6. Ζητεί τη συνεργασία δημοσίων υπηρεσιών, νομικών προσώπων του δημοσίου και του ιδιωτικού δικαίου και οργανισμών οποιασδήποτε μορφής, καθώς και στην

⁸⁴ Ως « ασυνήθης συναλλαγή ή δραστηριότητα » νοείται η συναλλαγή ή δραστηριότητα που δεν συνάδουν με τη συναλλακτική, επιχειρηματική ή επαγγελματική συμπεριφορά ή του πραγματικού δικαιούχου ή με την οικονομική τους επιφάνεια ή που δεν έχουν προφανή σκοπό ή κίνητρο οικονομικής, επαγγελματικής ή προσωπικής φύσεως. Ως « ύποπτη συναλλαγή ή δραστηριότητα » νοείται η συναλλαγή ή οι συναλλαγές ή δραστηριότητες από τις οποίες εκτιμάται ότι προκύπτουν αποχρώσεις ενδείξεις ή υπόνοιες για πιθανή απόπειρα ή διάπραξη των αδικημάτων που συνιστούν νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή για εμπλοκή του συναλλασσόμενου ή του πραγματικού δικαιούχου σε εγκληματικές δραστηριότητες με βάση την αξιολόγηση των στοιχείων συναλλαγής (φύση της συναλλαγής, κατηγορία χρηματοπιστωτικού μέσου, συχνότητα, πολυπλοκότητα και ύψος της συναλλαγής, χρήση ή μη μετρητών) και του προσώπου (επάγγελμα, οικονομική επιφάνεια, συναλλακτική ή επιχειρηματική συμπεριφορά, φήμη, παρελθόν, επίπεδο διαφάνειας του νομικού προσώπου-πελάτη, άλλα σημαντικά χαρακτηριστικά)

παροχή στοιχείων, στο πλαίσιο ελέγχου και έρευνας υποθέσεων σχετικών με τα βασικά εγκλήματα και τα αδικήματα νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Επίσης μπορεί να ζητεί οποιαδήποτε στοιχεία και από δικαστικές προανακριτικές ή ανακριτικές αρχές.

7. Ενημερώνει εγγράφως ή με ασφαλές ηλεκτρονικό μέσο το διαβιβάζοντα την πληροφορία ότι την έλαβε και του παρέχει άλλα σχετικά στοιχεία, χωρίς όμως να παραβιάζεται το απόρρητο των ερευνών της ή να δυσχεραίνεται η άσκηση των αρμοδιοτήτων της.
8. Ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές για περιπτώσεις που ενδέχεται να συνδέονται με μη συμμόρφωση ή ελλιπή συνεργασία με αυτήν των εποπτευόμενων από αυτές υπόχρεων προσώπων προς τις υποχρεώσεις τους.
9. Ζητεί κάθε πληροφορία που απαιτείται για τις έρευνες της από τις αρμόδιες αρχές και τα υπόχρεα πρόσωπα περιλαμβανομένων και ομαδοποιημένων πληροφοριών που αφορούν ορισμένες κατηγορίες συναλλαγών ή δραστηριοτήτων ή φυσικών ή νομικών προσώπων ή νομικών σχημάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής.
10. Δύναται να εξετάζει, στο πλαίσιο των ερευνών της, στοιχεία και ενδείξεις για τον εντοπισμό απόπειρας ή διάπραξης βασικού εγκλήματος, προκειμένου να διαπιστώσει τον παράνομο χαρακτήρα περιουσιακών στοιχείων και την πιθανή νομιμοποίηση τους ή τη σύνδεση τους με τρομοκρατικές πράξεις ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας
11. Τηρεί στατιστικά στοιχεία
12. Προβαίνει σε ενέργειες για την εφαρμογή του μέτρου της δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων που επιβάλλεται με αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε. και των οργάνων του με Κανονισμούς και αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.2.2. Κεντρική Συντονιστική Αρχή

Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ορίζεται ως Κεντρική Συντονιστική Αρχή για τον συντονισμό των δράσεων των Αρμόδιων Αρχών, για την αξιολόγηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών αντιμετώπισης των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και για την διεθνή εκπροσώπηση της χώρας. Η Γενική Διεύθυνση

Οικονομικής Πολιτικής ασκεί τις ανωτέρω αρμοδιότητες και συνεργάζεται όταν απαιτείται και με άλλες υπηρεσίες του Υπουργείου.

1.2.3. Επιτροπή Επεξεργασίας Στρατηγικής και Πολιτικών για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Η Επιτροπή συνίσταται στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών με Πρόεδρο το Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου και μέλη υψηλόβαθμα στελέχη που προτείνονται από το Υπουργείο Εσωτερικών (Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας), το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Πολιτικής), το Υπουργείο Εξωτερικών, το Υπουργείο Δικαιοσύνης, το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, την Επιτροπή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, την Τράπεζα Ελλάδος, την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, την Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης, την Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων, την Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχων Τυχρών Παιχνιδιών, την Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων, τη Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών. Η Επιτροπή Στρατηγικής έχει τις εξής αρμοδιότητες :

1. Προετοιμασία και σχεδιασμό συγκεκριμένων πολιτικών για την αντιμετώπιση εντοπισμένων αδυναμιών στο γενικό μηχανισμό της χώρας με σκοπό την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας
2. Μελέτη και σχεδιασμό των απαραίτητων μέτρων νομοθετικής κανονιστικής και οργανωτικής φύσης για τη βελτίωση του εποπτικού πλαισίου και τη συμμόρφωση της χώρας μας με τα διεθνή πρότυπα και απαιτήσεις
3. Παρακολούθηση των σχετικών εξελίξεων σε διεθνείς οργανισμούς και φορείς
4. Παρακολούθηση του βαθμού συμμόρφωσης της χώρας μας με τα διεθνή πρότυπα για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και η ταχεία και αποτελεσματική εφαρμογή αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και άλλων διεθνών οργανισμών

και φορέων σχετικά με την αντιμετώπιση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

1.2.4. Φορέας διαβούλευσης ιδιωτικού τομέα για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

Ο φορέας συγκροτείται από τον Πρόεδρο που ορίζεται ο γενικός γραμματέας της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών και τα μέλη που προτείνονται από τους επί μέρους φορείς εκπροσώπησης των υπόχρεων προσώπων⁸⁵ με τριετή θητεία και δικαίωμα ανανέωσης. Ο γενικός γραμματέας της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών τοποθετείται πρόεδρος της επιτροπής επεξεργασίας στρατηγικής ως καλύτερος εγγυητής της λειτουργίας του συστήματος προστασίας από το ξέπλυμα του βρόμικου χρήματος. Κατά πολλούς η επιλογή αυτή δεν θα επιτύχει τον στόχο της. Το βασικό επιχείρημα της άποψης αυτής είναι το ότι οι τράπεζες ως οργανισμοί προτάσσουν τα δικά τους συμφέροντα έναντι εκείνων του δημοσίου, που είναι ο περιορισμός στην διακίνηση του μαύρου χρήματος. Η άποψη αυτή ενισχύεται και από το γεγονός ότι υπάρχουν πολλές off-shore εταιρείες κάτω από τη προστασία ελληνικών εταιριών.⁸⁶

Μεταξύ των αρμοδιοτήτων του Φορέα περιλαμβάνονται:

1. Η συνεργασία και διαβούλευση των συμμετεχόντων για την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους που προβλέπονται από στο ν.3691/2008
2. Η ανταλλαγή της εμπειρίας και γνώσης τους επί των διεθνών εξελίξεων, η μελέτη συγκεκριμένων προβλημάτων και ο εντοπισμός ευάλωτων τομέων ή κλάδων ή καταστάσεων ως προς τους κινδύνους της απόπειρας ή διάπραξης των αδικημάτων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες
3. Η παροχή διευκρινιστικών οδηγιών προς τα υπόχρεα πρόσωπα
4. Η διοργάνωση σεμιναρίων, ημερίδων ή συναντήσεων και η έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων και εκπαιδευτικού υλικού

⁸⁵ Ως υπόχρεα πρόσωπα βλέπε άρθρο 5, Νόμος 3691/2008

⁸⁶ Βλέπε τις αγορεύσεις των βουλευτών Κων. Βρεττού και Αντ. Σκυλλάκου κατά την συνεδρίαση ΙΕ΄ της 30.07.08 στα Πρακτικά της Βουλής.

5. Η διάχυση των πληροφοριών που περιέχονται σε εκθέσεις τυπολογίας ελληνικών φορέων και διεθνών οργανισμών, η μελέτη και η ανάλυση αυτών και η υποβολή προτάσεων προς τους αρμόδιους φορείς για την αντιμετώπιση θεμάτων που ανακύπτουν.

1.2.5. Επιτροπή δικηγόρων

Η Επιτροπή αυτή απαρτίζεται από πέντε μέλη, με τριετή θητεία, οριζόμενα από την Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος με έδρα στα γραφεία του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Η Επιτροπή λαμβάνει τις αναφορές των δικηγόρων για ύποπτες ή ασυνήθεις συναλλαγές ή δραστηριότητες, ελέγχει αν υποβάλλονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3691/2008 και τις διαβιβάζει χωρίς καθυστέρηση στην Επιτροπή. Σύμφωνα με το άρθρο 5 και το άρθρο 26 τα υπόχρεα πρόσωπα – μεταξύ των οποίων και οι δικηγόροι θα πρέπει να ενημερώνουν για υποθέσεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.⁸⁷ Κατά την συνεδρίαση της 29^{ης} Ιουλίου 2008 στην Βουλή συζητήθηκε το πολύ αυστηρό νομικό πλαίσιο και οι ρυθμίσεις οι οποίες στο αν υπάρχει ευθεία παράβαση του Δικηγορικού Απορρήτου.⁸⁸ Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας, *οι από τον νόμο οριζόμενες υποχρεώσεις κινούνται εκτός των ορίων της θεσμικής αποστολής του δικηγόρου, μετατρέποντας τον σε ανακριτή του πελάτη του πράγμα αντίθετο προς την ιδιότητα του ελεύθερου και ανεξάρτητου δικηγόρου.*⁸⁹

1.2.6. Λοιπές δημόσιες αρχές

Οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, οι οποίες συγκεντρώνουν και καταχωρούν στοιχεία και έγγραφα για αγοραπωλησίες ακινήτων πάσης φύσεως ή εισπράττουν τους σχετικούς φόρους και τέλη, λαμβάνουν τα αναγκαία οργανωτικά μέτρα για τον εντοπισμό πιθανών περιπτώσεων διάπραξης των βασικών εγκλημάτων και των αδικημάτων που συνιστούν νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες μέσω αυτών των συναλλαγών. Τα μέτρα αυτά είναι

⁸⁷ Βλέπε την αγόρευση του βουλευτή Αθαν. Πλεύρη, Μαυρουδης Βορίδης κατά την συνεδρίαση ΙΔ' της 29.07.08 στα Πρακτικά της Βουλής.

⁸⁸ Βλέπε Πολυχρόνη Τσιρίδη, Νομικά Χρονικά, «Ο νέος νόμος για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος», εκδ. Σάκκουλα, τεύχος 57, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2008

⁸⁹ Βλέπε την αγόρευση της βουλευτή Θάλεια Δραγώνα κατά την συνεδρίαση ΙΔ' της 29.07.08 στα Πρακτικά της Βουλής.

συμπληρωματικά με αυτά που ελέγχουν το πόθεν έσχες των αγοραστικών ακινήτων και προβλέπουν διαδικασίες εκτίμησης του βαθμού κινδύνου με κατηγοριοποίηση των συναλλαγών και των συναλλασσόμενων, φυσικών ή νομικών προσώπων, που παρουσιάζουν μεγαλύτερο κίνδυνο και απαιτούν αυξημένο έλεγχο.

Οι αρμόδιες τελωνιακές και φορολογικές υπηρεσίες, καθώς και η Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών λαμβάνουν τα αναγκαία οργανωτικά μέτρα για την πρόληψη και καταστολή της χρησιμοποίησης του διασυνοριακού και εσωτερικού εμπορίου με σκοπό τη διάπραξη των βασικών εγκλημάτων και των αδικημάτων που συνιστούν νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Τα μέτρα αυτά προβλέπουν διαδικασίες εκτίμησης του βαθμού κινδύνου αναλόγως του είδους και της ποσότητας των μεταφερόμενων εμπορευμάτων και αγαθών, τη χώρα προέλευσης ή προορισμού, τη συμβατότητα των ανωτέρω στοιχείων με την οικονομική επιφάνεια και τις επιχειρηματικές, εμπορικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες. Τα μέτρα αυτά προβλέπουν διαδικασίες εκτίμησης του βαθμού κινδύνου αναλόγως του είδους και της ποσότητας των μεταφερόμενων εμπορευμάτων και αγαθών, τη χώρα προέλευσης ή προορισμού, τη συμβατότητα των ανωτέρω στοιχείων με την οικονομική επιφάνεια και τις επιχειρηματικές, εμπορικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες των συναλλασσόμενων, την αξιοπιστία των μεταφορικών εταιριών και κάθε άλλο σχετικό στοιχείο. Οι ανωτέρω αρχές συνεργάζονται και διασταυρώνουν στοιχεία με άλλες δημόσιες υπηρεσίες και φορείς της ημεδαπής ή αλλοδαπής, καθώς και με τα πιστωτικά ιδρύματα που διενεργούν, άμεσα ή έμμεσα συναλλαγές συνδεδεμένες με τις άνω εμπορικές πράξεις ή έχουν επιχειρηματική σχέση με τους συναλλασσόμενους.⁹⁰

Οι αρμόδιες φορολογικές υπηρεσίες, καθώς και η Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης και άλλων Υπουργείων ή δημόσιων φορέων που τηρούν μητρώα εταιρειών κάθε νομικής μορφής τα οποία αφορούν τη σύσταση, λειτουργία, αλλαγές του καταστατικού ή των εγγράφων σύστασης, τους ιδρυτές, εταίρους ή μετόχους ή εγκρίνουν αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου ή έχουν άλλες σχετικές αρμοδιότητες, λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη και καταστολή χρησιμοποίησης εταιρειών ή εταιρικών

⁹⁰ Ως «επιχειρηματική σχέση» νοείται επιχειρηματική, επαγγελματική ή εμπορική σχέση που συνδέει τον πελάτη με τα υπόχρεα πρόσωπα, εντός του πλαισίου των δραστηριοτήτων των τελευταίων και η οποία αναμένεται, κατά το χρόνο έναρξής της, ότι θα έχει κάποια διάρκεια.

σχημάτων για σκοπούς διάπραξης των βασικών εγκλημάτων και των αδικημάτων που συνιστούν νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Στα μέτρα αυτά συμπεριλαμβάνονται κυρίως:

1. ο έλεγχος της αξιοπιστίας και της φερεγγυότητας των εταίρων και μετόχων, μελών διοικητικών συμβουλίων ή διευθυντικών στελεχών
2. ο καθορισμός διαδικασιών πιστοποίησης της νόμιμης προέλευσης των αρχικών και νέων κεφαλαίων, ιδίως κατά την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ανωνύμων εταιρειών, εισηγμένων σε οργανωμένη αγορά ή μη,
3. η αυξημένη εποπτεία για την ορθή και νόμιμη χρήση των εθνικών και κοινοτικών επιδοτήσεων, χορηγήσεων και άλλων ενισχύσεων προς εταιρείες και άλλες επιχειρήσεις ή φυσικά πρόσωπα.

Επίσης, οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών, που είναι αρμόδιες για την εποπτεία και επιχορήγηση μη κερδοσκοπικών οργανώσεων ή μη κυβερνητικών οργανώσεων λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την ορθή διαχείριση των επιδοτήσεων, επιχορηγήσεων ή χορηγήσεων πάσης φύσεως και ιδίως όταν τα κεφάλαια αυτά διατίθενται για προγράμματα κάθε είδους σε χώρες με υψηλό δείκτη διαφθοράς ή εγκληματικότητας ή ευάλωτες στην τρομοκρατία

Τα Υπουργεία, οι αρμόδιες αρχές και υπηρεσίες και οι άλλοι δημόσιοι φορείς που προαναφέρθηκαν αναφέρουν χωρίς καθυστέρηση στην Επιτροπή κάθε περίπτωση για την οποία υπάρχουν ενδείξεις ή υπόνοιες απόπειρας ή διάπραξης των βασικών εγκλημάτων και των αδικημάτων που συνιστούν νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, ανεξάρτητα από τις άλλες ενέργειες στις οποίες μπορούν αρμοδίως να προβούν.

Σε ότι αφορά την εποπτεία για την εκτέλεση των καθηκόντων που, μεταξύ άλλων, σχετίζονται με τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από την εφαρμογή του Νόμου, ανατίθενται καθήκοντα εποπτείας και καθοδήγησης των πιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών στην (αποκαλούμενη) «Αρμόδια Αρχή», η οποία κατά περίπτωση και είναι:

Α. Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ για:

1. Πιστωτικά Ιδρύματα
2. Εταιρείες Χρηματοδοτικής Μίσθωσης (Leasing)
3. Εταιρείες Πρακτορείας Επιχειρηματικών Απαιτήσεων Τρίτων (Factoring)
4. Εταιρείες Παροχής Πιστώσεων
5. Ανταλλακτήρια Συναλλάγματος
6. Επιχειρήσεις Παροχής Υπηρεσιών Διαμεσολάβησης στη μεταφορά Κεφαλαίων
7. Ταχυδρομικές εταιρείες στην έκταση που ασκούν τη δραστηριότητα της διαμεσολάβησης στη μεταφορά κεφαλαίων
8. Άλλες επιχειρήσεις (που δεν είναι πιστωτικά ιδρύματα) και των οποίων η κύρια δραστηριότητα συνίσταται στην απόκτηση μετοχών⁹¹

Β. Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ για:

1. Ασφαλιστικές Εταιρείες και
2. Ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές

Γ. Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ για:

1. Ανώνυμες εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου, διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων (σε ακίνητη περιουσία, κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών), παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και επενδυτικής διαμεσολάβησης.

Δ. Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΛΟΓΙΤΙΚΗΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ και ΕΛΕΓΧΩΝ για:

1. Ορκωτούς Ελεγκτές-Λογιστές και
2. Εταιρείες Ορκωτών-Λογιστών

Ε. ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ και ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ (Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Ελέγχων) για

1. Εταιρείες Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών

⁹¹ Βλέπε ν.3601/2007, άρθρο 11, παρ. 1

2. Φορολογικούς ή Φοροτεχνικούς Συμβούλους και τις εταιρείες Φορολογικών ή Φοροτεχνικών συμβουλών
3. Λογιστές (που δεν συνδέονται με σχέση εξηρημένης εργασίας) και τους ιδιώτες ελεγκτές
4. Κτηματομεσίτες και Κτηματομεσιτικές εταιρείες
5. Οίκους Δημοπρασίας
6. Εμπόρους αγαθών μεγάλης αξίας
7. Εκπλειστηριαστές
8. Ενεχυροδανειστές

ΣΤ. Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ και ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΥΧΕΡΩΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ
(N.3229/2004, ΦΕΚ38 Α') για:

1. Τις επιχειρήσεις καζίνο
2. Καζίνο επί πλοίων με ελληνική σημαία
3. Επιχειρήσεις, τους οργανισμούς και τους άλλους φορείς που διοργανώνουν ή και διεξάγουν τυχερά παιχνίδια
4. Πρακτορεία

Ζ. ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΑΚΑΙΟΣΥΝΗΣ για :

1. Συμβολαιογράφους και
2. Δικηγόρους

Η. ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ για:

1. Φυσικά ή Νομικά πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες σε εταιρείες και καταπιστεύματα (trust)⁹²

1.3. Κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης του ν.3691/2008

1.3.1. Ποινικές κυρώσεις

Ο ν.3691/2008 προβλέπει το ακόλουθο πλαίσιο ποινικών κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων για την νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες :

⁹² Στην Ελλάδα δεν υπάρχουν ακόμη τέτοιες εταιρείες. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε άλλες ανεπτυγμένες οικονομικά χώρες που λειτουργούν περιλαμβάνονται στο σχετικό άρθρο της Οδηγίας 60/2005/ΕΚ.

1. Ο υπαίτιος πράξεων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες τιμωρείται με κάθειρξη δέκα ετών και με χρηματική ποινή 20.000€ έως 1.000.000€.
2. Ο υπαίτιος πράξεων του προηγούμενου στοιχείου (1) τιμωρείται με κάθειρξη και με χρηματική ποινή από 30.000€ έως 1.500.000 ευρώ αν έδρασε ως υπάλληλος υπόχρεου νομικού προσώπου ή αν το βασικό έγκλημα περιλαμβάνεται στα αδικήματα των στοιχείων (3), (4) και (5) του σχετικού καταλόγου βασικών εγκλημάτων ανωτέρω υπό 1.1.2. ακόμη και αν γι' αυτά προβλέπεται ποινή φυλάκισης
3. Ο υπαίτιος των πράξεων του στοιχείου (1) τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών και με χρηματική ποινή από 50.000€ έως 2.000.000€ αν ασκεί τέτοιου είδους δραστηριότητες κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια ή είναι υπότροπος ή έδρασε για λογαριασμό προς όφελος ή εντός των πλαισίων εγκληματικής ή τρομοκρατικής οργάνωσης ή ομάδας.
4. Ο υπάλληλος υπόχρεου νομικού προσώπου ή όποιο άλλο υπόχρεο προς αναφορά υπόπτων συναλλαγών πρόσωπο παραλείπει από πρόθεση να αναφέρει αρμοδίως ύποπτες ή ασυνήθεις συναλλαγές ή δραστηριότητες ή παρουσιάζει ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία, κατά την παράβαση των σχετικών νομοθετικών διοικητικών ή κανονιστικών διατάξεων και κανόνων τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο έτη, εφόσον για την πράξη του δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή από άλλες διατάξεις
5. Η ποινική ευθύνη για το βασικό έγκλημα δεν αποκλείει την τιμωρία των υπαίτιων (αυτουργού και συμμετόχων) για τις πράξεις των παραπάνω στοιχείων (1), (2) και (3), εφόσον τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των πράξεων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι διαφορετικά από εκείνα του βασικού εγκλήματος.
6. Αν η προβλεπόμενη ποινή για βασικό έγκλημα είναι η φυλάκιση, ο υπαίτιος αυτού τιμωρείται για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και με χρηματική ποινή από 10.000 ευρώ έως 500.000€ Με την ίδια ποινή τιμωρείται ο υπαίτιος του εγκλήματος της νομιμοποίησης εσόδων, που δεν είναι συμμετοχος στη διάπραξη του βασικού εγκλήματος, εφόσον είναι συγγενής εξ αγχιστείας σε ευθεία γραμμή ή εκ πλαγίου μέχρι και

του (β) βαθμού ή σύζυγος, θετός γονέας ή θετό τέκνο του υπαιτίου του βασικού εγκλήματος.

7. Αν εχώρισε καταδίκη του υπαιτίου για βασικό έγκλημα, ή τυχόν ποινή κατ' αυτού ή τρίτου από τους αναφερόμενους στο δεύτερο εδάφιο του παραπάνω στοιχείου (6) για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων που προέκυψαν από το ίδιο βασικό έγκλημα δεν μπορεί να υπερβαίνει την επιβληθείσα ποινή για την τέλεση του βασικού εγκλήματος.
8. Οι διατάξεις των στοιχείων (6) και (7) δεν ισχύουν στις περιστάσεις του στοιχείου (3) και στα βασικά εγκλήματα που αναφέρονται στο ως άνω στοιχείο (2).
9. Αν η προβλεπόμενη ποινή για βασικό έγκλημα είναι φυλάκιση και τα προκύψαντα έσοδα δεν υπερβαίνουν το ποσό των 15.000€, η ποινή για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι φυλάκιση μέχρι δύο έτη. Αν στην περίπτωση αυτή συντρέχουν στο πρόσωπο του υπαιτίου του βασικού εγκλήματος ή τρίτου οι περιστάσεις του στοιχείου (3) η ποινή για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων είναι η φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή από 30.000€ έως 500.000€

Η άσκηση ποινικής δίωξης και η καταδίκη για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες δεν προϋποθέτει ποινική δίωξη ή καταδίκη του υπαιτίου για το βασικό έγκλημα. Στις δε περιπτώσεις εξάλειψης του αξιόποινου αθώωσης λόγω του ότι η πράξη κατέστη ανέγκλητη ή απαλλαγής του υπαιτίου από την ποινή λόγω ικανοποίησης του ζημιωθέντος επιφέρει αυτό το αποτέλεσμα, αίρεται το αξιόποινο ή κηρύσσεται αθώος ή απαλλάσσεται αντίστοιχα ο υπαίτιος από την ποινή και για τις συναφείς πράξεις νομιμοποίησης εσόδων. Τούτο όμως δεν εφαρμόζεται όταν το αξιόποινο εξαλείφθηκε λόγω παραγραφής.

1.3.2. Διοικητικές κυρώσεις

Με αποφάσεις των αρμόδιων αρχών που εποπτεύουν τις εταιρείες του χρηματοπιστωτικού τομέα, επιβάλλονται στις εταιρείες αυτές εφόσον παραβαίνουν τις λοιπές υποχρεώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του ν. 3691/2008 (δηλαδή εκτός από την υποχρέωσή τους να μην εμπλακούν σε κάποια από τα βασικά ή τα αδικήματα που συνιστούν νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες) του Κανονισμού 1781/2006/ΕΚ και των κανονιστικών αποφάσεων, σωρευτικά ή

διαζευκτικά, είτε η λήψη συγκεκριμένων διορθωτικών μέτρων εντός τακτού χρονικού διαστήματος είτε μία ή περισσότερες από τις κατωτέρω κυρώσεις, μετά από προηγούμενη κλήτευση των υπευθύνων προσώπων προς παροχή εξηγήσεων προ δέκα τουλάχιστον ημερών:

1. Πρόστιμο κατά της εταιρείας από 30.000€ μέχρι 2.000.000€ και σε περίπτωση υποτροπής από 50.000€ μέχρι 3.000.000€.
2. Πρόστιμο από 10.000€ έως 300.000€ κατά των μελών του διοικητικού συμβουλίου, του διευθύνοντος συμβούλου, διευθυντικών στελεχών ή άλλων υπαλλήλων της εταιρείας, υπαιτίων για τις παραβάσεις ή ασκούντων ανεπαρκή έλεγχο και εποπτεία επί των υπηρεσιών, υπαλλήλων και δραστηριοτήτων της εταιρείας. Σε περίπτωση υποτροπής επιβάλλεται πρόστιμο 20.000€ μέχρι 500.000€.
3. Απομάκρυνση από την θέση τους για ορισμένο ή αόριστο χρόνο μελών του διοικητικού συμβουλίου, του διευθύνοντος συμβούλου, διευθυντικών στελεχών ή άλλων υπαλλήλων και απαγόρευση ανάληψης άλλης σημαντικής θέσης.
4. Απαγόρευση της άσκησης ορισμένων δραστηριοτήτων της εταιρείας της ίδρυσης νέων καταστημάτων στην Ελλάδα ή σε άλλη χώρα ή της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου.
5. Σε περίπτωση σοβαρών ή και επαλειμμένων παραβάσεων, οριστική ή προσωρινή ανάκληση ή αναστολή για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα της άδειας λειτουργίας της εταιρείας ή απαγόρευση της άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Σε περίπτωση που το υπόχρεο πρόσωπο παραβαίνει τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με τις διατάξεις του 3691/2008 και των σχετικών κανονιστικών αποφάσεων, εφόσον ο πειθαρχικός έλεγχος αυτού ασκείται κατά τις κείμενες διατάξεις από ειδικό πειθαρχικό όργανο, η αρμόδια αρχή παραπέμπει το υπόχρεο φυσικό πρόσωπο στο παραπάνω όργανο, στο οποίο διαβιβάζει και όλα τα στοιχεία παράβασης.⁹³

⁹³ Οι διοικητικές κυρώσεις είναι ανεξάρτητες και δημοσιοποιούνται εφόσον δεν είναι πιθανό να προκαλέσουν δυσανάλογη ζημία στο νομικό πρόσωπο στο οποίο επιβάλλεται η κύρωση.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

A/A	ΡΥΘΜΙΣΗ/ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ	ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ Η ΑΛΛΗ ΘΕΣΜΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ
1	Προσδιορισμός έννοια-εύρους της εγκληματικής δραστηριότητας	N. 3691/2008, άρθρο 3 N. 2479/1997, άρθρο 2, παρ. 16, N.2515/1997, αρ.6, παρ. 1, N.2656/1998, αρ. 6, παρ1, και παρ.2, N.2803/2000, αρ.9, N.2928/2001, αρ1, παρ.2
2	Προσδιορισμός έννοιας περιουσίας εγκληματικής προέλευσης	N.3691/2008, αρ4, παρ.1
3	Καθορισμός Αρμόδιας Αρχής σχετικά με την αποτροπή του ξεπλύματος	N.3691/2008, Κεφ. Β' αρ.6, παρ.2, εδαφ. α-θ
4	Θεσμοθέτηση και λειτουργία της Επιτροπής καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες	N.3691/2008., αρ7
5	Προσδιορισμός των ποινικών εγκλημάτων	N.3691/2008., αρ.3, παρ1, εδαφ. α-η
6	Δήμευση εγκληματικής περιουσίας	N. 3691/2008, αρ.46
7	Απόδειξη ταυτότητας συναλλασσόμενου	N. 3691/2008, αρ.4, παρ.1
8	Αναγραφή ΑΦΜ με μετρητά άνω των 12.000€	N.2166/93, αρ21, παρ7
9	Απόδειξη ταυτότητας τρίτων	N.3691/2008, αρ 12, παρ.δ και αρ. 19, παρ. β
10	Φύλαξη στοιχείων συναλλαγών	N.3691/2008., αρ.35
11	Κυρώσεις σε βάρος νομικών προσώπων	N.3691/2008., αρ51
12	-Υποχρέωση εξέτασης υπόπτων συναλλαγών -Υποχρέωση ενημέρωσης Αρμόδιου Φορέα	N.2331/1995, αρ,4, παρ.9 N.3691/2008, αρ.26, 28 και 44
13	Αποφυγή κίνησης υπόπτων συναλλαγών	N.3691/2008, αρ.27
14	Δέουσα Επιμέλεια ως προς τον πελάτη	N.3691/2008., αρ.12

2. Η ΠΡΑΞΗ 2577/2006 ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ Η ΑΠΟΦΑΣΗ 23/404/22.11.2006 ΤΟΥ Δ.Σ. ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

Στο πεδίο εφαρμογής της ΠΔΤΕ 2577/9.3.2006 της Τραπέζης Ελλάδος υπάγονται όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν έδρα στην Ελλάδα, καθώς και τα υποκαταστήματα στην Ελλάδα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε χώρα μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή εκτός αυτού καθώς και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί που εποπτεύονται

από την Τράπεζα της Ελλάδος «εποπτευόμενα ιδρύματα» με τα υποκαταστήματά τους και τις θυγατρικές τους στην αλλοδαπή.

Η Απόφαση 23/404/20.11.2006 της Επιτροπής της Κεφαλαιαγοράς συμπληρώνει την ΠΔΤΕ 2577/2006 με την διαφορά ότι η Απόφαση αφορά στις εταιρείες που υπόκεινται στην Εποπτεία της Κεφαλαιαγοράς. Οι δύο αυτές κανονιστικές αποφάσεις υιοθετούν τις αρχές της FATF.

**Διαδικασίες αναγνώρισης και πιστοποίησης της ταυτότητας
(ΔΕΟΥΣΑ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ)**

Τα εποπτευόμενα ιδρύματα πρέπει να αναπτύσσουν και να εφαρμόσουν πολιτικές για την συλλογή και εξακρίβωση επαρκών πληροφοριών για τους πελάτες επιδεικνύοντας τη δέουσα επιμέλεια. Ως δέουσα επιμέλεια νοείται η λήψη των προβλεπομένων στην Πράξη μέτρων για τη γνώση των υφισταμένων και νέων πελατών του εποπτευόμενου ιδρύματος με βάσει επαρκείς διαδικασίες και η συνεχής παρακολούθηση της συναλλακτικής του δραστηριότητας.

Τα στοιχεία που απαιτούνται κατ' ελάχιστον για την πιστοποίηση της ταυτότητας των πελατών και τα έγγραφα που ενδεικτικώς πιστοποιούν τα στοιχεία αυτά είναι τα εξής:

ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ	ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ
Ονοματεπώνυμο και πατρώνυμο Αριθμός δελτίου ταυτότητας Εκδούσα αρχή Υπόδειγμα υπογραφής πελάτη	Δελτίο αστυνομικής ταυτότητας Διαβατήριο σε ισχύ Ταυτότητα υπηρετούντων στα Σώματα Ασφαλείας και στις Ένοπλες Δυνάμεις
Παρούσα διεύθυνση κατοικίας	Πρόσφατος λογαριασμός οργανισμού κοινής ωφέλειας Μισθωτήριο συμβόλαιο που έχει κατατεθεί σε ΔΟΥ Εκκαθαριστικό σημείωμα ΔΟΥ Ισχύουσα άδεια διαμονής ή παραμονής

Ασκούμενο επάγγελμα και παρούσα επαγγελματική διεύθυνση	Βεβαίωση εργοδότη Εκκαθαριστικό Σημείωμα ΔΥΟ Αντίγραφο τελευταίας μισθοδοσίας Δήλωση έναρξης επιτηδεύματος Επαγγελματική ταυτότητα Παραστατικό ασφαλιστικού φορέα
ΑΦΜ	Εκκαθαριστικό σημείωμα ΔΟΥ

Αναφορικά με την πιστοποίηση της ταυτότητας των νομικών προσώπων, η πληρότητα των απαιτούμενων δικαιολογητικών αφορούν κατ' ελάχιστον τα εξής:

<i>NOMIKA ΠΡΟΣΩΠΑ</i>	
<u>ΑΕ & ΕΠΕ</u>	
Υποβολή του ΦΕΚ με τη περίληψη του καταστατικού το οποίο περιέχει εκτός των άλλων: • Επωνυμία, έδρα, σκοπό, αριθμό μελών ΔΣ, ονόματα διαχειριστών της ΕΠΕ • Τρόπο εκπροσώπησης της εταιρείας • Αριθμό και χρονολογία εγκριτικής απόφασης της σύστασης της ΑΕ ή αριθμό καταχώρισης της ΕΠΕ • ΦΕΚ με τυχόν τροποποιήσεις του καταστατικού • Στοιχεία ταυτότητας νομίμων εκπροσώπων και ατόμων που είναι εξουσιοδοτημένα να χειρίζονται τον λογαριασμό της εταιρείας.	
<u>ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ</u>	
• Επικυρωμένο αντίγραφο του αρχικού εταιρικού συμφώνου που έχει κατατεθεί στο Πρωτοδικείο και τυχόν τροποποιήσεων του • Στοιχεία ταυτότητας νομίμων εκπροσώπων και ατόμων που είναι εξουσιοδοτημένα να χειρίζονται το λογαριασμό της εταιρείας.	
<u>ΛΟΙΠΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ</u>	
• Προβλεπόμενα νομιμοποιητικά έγγραφα επικυρωμένα από δημόσια αρχή • Στοιχεία ταυτότητας νομίμων εκπροσώπων και ατόμων που είναι εξουσιοδοτημένα να χειρίζονται τον λογαριασμό της εταιρείας	

2.2. Κατηγοριοποίηση πελατών με βάση τον κίνδυνο του Ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας

Σύμφωνα με την ΠΔΤΕ 2577/2006 οι τράπεζες είναι υποχρεωμένες να προσεγγίζουν το ξέπλυμα χρήματος και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας με βάση τον κίνδυνο (risk based approach) και συνεπώς να καθορίζουν πολιτική και διαδικασίες με βάση την επικινδυνότητα κάθε πελάτη ή και συναλλαγής. Παράμετροι αξιολογήσεως και διαβαθμίσεως του κινδύνου είναι:

- Τα στοιχεία του τελικού ιδιοκτήτη ή δικαιούχου
- Το είδος των μετοχών που πιθανόν κατέχει
- Το αντικείμενο ασχολίας του πελάτη
- Η αιτία της συναλλαγής
- Η χώρα προελεύσεως και προορισμού των κεφαλαίων
- Οι αποκλίσεις από το προβλεπόμενο ύψος συναλλαγών
- Η φύση των επιχειρηματικών συναλλαγών
- καθώς και η πηγή των κεφαλαίων

Η πολιτική αυτή εκφράζεται με την κατάταξη των πελατών σε τρεις τουλάχιστον κατηγορίες κινδύνου, δηλαδή

- **Πελάτες υψηλού κινδύνου,**
- **Πελάτες κανονικού ή μεσαίου κινδύνου και**
- **Πελάτες χαμηλού κινδύνου.**

Ανάλογα με την κατηγορία κινδύνου υπάρχουν αντίστοιχα μέτρα επιμέλειας, περιοδικής παρακολούθησεως και ελέγχων που διαφοροποιούνται κατά κατηγορία πελατών ή και συναλλαγών, ώστε η τράπεζα να είναι σε θέση να αποφασίζει εάν θα συνεχίσει ή θα διακόψει τη σχέση με τον πελάτη.⁹⁴

⁹⁴ Οι λογαριασμοί υψηλού κινδύνου ελέγχονται ανάλογα με τον κίνδυνο που ενσωματώνουν με σκοπό τη λήψη απόφασης ως προς τη συνέχιση της λειτουργίας τους. Ο υπάλληλος ο οποίος έχει την ευθύνη παρακολούθησης του λογαριασμού συντάσσει σύντομη έκθεση στην οποία αναφέρονται τα αποτελέσματα της ανασκόπησης και την αποστέλλει στο αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος για την πρόληψη του ξεπλύματος χρήματος και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Οι εκθέσεις τυγχάνουν επεξεργασίας από το αρμόδιο στέλεχος το οποίο υποβάλει έκθεση στην διοίκηση του εποπτευόμενου ιδρύματος (Κεφ. ΙVΑ3, ΠΔΤΕ2577/2006)

Α) ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΥΨΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (ΑΝΑ ΠΕΛΑΤΗ, ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ, ΧΩΡΑ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ) ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΕΠΙΔΕΙΚΝΥΕΤΑΙ ΑΥΞΗΜΕΝΗ ΔΕΟΥΣΑ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΠΕΛΑΤΕΣ ΥΨΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΜΕΤΡΑ ΑΥΞΗΜΕΝΗΣ ΔΕΟΥΣΑΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΕΛΑΤΩΝ ΜΗ ΚΑΤΟΙΚΩΝ	Διαβατήρια και αν υπάρχουν δελτία ταυτότητας που έχουν εκδοθεί από την χώρα προέλευσης τους. Όπου εγείρεται οποιαδήποτε αμφιβολία σε σχέση με στοιχεία του διαβατηρίου, δελτίου ταυτότητας ή διεύθυνσης προσπάθεια εξακρίβωσης από την Πρεσβεία ή το Προξενείο της χώρας έκδοσης τους στην Ελλάδα, η από επαγγελματία που υπόκειται σε υποχρέωση αναφοράς σύμφωνα με την ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία, ή από αξιόπιστα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που βρίσκονται στη χώρα προέλευσης του πελάτη, ή μέσω του διαδικτύου
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΜΕ ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ (πλην των εταιρειών της παρ. 2.5 του παραρτήματος 4 της ΠΔΤΕ 2577/2006)	Διαπιστώνεται η πραγματική ταυτότητα και οικονομική κατάσταση των κυρίων και πραγματικών δικαιούχων της εταιρείας, με την βοήθεια αξιόπιστων και ανεξάρτητων πηγών και με επίσκεψη στα γραφεία της εταιρείας. Συγκρίνεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα η αναμενόμενη με την πραγματική κίνηση του λογαριασμού. Σχετικές αποκλίσεις διερευνώνται και τα πορίσματα καταχωρούνται
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΥΠΕΡΑΚΤΙΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ και ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	Εντοπισμός του πραγματικού δικαιούχου με δήλωση του νομίμου εκπροσώπου της

ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΚΟΠΟΥ	εταιρείας με την προσκόμιση επικυρωμένων αντιγράφων πιστοποίησης της ταυτότητας των πραγματικών δικαιούχων.
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΩΣΕΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ	Προσκόμιση επικυρωμένου αντίγραφου συστατικής πράξης, της άδειας λειτουργίας, του πιστοποιητικού εγγραφής και του αριθμού μητρώου τους στην αρμόδια δημόσια Αρχή. Όπου δικαίωμα υπογραφής για το ζητούμενο λογαριασμό έχουν πέραν του ενός ατόμου, τότε πρέπει να εξακριβώνεται η ταυτότητα όλων των ατόμων που έχουν δικαίωμα υπογραφής
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΧΑΡΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΠΕΛΑΤΩΝ	Προσδιορισμός της ταυτότητας όλων των πραγματικών δικαιούχων και ειδικότερα είναι πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο, αλλά και της πηγής των κεφαλαίων και της αναμενόμενης χρήσης του λογαριασμού.
ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΧΩΡΙΣ ΤΗΝ ΦΥΣΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΛΑΤΗ	Εφαρμογή επιπρόσθετων μέτρων: λήψη επιβεβαιωτικής πιστοποίησης από πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό που λειτουργεί σε χώρα μέλος της Ε.Ε. ή της F.A.T.F. Η πρώτη συναλλαγή πρέπει να πραγματοποιηθεί μέσω λογαριασμού στο όνομα του πελάτη που τηρείται στο πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί σε χώρα μέλους της Ε.Ε. Αποτροπή σύναψης σχέσης με εταιρείες που υπάρχουν υποψίες για σχέση με εγκληματικές δραστηριότητες.

ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗΣ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ	Συγκέντρωση επαρκών πληροφοριών για το ίδρυμα τραπεζικής ανταπόκρισης, ώστε να κατανοηθεί το είδος της επιχείρησης και να εκτιμηθεί η φήμη του ιδρύματος και η επάρκεια στην εποπτεία στην οποία υπόκειται (ιδιοκτησιακό καθεστώς, διεύθυνση, τόπος λειτουργίας). Αξιολόγηση των ελέγχων που πραγματοποιεί το ίδρυμα τραπεζικής ανταπόκρισης για το ξέπλυμα χρήματος. Πριν από την σύναψη νέων σχέσεων ανταπόκρισης, λαμβάνεται έγκριση από ανώτερα διοικητικά στελέχη Για τους λογαριασμούς πλάγιας πρόσβασης⁹⁵ διασφαλίζεται ότι το τραπεζικό ίδρυμα ανταπόκρισης παράσχει δεδομένα σχετικά με τη λήψη μέτρων δέουσας επιμέλειας.
ΧΩΡΕΣ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΔΕΝ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΕΠΑΡΚΩΣ ΤΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ F.A.T.F.	Εξέταση των συναλλαγών για την νόμιμη προέλευση των κεφαλαίων Τα στοιχεία και τα αποτελέσματα αρχειοθετούνται και φυλάσσονται για διάστημα πέντε ετών από την διενέργεια της συναλλαγής. Συναλλαγές οι οποίες δεν διαφαίνεται προφανής οικονομικός ή νομικός σκοπός διερευνώνται περαιτέρω.
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΣ ΕΚΤΕΘΕΙΜΕΝΩΝ	Αξιολόγηση των χωρών από τις οποίες προέρχονται οι πελάτες τους, ώστε να

⁹⁵ Ως λογαριασμός πλάγιας πρόσβασης «payable through account» νοείται ο τραπεζικός λογαριασμός που τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα εγκατεστημένο στην Ελλάδα (ανταποκριτής) και ανοίγεται στο πλαίσιο διασυνοριακής σχέσης τραπεζικής ανταπόκρισης «correspondent banking» με σκοπό την εξυπηρέτηση των πελατών πιστωτικού ιδρύματος εγκατεστημένου στην αλλοδαπή (ίδρυμα τραπεζικής ανταπόκρισης) για την εκ μέρους τους διενέργεια χρηματοπιστωτικών συναλλαγών στην Ελλάδα.

ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ	εντοπίζονται εκείνες που θεωρούνται πιο ευπαθείς σε συμπτώματα διαφθοράς
------------------------------	--

Β) ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΣΑΙΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (ΔΕΟΥΣΑ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ)

Διαβαθμίζονται όλοι οι πελάτες που δεν εντάσσονται σε κάποια από τις υπόλοιπες κατηγορίες.

Γ) ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΑΜΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ (ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΜΕΝΗ ΔΕΟΥΣΑ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ)

ΠΕΛΑΤΕΣ ΧΑΜΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ή ΟΙ ΜΗΤΡΙΚΕΣ ΤΟΥΣ (όπου υφίστανται μητρικές) ΜΕ ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ	Οι μετοχές τους ή αυτές της μητρικής τους εταιρείας να είναι εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά. Η εταιρεία να λειτουργεί ως εταιρεία συλλογικών επενδύσεων ⁹⁶ που διαθέτει επαρκές ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο για τη λειτουργία τέτοιων εταιρειών. Ο πελάτης είναι άλλο πιστωτικό ίδρυμα, με έδρα την Ε.Ε. ή τρίτη χώρα που διέπεται από ισοδύναμες απαιτήσεις με αυτές που προβλέπει η κοινοτική νομοθεσία και υπόκειται σε εποπτεία όσον αφορά τις απαιτήσεις αυτές. Οι μετοχές της ή ο έλεγχος της εταιρείας ανήκουν σε κυβέρνηση ή κυβερνητικό οργανισμό.
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΡΧΗ ή ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	Η επιχείρηση ή ο οργανισμός να ανήκει κατά 51% τουλάχιστον στο Δημόσιο

⁹⁶ Σύμφωνα με την Οδηγία 611/1985 της Ε.Ε. εταιρεία συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) θεωρείται η εταιρεία που ως μοναδικό σκοπό έχει να επενδύει συλλογικά σε κινητές αξίες κεφάλαια που συγκεντρώνει από το κοινό και των οποίων η λειτουργία βασίζεται στην αρχή κατανομής των κινδύνων και των οποίων τα μερίδια, μετά από αίτηση κομιστών, εξαγοράζονται ή εξοφλούνται άμεσα ή έμμεσα με στοιχεία του ενεργητικού του οργανισμού αυτού. Η εταιρεία αυτή μπορεί σύμφωνα με τον νόμο να λάβει συμβατική μορφή (αμοιβαία κεφάλαια διαχειριζόμενα από εταιρεία διαχείρισης) ή trust (unit trust) ή καταστατική μορφή (εταιρεία επενδύσεων). Στην παρούσα Οδηγία δεν υπάγονται οι εταιρείες επενδύσεων που επενδύουν τα στοιχεία του ενεργητικού τους, μέσω θυγατρικών επιχειρήσεων, κυρίως σε περιουσιακά στοιχεία εκτός από κινητές αξίες.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ή ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	Το δημόσιο λειτούργημα που τους έχει ανατεθεί να είναι σύμφωνο με την Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις Συνθήκες για τις Κοινότητες ή το παράγωγο Κοινοτικό δίκαιο. Η ταυτότητα τους είναι δημοσίως γνωστή διαφανής και καθορισμένη. Οι δραστηριότητες και οι λογιστικές τους πρακτικές είναι διαφανείς. Είναι υπόλογοι σε κοινοτικό θεσμικό όργανο ή σε αρχές κράτους μέλους είτε εφαρμόζονται κατάλληλες διαδικασίες που διασφαλίζουν την εποπτεία και τον έλεγχο της δραστηριότητας τους.
------------------------------------	---

3. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΦΥΣΗ ΤΟΥΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΣΥΝΔΕΘΟΥΝ ΜΕ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ

Στο πλαίσιο της διαδικασίας διάγνωσης και αναφοράς υπόπτων συναλλαγών εκδόθηκε από την επιτροπή της Κεφαλαιαγοράς υπό την μορφή εγκυκλίου 31/22.11.2006 και από την Τράπεζα της Ελλάδος ενδεικτική τυπολογία υπόπτων συναλλαγών⁹⁷:

ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΥΠΟΠΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

- ☐ Γενικά ύποπτη συμπεριφορά (Α)
- ☐ Συναλλαγές με μετρητά (Β)
- ☐ Συναλλαγές μέσω τραπεζικών λογαριασμών (Γ)
- ☐ Επενδυτικές συναλλαγές (Δ)
- ☐ Συναλλαγές μέσω εξωχώριων χρηματοοικονομικών κέντρων (Ε)
- ☐ Χρηματοδοτικές συναλλαγές (Ζ)
- ☐ Μεταφορές κεφαλαίων (Η)

⁹⁷ Βλέπε Πίνακα ΙΙΙ του Παραρτήματος 4 το οποίο σύμφωνα με την Απόφαση Ε.Τ.ΙΙ.Θ. αριθ. 231/4/13.10.2006 προσαρτάται στην Π.Δ.Τ.Ε. αριθ. 2577/9.3.2006 της Τραπεζής Ελλάδος και Έγγραφο (κατάλογος συναλλαγών/συμπεριφορών) αριθμ. 991/28.12.1993 ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

- Θυρίδες θησαυροφυλακίου (Θ)
- Συμπεριφορά υπαλλήλων (Ι)

□ Γενικά ύποπτη συμπεριφορά (Α΄ κατηγορία)

A.1. Παροχή ελλιπών, ψευδών ή ανορθόδοξων πληροφοριών/στοιχείων εκ μέρους του πελάτη.

A.2. Απροθυμία παροχής πληροφοριών/στοιχείων για την πληρέστερη/ακριβέστερη διαπίστωση της ταυτότητας του πελάτη ή την επικαιρότητα των στοιχείων της (π.χ. σημερινή μόνιμη διεύθυνση κατοικίας).

A.3. Διαπίστωση εκ μέρους της Τράπεζας ότι στοιχεία της ταυτότητας είναι αναληθή ή δύσκολα επαληθεύσιμα.

A.4. Απροθυμία διενέργειας μιας συναλλαγής που είχε προηγουμένως ζητηθεί (π.χ. αποστολή ποσού στο εξωτερικό), όταν απαιτηθεί να συμπληρωθούν στοιχεία που περιέχονται σε έντυπο που προβλέπεται για τη συγκεκριμένη συναλλαγή (π.χ. αίτηση/δήλωση χορήγησης συναλλάγματος). Επίσης άρνηση παροχής/αναγραφής ορισμένων πληροφοριών/στοιχείων που είναι απαραίτητα για την πληρότητα του περιεχομένου του εντύπου.

A.5. Απαίτηση του πελάτη να συμπεριληφθεί στον «Πίνακα εξαιρέσεων»

Πρόκειται για τη δυνατότητα εξαίρεσης από την εξέταση των συναλλαγών, που έχει παρασχεθεί στις τράπεζες από την Τράπεζα της Ελλάδος, προκειμένου για πελάτες που θεωρείται εύλογο, λόγω αποδεδειγμένης επαγγελματικής δραστηριότητας, να διενεργούν συναλλαγές που χαρακτηρίζονται ως υψηλού κινδύνου και κάτω από άλλες προϋποθέσεις θα έπρεπε να εξετάζονται με ιδιαίτερη προσοχή. Δεδομένου ότι ο εν λόγω πίνακας παρέχει «ασυλία», μια τέτοια απαίτηση πρέπει να προβληματίζει έντονα.⁹⁸

A.6. Συστηματική χρησιμοποίηση, ενώ δεν είναι εύλογη ή αναγκαία, ενδιάμεσων (πληρεξουσίων, αντιπροσώπων, συνδικαιούχων κτλ.) για την πραγματοποίηση συναλλαγών (αποφυγή προσωπικής επαφής).

A.7. Συναλλαγές που δεν είναι συμβατές με το επάγγελμα ή την επιχειρηματική δραστηριότητα του πελάτη από άποψη γεωγραφική ή/και είδους εργασιών.

Αποτελεί μια ευρεία αλλά και πρόσφορη, από πλευράς γενικής περιπτώσιολογίας, συναλλακτική συμπεριφορά. Συνιστά τον «κορμό» της πολιτικής «Γνώρισε τον Πελάτη σου» (Know Your Customer-K.Y.C.) και υποδεικνύεται ως το καταλληλότερο «εργαλείο» για τη διαπίστωση ανορθόδοξων και, ενδεχομένως, ύποπτων αποκλίσεων.

A.8 Η χωρίς εύλογης αιτία επιλογή τραπεζικού καταστήματος για διεξαγωγή συναλλαγών σε περιοχή διαφορετική από εκείνη του τόπου κατοικίας, εργασίας ή επαγγελματικής εγκατάστασης.

Η επαγγελματική/επιχειρηματική εγκατάσταση στην περιοχή ευθύνης του καταστήματος, όπου ανοίγεται ένας λογαριασμός, συχνά όψεως, είναι, συνήθως η βασική αιτία για την έναρξη της συνεργασίας μας με τη μικρομεσαία, κυρίως, επιχειρηματική πελατεία. Η επιλογή του πλησιέστερου Καταστήματος γίνεται από τον πελάτη για λόγους, εκτός των άλλων, και λειτουργικής διευκόλυνσής του, προσφέρει ωστόσο παράλληλα και στην Τράπεζα μεγαλύτερες δυνατότητες γνώσης και αξιολόγησής του, λόγω της ευχερούς «επισκεψιμότητας» των εγκαταστάσεων του πελάτη και συλλογής πληροφοριών ή/και σχολίων για αυτόν από την τοπική αγορά. Επιλογή τραπεζικού καταστήματος σε περιοχή διαφορετική δικαιολογεί προβληματισμό. Ενδέχεται, βέβαια, ο πελάτης να παράσχει ικανοποιητικές εξηγήσεις, όπως είναι για παράδειγμα ότι το τραπεζικό κατάστημα της περιοχής του δεν δικαιούται, λόγω μεγέθους, να προσφέρει το είδος και το εύρος των υπηρεσιών που ζητά (π.χ. υψηλό όριο πιστοδότησης, ορισμένες κατηγορίες Εγγυητικών Επιστολών κ.α.) ή ότι, λόγω ανεπαρκούς στελέχωσης, το κατάστημα δεν διασφαλίζει γρήγορη εξυπηρέτηση. Οι εν λόγω εξηγήσεις, πάντως, θα πρέπει να εξακριβώνονται.

A.9. Ασυνήθης νευρική συμπεριφορά κατά τη διεξαγωγή της συναλλαγής

A.10. Άρνηση παροχής επαρκούς πληροφόρησης που υπό κανονικές συνθήκες, θα μπορούσε να συνεπάγεται για τον πελάτη πιστοδότηση ή άλλα χρήσιμα τραπεζικά προϊόντα.

Πρόκειται για μια γενικά ανορθόδοξη συμπεριφορά, που πιθανόν υποδηλώνει αδικαιολόγητη μυστικοπάθεια και αποφυγή γνωστοποίησης είτε στοιχείων επιχειρηματικής υφής, όπως είναι για παράδειγμα οι συναλλακτικοί όροι, η διάρκεια και

η καταληκτική ημερομηνία εισπράξεων/πληρωμών, που θα μπορούσαν, ενδεχομένως να εξυπηρετηθούν με χαμηλότερο κόστος μέσω χορήγησης κατάλληλου ύψους και διάρκειας κεφαλαίου κίνησης, είτε προσωπικών επενδυτικών προτιμήσεων, που θα μπορούσαν, με το κατάλληλο μείγμα καταθετικών/επενδυτικών προϊόντων να εξασφαλίσουν καλύτερες αποδόσεις.

A.11. Συστηματική διεξαγωγή των συναλλαγών, κατά τρόπο ώστε να γίνεται κατάτμηση (structuring) σε μικρά ποσά χωρίς να υπάρχει εύλογη αιτία ή ανάγκη, προκειμένου να αποφευχθεί η υπέρβαση του ορίου που επιβάλλει την απόδειξη της ταυτότητας ή τη λήψη του Α.Φ.Μ.

Η περίπτωση αυτή επισημαίνεται σε όλες τις τυπολογίες των οργάνων και των αρχών, εθνικών και διεθνών, που ασχολούνται με την αποτροπή του «ξεπλύματος». Η μέθοδος που αναφέρεται παραπάνω αποκαλείται «μέθοδος του μερμηγκιού» και στην τρέχουσα, αλλά επίσημη ορολογία, αποδίδεται ως “smurfing” ή “structuring” (συστηματική μεθόδευση συναλλαγών).

Η εν λόγω τακτική εφαρμόζεται ευρέως και αποσκοπεί στο πέραςμα του βρόμικου χρήματος μέσα από το τραπεζικό σύστημα με τον κατακερματισμό του σε επιμέρους ποσά, ώστε αυτά να βρίσκονται κάτω από τα οποιαδήποτε, κατά χώρα ή είδος συναλλαγής, όρια αναφοράς που επιβάλλουν απόδειξη ταυτότητας ή λήψη Α.Φ.Μ. Στις Η.Π.Α., με τα νομοθετήματα “Bank Secrecy Act” του 1970 και “Anti Drug Abuse act” του 1978, οι τράπεζες υποχρεώθηκαν να γνωστοποιούν στην Ομοσπονδιακή Φορολογική Υπηρεσία (Internal Revenue Service-I.R.S.) κάθε συναλλαγή ποσού τουλάχιστον ποσού τουλάχιστον 10.000 USD.

Σημειώνεται ότι η πρακτική που περιγράφεται παραπάνω εφαρμόζεται συνήθως στο πρώτο στάδιο, στο στάδιο δηλαδή της τοποθέτησης (placement).

□ Συναλλαγές σε μετρητά (B)

B.1. Ασυνηθιστά μεγάλες καταθέσεις/αναλήψεις μετρητών από άτομα ή επιχειρήσεις, η επαγγελματική/επιχειρηματική δραστηριότητα των οποίων είναι προφανές ότι δεν το δικαιολογεί.

B.2. Σημαντικές αυξήσεις καταθέσεων σε μετρητά από άτομα και εταιρίες, χωρίς προφανή αιτία, ιδιαίτερα αν στη συνέχεια, και μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα,

οι εν λόγω καταθέσεις μεταφέρονται από το λογαριασμό του πελάτη σε προορισμό που δεν φαίνεται να συνδέεται λειτουργικά με τις δραστηριότητές του.

B.3. Πελάτες που διενεργούν μεγάλο αριθμό μικρών καταθέσεων, το συνολικό ύψος ποσού των οποίων είναι ιδιαίτερα σημαντικό.

Η εν λόγω περίπτωση μπορεί να είναι structuring.

B.4. Συναλλαγές εμπορικής εταιρείας, η οποία κατά κανόνα πραγματοποιεί καταθέσεις κατά κύριο λόγο και αναλήψεις με μετρητά και όχι με επιταγές, γραμμάτια ή συναλλαγματικές κτλ., δεν χρησιμοποιεί, δηλαδή τα συνήθη αξιόγραφα και μέσα πληρωμής για την τακτοποίηση των εμπορικών συναλλαγών της.

B.5. Πελάτες, οι οποίοι, σε σταθερή βάση, πληρώνουν ή καταθέτουν μετρητά για την κάλυψη αγοράς τραπεζικών επιταγών, ταξιδιωτικών επιταγών ή για μεταφορές κεφαλαίων ή για αγορά άλλων διαπραγματεύσιμων και άμεσα εμπορεύσιμων χρηματικών μέσων.

B.6. Ανταλλαγή μεγάλων ποσοτήτων χαρτονομισμάτων μικρής ονομαστικής αξίας με χαρτονομίσματα μεγαλύτερης αξίας.

B.7. Συχνή αγοραπωλησία συναλλάγματος, ιδίως όταν δεν χρησιμοποιείται λογαριασμός καταθέσεων.

Μεθόδευση διασυννοριακής μεταφοράς μετρητών στο πλαίσιο της φάσης της τοποθέτησης, στην περίπτωση βέβαια που δεν υπάρχει προφανής και εύλογος λόγος.

B.8. Αδικαιολόγητη αύξηση όγκου συναλλαγών σε μετρητά σε ορισμένα καταστήματα.

Η εν λόγω δραστηριότητα μπορεί να παραπέμπει σε αξιόποινες πράξεις, που εμπίπτουν στην «εγκληματική δραστηριότητα», όπως σε παράνομες λέσχεις ή τυχερά παιχνίδια.

B.9. Πελάτες, οι οποίοι, κατά τη διενέργεια συναλλαγών, παρουσιάζουν συχνά πλαστογραφημένα χαρτονομίσματα ή ακάλυπτες επιταγές και πλαστογραφημένα αξιόγραφα.

Τα «ελαττωματικά» αυτά μέσα πληρωμής, όταν παρουσιάζονται με συχνότητα, μπορεί να υποκρύπτουν δοσοληψίες του πελάτη στα πλαίσια αξιόποινων δραστηριοτήτων που συνδέονται με συστηματική παραχάραξη/πλαστογράφηση νομισμάτων ή αξιόγραφων ή ακόμα να παραπέμπουν σε δεσμούς του πελάτη με εγκληματικές οργανώσεις χώρων, όπου η παραχάραξη είναι ιδιαίτερα συνηθισμένη και οργανωμένη δραστηριότητα.

B.10. Ασυνήθιστες μεταφορές χρημάτων μεταξύ λογαριασμών με τον ίδιο δικαιούχο ή συγγενείς δικαιούχους.

Με τον τρόπο αυτό είναι δυνατόν να επιδιώκεται το «σπάσιμο» των ποσών, ώστε να αμβλυνθούν οι εντυπώσεις που θα προκαλούσε η συγκέντρωση υψηλών υπολοίπων σε ένα μόνο λογαριασμό.

B.11. Συχνές καταθέσεις μεγάλων ποσών μέσω νυχτερινών χρηματοθυρίδων, ώστε να αποφεύγεται η άμεση επαφή με Τράπεζα.

B.12. Επίμονη επιδίωξη διεκπεραίωσης συναλλαγών με μετρητά (μεγάλα ποσά) κατά τη διάρκεια της απογευματινής λειτουργίας των τραπεζών, με το σκεπτικό ότι τότε οι έλεγχοι είναι πιο ελαστικοί, ενώ και οι υπάλληλοι και οι λοιποί συναλλασσόμενοι είναι λιγότεροι.

B.13. Ασυνήθιστα μεγάλα και συχνά εμβάσματα από το εξωτερικό υπέρ συναλλασσομένων χωρίς να δηλώνεται η επαγγελματική τους δραστηριότητα και χωρίς να υπάρχει συγκεκριμένη αιτία.

Αποτελεί ιδιαίτερα προβληματική περίπτωση, όταν μάλιστα τα εμβάσματα προέρχονται από χώρα που ανήκει στην κατηγορία «υψηλού κινδύνου» και επομένως οι συναλλαγές της πρέπει να εξετάζονται με ιδιαίτερη προσοχή.

B.14. Συχνή αγορά αξιόγραφων, όπως είναι οι τραπεζικές επιταγές, οι ταξιδιωτικές επιταγές, οι τίτλοι, τα Α/Κ κτλ., με μετρητά σε μικρά ποσά, το ύψος των οποίων βρίσκεται κάτω από το όριο των 15.000 Ευρώ, που απαιτεί εξακρίβωση της ταυτότητας.

Η εν λόγω περίπτωση είναι παραλλαγή της περίπτωσης B5 με στοιχεία επίτασης γιατί, επιπλέον, διαφαίνεται structuring για αποφυγή ορίου.

□ Συναλλαγές μέσω τραπεζικών λογαριασμών (Γ)

Γ.1. Συναλλασσόμενοι που επιθυμούν να διατηρούν θεματοφύλακες-εντολοδόχους ή συνδικαιούχους ή διακινούν λογαριασμούς τρίτων, ενώ το αντικείμενο της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας δεν δικαιολογεί τη χρήση/διακίνηση αυτών.

Η διεξαγωγή συναλλαγών ή η σύναψη συμβάσεων από «παρένθετα πρόσωπα» (intermediaries), που λειτουργούν ως εντολοδόχοι άλλων, αποτελεί κύριο σημείο θεσμικής ρύθμισης και αντικείμενο των κατευθύνσεων της F.A.T.F. Στη διεθνή ορολογία, τα εν λόγω πρόσωπα αποκαλούνται επίσης "Front men" (βιτρίνες) ή "straw men" (αχυράνθρωποι), όταν βέβαια αποδίδεται απαξιωτική χροιά στη λειτουργία τους. Έτσι, απαιτείται όταν γίνεται αντιληπτό ή βασίμως πιθανολογείται ότι συναλλασσόμενοι/συμβαλλόμενοι ενεργούν για λογαριασμό τρίτων (εντολέων), να αποδεικνύεται και η ταυτότητα των εντολέων.

Γ.2. Συναλλασσόμενοι που διατηρούν ή ανοίγουν πολλούς λογαριασμούς (και σε τρίτα πρόσωπα) και καταθέτουν ποσά σε μετρητά σε κάθε ένα λογαριασμό, έτσι ώστε το συνολικό άθροισμα των ποσών αυτών να ανέρχεται σε μεγάλο ύψος.

Η εν λόγω περίπτωση είναι κλασική περίπτωση structuring μέσω της διασποράς και πολυδιάσπασης των συναλλαγών και των κεφαλαίων.

Γ.3. Ο λογαριασμός φυσικού ή νομικού προσώπου δεν παρουσιάζει ενδείξεις της ομαλής εκείνης κίνησης που θα απέρρεε από την επαγγελματική δραστηριότητά του, αλλά χρησιμοποιείται και χρεοπιστώνεται με μεγάλα ποσά, τα οποία δεν δικαιολογούνται από τη φύση του λογαριασμού και τη δραστηριότητα του δικαιούχου.

Γ.4. Συναλλασσόμενοι οι οποίοι διατηρούν λογαριασμούς σε αρκετά καταστήματα διαφορετικών τραπεζών που λειτουργούν στην ίδια περιοχή, εφόσον πραγματοποιούν συχνές αναλήψεις ποσών από τους λογαριασμούς αυτούς, προκειμένου να διενεργήσουν, όπως διαπιστώνεται από διάφορες συζητήσεις, επαφές ή πληροφορίες της αγοράς, ένα έμβασμα σε άλλη περιοχή.

Τέτοια συναλλακτική τακτική, συνιστά ένδειξη structuring, που αποσκοπεί, εφόσον υποκρύπτεται άνομη δραστηριότητα, στην αποτροπή εντυπώσεων ή στη δημιουργία σύγχυσης όσον αφορά το μη εύλογο της μεταφοράς κεφαλαίων.

Γ.5. Συμψηφισμός πληρωμών με απαιτήσεις, οι οποίες εξοφλούνται μετρητοίς την ίδια ή την προηγούμενη μέρα.

Γ.6. Πληρωμή οφειλών ή καταθέσεις από πελάτη μέσω επιταγών μεγάλου ύψους ποσών και έκδοσης τρίτου, οπισθογραφημένες υπέρ του πελάτη, χωρίς να διακρίνεται η ύπαρξη εμπορικής συνεργασίας μεταξύ πελάτη και τρίτου.

Γ.7. Αναλήψεις σε μετρητά μεγάλων ποσών από τραπεζικό λογαριασμό αδρανή για μεγάλο χρονικό διάστημα ή από λογαριασμό που μόλις έχει πιστωθεί με ένα απροσδόκητα μεγάλο ποσόν από το εξωτερικό.

Γ.8. Συναλλασσόμενοι οι οποίοι χρησιμοποιούν ταυτόχρονα διαφορετικούς υπαλλήλους συναλλαγής (tellers κτλ.) για να πραγματοποιούν συναλλαγές με μετρητά μεγάλων ποσών σε εγχώριο νόμισμα ή συνάλλαγμα.

Γ.9. Σημαντικές αυξήσεις σε καταθέσεις μετρητών ή εμπορεύσιμων τίτλων, από εταιρεία ή επιχείρηση, με χρήση λογαριασμών πελατών της ή λογαριασμών εταιρειών του ομίλου στον οποίο είναι ενταγμένη ή λογαριασμών στο όνομα τρίτων ή εντολοδόχων, ιδίως αν αυτές οι καταθέσεις μεταφέρονται αμέσως σε άλλους λογαριασμούς καταθέσεων τρίτων φυσικών ή νομικών προσώπων.

Αυτό το είδος συναλλακτικού κυκλώματος αποσκοπεί στη λογιστικοποίηση και κατάτμηση των μεγάλων ποσών σε μετρητά, δημιουργώντας την αίσθηση εύλογης ενδοεταιρικής ροής κεφαλαίων, στο πλαίσιο του ομίλου.

Γ.10. Ανεπαρκής χρήση συνήθων και γνωστών τραπεζικών διευκολύνσεων, όπως για παράδειγμα αποφυγή μεταφοράς μεγάλων ποσών σε μορφές τοποθετήσεων, από τις οποίες ο πελάτης θα απολάμβανε υψηλότερο επιτόκιο.

Γ.11. Πίστωση λογαριασμού δικαιούχου από πληθώρα ατόμων, χωρίς εύλογη αιτιολόγηση.

Γ.12. Άνοιγμα λογαριασμού στο όνομα πελάτη, είτε φυσικού προσώπου με τόπο κατοικίας ή εργασίας διαφορετικό από την περιοχή που εξυπηρετεί το Κατάστημα

είτε νομικού προσώπου, με έδρα σε διαφορετική περιοχή από αυτήν που εξυπηρετεί το Κατάστημα.

Γ.13. Τήρηση πολλών λογαριασμών, στους οποίους κατατίθενται συχνά μικροποσά, τα οποία μεταφέρονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα σε έναν λογαριασμό στην ίδια ή σε άλλη Τράπεζα.

Γ.14. Κάτοχος ατομικού λογαριασμού καταθέσεων δεν εμφανίζεται στην Τράπεζα, αλλά καταθέτει μεγάλα ποσά μέσω τρίτων.

Γ.15. Λογαριασμοί που κλείνουν, εξαιτίας κυρίως μεταφοράς κεφαλαίων, σε πολύ μικρό διάστημα από τότε που ανοίχτηκαν.

Γ.16. Λογαριασμοί φυσικών ή νομικών προσώπων, οι οποίοι δεν εμφανίζουν κανονική δραστηριότητα, αλλά χρησιμοποιούνται μόνο για κινήσεις κεφαλαίων στο εξωτερικό.

Ως «μη κανονικότητα» θα μπορούσε να θεωρηθεί η εκ συστήματος εισροή ποσών στο λογαριασμό σε μετρητά και συχνότητα κατάθεσης, όταν ειδικά, υποδηλώνει χρονική αρρυθμία εσόδων.

Γ.17. Κινήσεις λογαριασμών με πολλές καταθέσεις μικρών ποσών και αναλήψεις μέσω μικρού αριθμού επιταγών μεγάλων ποσών, ενώ το υπόλοιπο των λογαριασμών παραμένει χαμηλό.

Γ.18. Ενεργοποίηση αδρανών λογαριασμών, ιδίως όταν αυτό γίνεται με κινήσεις μέσω καταστημάτων διαφορετικών από αυτό, όπου τηρείται ο λογαριασμός.

Γ.19. Σημαντική αύξηση καταθέσεων, χωρίς αντίστοιχη αύξηση της δραστηριότητας της επιχείρησης, γεγονός που είναι δυνατόν να αποτελεί ένδειξη ανάμιξης νόμιμων εσόδων με έσοδα από παράνομες δραστηριότητες.

Γ.20. Κατάθεση μεγάλου ύψους ποσών σε μετρητά και έκδοση αντιστοίχως μεγάλου αριθμού επιταγών στο όνομα ατόμων ή/και επιχειρήσεων που δεν έχουν συναφή

εμπορική σχέση με την εταιρεία. Επίσης, μεγάλη κίνηση κεφαλαίων από και προς το εξωτερικό, ενώ η εταιρεία δεν πραγματοποιεί εισαγωγές και εξαγωγές αγαθών ή υπηρεσιών.

Γ.21. Κατάθεση μεγάλου ύψους ποσών σε μετρητά, τα οποία δικαιολογούνται από τη φύση των εργασιών της επιχείρησης, χωρίς, ωστόσο, αντίστοιχες αναλήψεις μετρητών.

Γ.22. Κίνηση λογαριασμών με μεγάλα ποσά που τηρούνται στο όνομα εταιρειών, οι οποίες αναπτύσσουν εξωχώρια δραστηριότητα.

Οι εταιρείες εξωχώριας ή υπεράκτιας δραστηριότητας (off shore) αποτελούν πεδίο ιδιαίτερης προσοχής (Εταιρίες του Α.Ν. 89/67). Στην περίπτωση αυτή εξετάζεται ειδικότερα εάν η διακίνηση μεγάλων ποσών συσχετίζεται με τις εξωχώριες παραγωγικές ή εμπορικές δραστηριότητες της εταιρείας, στο βαθμό που αυτές οι δραστηριότητες προκύπτουν από τα έγγραφα που πλαισιώνουν τις τραπεζικές δοσοληψίες της εταιρίας.

Γ.23. Αναλήψεις, χρεώσεις ή αποστολές εμβασμάτων σημαντικών ποσών, που αντιστοιχούν σε καταθέσεις της ίδιας ή προηγούμενης ημέρας ασυμβίβαστες με τη συνηθισμένη δραστηριότητα του επαγγελματία ή της επιχείρησης.

Γ.24. Αναλήψεις, υποχρεώσεις ή αποστολές εμβασμάτων ποσών σημαντικού ύψους, αντιστοιχούσες σε καταθέσεις της ίδιας ή προηγούμενης ημέρας, που είναι ασυμβίβαστες με τη συνηθισμένη δραστηριότητα του επαγγελματία ή της επιχείρησης.

Γ.25. Κατάθεση ή διακίνηση μεγάλου όγκου επιταγών, εμβασμάτων, συναλλαγματικών σε λογαριασμό, ενώ η πρακτική αυτή δεν συνάδει με τη δραστηριότητα του πελάτη.

Στην περίπτωση αυτή, και εφόσον είναι διατυπωμένο ότι η επιχείρηση είναι εντάσεως μετρητών (Cash intensive), το μη εύλογο μπορεί να οφείλεται σε προσπάθεια να μην εγερθούν υποψίες, δεδομένου ότι είναι σε κάποιο βαθμό, γνωστό ότι στο πλαίσιο της ανίχνευσης και του εντοπισμού ύποπτων συναλλαγών, τα μετρητά θεωρούνται «κόκκινο πανί».

□ **Επενδυτικές Συναλλαγές (Δ)**

Δ.1. Αγορά τίτλων μεγάλης αξίας, που κρατούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα προς φύλαξη, ενώ αυτή η αγορά δεν δικαιολογείται από τη δεδομένη οικονομική κατάσταση του δικαιούχου.

Δ.2. Συναλλαγές που αφορούν “back to back” καταθέσεις/δάνεια, όταν οι συναλλαγές αυτές πραγματοποιούνται σε υποκαταστήματα και θυγατρικές εταιρείες πιστωτικών ιδρυμάτων, που εδρεύουν σε χώρες που είναι γνωστές για την παραγωγή και διακίνηση ναρκωτικών.

Εδώ περιγράφεται η κατεξοχήν και πιο συνηθισμένη περίπτωση «αντιστήριξης» (back to back), με στοιχείο συναγερμού τη διαμεσολάβηση πιστωτικού ιδρύματος χώρας «υψηλού κινδύνου».

Δ.3. Πελάτης αιτείται την παροχή προς αυτόν επενδυτικών υπηρεσιών διαχείρισεως του χαρτοφυλακίου του, είτε σε ξένα νομίσματα είτε σε χρεόγραφα, όταν η πηγή των κεφαλαίων του είναι αδιαφανής ή δεν συμβιβάζεται με την οικονομική του επιφάνεια ή την επιχειρηματική του δραστηριότητα.

Δ.4. Αγορές/πωλήσεις τίτλων μεγάλης αξίας σε μετρητά.

Δ.5. Αγοραπωλησία συγκεκριμένων τίτλων κάτω από ασυνήθεις συνθήκες ή χωρίς να υπάρχει εύλογη αιτία.

Με την έννοια «τίτλοι» εννοείται, ευρύτερα, κάθε μορφή προθεσμιακής τοποθέτησης. Ο επενδυτής εκδηλώνει την πρόθεση να δεσμεύσει μεσοπρόθεσμα τα κεφάλαιά του (ενδεικτικά 3 μήνες-2 χρόνια). Στην κατηγορία αυτή μπορούν να συμπεριληφθούν, μεταξύ άλλων και τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, προϊόντα εγγυημένου κεφαλαίου κτλ. Δεν υπάρχει, επομένως εύλογη αιτία για την αγοραπωλησία ή οι συνθήκες κρίνονται ασυνήθεις στις περιστάσεις που δεν είναι συμβατές με το συγκεκριμένο είδος «τίτλου», αλλά ενδέχεται να υποδηλώνουν προσπάθεια βεβιασμένης μεταμόρφωσης κεφαλαίων στο πλαίσιο της διαστρωμάτωσης (π.χ. αγορά μετοχικού αμοιβαίου κεφαλαίου σε δυσμενή και χωρίς προοπτικές ανάκαμψης χρηματιστηριακή συγκυρία).

Δ.6. Πελάτες που δεν ενδιαφέρονται για τη μέγιστη απόδοση της επένδυσής τους, αλλά, αντίθετα για την πρόωρη και αδικαιολόγητη ακύρωση (σπάσιμο) των συμβολαίων ή επενδύσεων.

Δ.7. Μεγάλος αριθμός συναλλαγών από τον ίδιο πελάτη σε μικρά ποσά του ίδιου τίτλου, όπου το κάθε τμήμα αγοράζεται χωριστά σε μετρητά και κατόπιν πωλείται ολόκληρος ο τίτλος με μια συναλλαγή.

Δ.8. Τίτλοι χαμηλής ποιότητας, οι οποίοι αγοράζονται σε μια χώρα, πωλούνται σε άλλη χώρα και με το προϊόν τους αγοράζονται τίτλοι υψηλής ποιότητας.

Πρόκειται, κυρίως για τα αποκαλούμενα "Junk Corporate Bonds", υψηλού δηλαδή κινδύνου ομολογίες εταιρειών που έχουν σοβαρά προβλήματα και επισφαλείς προοπτικές (υπέρογκη δανειακή επιβάρυνση, απαξιωμένο ή ανεπίκαιρο παραγωγικό εξοπλισμό, που δημιουργεί μεγάλα κόστη ή αδυνατεί να ανταποκριθεί σε παραγωγή σύγχρονων προϊόντων κτλ.) και οι οποίες, για λόγους προσέλκυσης ριψοκίνδυνων επενδυτών, προσφέρουν σημαντικά υψηλότερα επιτόκια σε σύγκριση με το μέσο όρο της αγοράς. Τα εν λόγω ομόλογα διατίθενται κυρίως στις Η.Π.Α. Συστηματική ρευστοποίηση ή προεξόφληση τέτοιων τίτλων και αγορά αξιόπιστων τίτλων δημοσίου ή σοβαρών εταιρειών μπορεί να υποκρύπτει ξέπλυμα, που βρίσκεται στη φάση περάσματος από την τοποθέτηση στη διαστρωμάτωση.

Δ.9. Μεταβίβαση τίτλου σε τρίτα πρόσωπα που δεν έχουν προφανή σχέση με τον πελάτη.

□ Συναλλαγές μέσω εξωχώριων χρηματοοικονομικών κέντρων (Ε)

Σε κάποια νησιά, περιοχές και κρατίδια ανά τον κόσμο, το ξέπλυμα χρήματος πραγματοποιείται ή διευκολύνεται σε μεγάλο βαθμό χάρις στα μεγάλα φορολογικά κίνητρα και τις επιχειρηματικές διευκολύνσεις που παρέχονται. Τα εξωχώρια κέντρα δεν είναι κατ' ανάγκη αυτόνομα ή εθνικά ανεξάρτητα κρατίδια. Σε πολλές περιπτώσεις είναι περιοχές (jurisdictions) Εθνικών Κρατών που έχουν ιδιαίτερο φορολογικό και οικονομικό εν γένει καθεστώς (στη χώρα μας, παλαιότερα και σε κάποιο βαθμό, ως τέτοια κέντρα θα μπορούσαν να εννοηθούν τα Δωδεκάνησα).

Χωρίς να υπάρχει κάποιος πλήρης και κοινά αποδεκτός ορισμός, λόγω της τεράστιας ποικιλίας καθεστώτων, οι «φορολογικοί παράδεισοι», είναι οι τόποι εκείνοι όπου δεν υπάρχει καμία φορολογική επιβάρυνση, ούτε για τους ημεδαπούς ούτε για τους αλλοδαπούς, ή εκεί όπου μόνο τα αλλοδαπά πρόσωπα και οι αλλοδαπές επιχειρήσεις έχουν πλήρη ή σε πολύ μεγάλο βαθμό φορολογική απαλλαγή ή εκεί όπου, για ορισμένες συναλλαγές, ορισμένες κατηγορίες επιχειρηματιών απολαμβάνουν ειδικά φορολογικά προνόμια.

Τα εξωχώρια χρηματοοικονομικά κέντρα είναι κρατίδια ή περιοχές, που προσφέρουν σημαντικές φορολογικές απαλλαγές αλλά, κυρίως, χαμηλό κόστος απλούστατες διαδικασίες και ανωνυμία σε αυτούς που επιθυμούν να ιδρύσουν επιχειρήσεις

Όμως, στην κατηγορία των περιοχών αυτών (εξωχωρίου (Offshore) χρηματοοικονομικού (Financial) κέντρου (center)-O.F.C.) πρέπει να ενταχθούν και άλλες χώρες/περιοχές «υψηλού κινδύνου», χώρες δηλαδή και περιοχές όπου γίνεται σε μεγάλη έκταση παραγωγή/διακίνηση και εμπορία ναρκωτικών ή αποτελούν φορολογικούς παραδείσους (Tax Heavens-T.H.).⁹⁹

Ο όρος «εξωχώριες τραπεζικές εργασίες» (offshore banking) χρησιμοποιήθηκε, αρχικά, για να περιγράψει τις δραστηριότητες των τραπεζών της Καραϊβικής. Η λέξη offshore (=έξω από τις ακτές) δηλώνει τις τράπεζες που λειτουργούν μακριά από τις έδρες τους. Ο όρος σήμερα χρησιμοποιείται και εκτός Καραϊβικής και δηλώνει όλα τις επιχειρήσεις που λειτουργούν στους λεγόμενους φορολογικούς παραδείσους.

Κοινό χαρακτηριστικό όλων αυτών των τραπεζικών ιδρυμάτων, είτε είναι εξωχώρια είτε λουιές τράπεζες, είναι ότι τηρούν αυστηρά το τραπεζικό απόρρητο, ιδιαίτερα όσον αφορά τους πελάτες που είναι κάτοικοι φορολογικών παραδείσων ή υπεράκτιων χρηματοπιστωτικών κέντρων.

Τα σημαντικότερα εξωχώρια κέντρα ή/και φορολογικοί παράδεισοι μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε 3 ομάδες:

⁹⁹ Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του ειδικού φορέα για τα θέματα των O.F.C. της "Mission 3000", ότι το βασικό κόστος ίδρυσης εταιρείας στις Μπαχάμες είναι GBP 400, στη Belize GBP 395, στο Γιβραλτάρ GBP 350, στο Isle of man (Νησί του Μαν) GBP 325, στον Μαυρίκιο GBP 375 και στον Παναμά GBP 350. Αν συνυπολογιστούν και κάποια πρόσθετα κόστη, όπως το κόστος έδρας, πληρεξουσίου κτλ., το συνολικό ποσό ίδρυσης και διατήρησης της εταιρείας κυμαίνεται από 2.000 ως 7.000 δολάρια Η.Π.Α

ΕΞΩΧΩΡΙΑ (ΥΠΕΡΑΚΤΙΑ) ΚΕΝΤΡΑ Η/ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΙ OFFSHORE OR TAX HEAVEN CENTERS		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α'		
Χονγκ-Κονγκ Λουξεμβούργο Σιγκαπούρη	Ελβετία Δουβλίνο (Ιρλανδία) Γκουέρνεσέι	Νησί του Μαν Ζέρσεϊ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β'		
Ανδόρα Μπαχρέιν Μπαρμπαίντ	Βερμούδες Γιβραλντάρ Λαμπούν (Μαλαισία)	Μακά Μάλτα Μονακό
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ'		
Anguilla Antigua Aruba Barbuda Belize Costa Rica British Virgin Islands Cayman Islands Cook Islands	Λίβανος Λίχτενστάιντ Νησιά Marshall Νησί Maurice Nauru Netherlands Antilles Nije Παναμάς Saint-Kitts and Nevis	Saint Lucie Vincent and Grenadines Samoa Σεϋχέλλες Μπαχάμες Turks and Caicos Islands Vanuatua
Σημειώνεται ότι η παραπάνω κατηγοριοποίηση πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με την έκθεση Ομάδας Εργασίας του Financial Stability Forum για την Οικονομική Σταθερότητα της 26 ^{ης} Μαΐου. ¹⁰⁰		

Οι περιπτώσεις που σχετίζονται με συναλλαγές σε εξωχώρια χρηματοοικονομικά κέντρα είναι:

Ε.1. Πελάτης που προέρχεται ή είναι συστημένος από ξένο υποκατάστημα ή θυγατρική πιστωτικού ιδρύματος ή άλλο πιστωτικό ίδρυμα εγκατεστημένο σε χώρες, όπου γίνεται παραγωγή και διακίνηση ναρκωτικών.

Ε.2. Αυξημένη χρήση πιστωτικών διευκολύνσεων και άλλων μεθόδων χρηματοδότησης του διεθνούς εμπορίου που έχουν ως αποτέλεσμα κίνηση κεφαλαίων μεταξύ χωρών, όπου τέτοια εμπορική συναλλαγή δεν θεωρείται αναμενόμενη, λαμβανομένης υπόψη και της συνήθους επιχειρηματικής δραστηριότητας του πελάτη.

¹⁰⁰ Το Financial Stability Forum (FSF) συστάθηκε στις 14/4/1998 από τους υπουργούς οικονομικών και τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών της ομάδας κρατών G7 (Η.Π.Α., Ιαπωνία, Ιταλία, Γερμανία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Καναδάς).

Η κατάταξη σε Α, Β, και Γ κατηγορία έγινε με βάση την αξιολόγηση της Ομάδας Εργασίας ανάλογα με το βαθμό συνεργασίας των τοπικών οικονομικών αρχών στις περιοχές αυτές με τις διεθνείς αρχές για θέματα τραπεζικού απορρήτου, φοροδιαφυγής, φοροδιφυγής και ξεπλύματος χρήματος. Το Α υποδηλώνει ικανοποιητική συνεργασία, το Β μέτρια και το Γ χαλαρή. Βλέπε επίσης Εγκύκλιο Άλφα Τράπεζα υπ' αριθμ. 242/7.9.2007, Πίνακας υπ' αριθμ. 4.

Ε.3. Πελάτης που ενεργεί τακτικές και μεγάλου ύψους πληρωμές-μεταφορές κεφαλαίων, που δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ως συναλλαγές «καλής πίστεως» (bona fide), ή αποδέχεται τακτικά εμβάσματα από χώρες που είναι γνωστές για την παραγωγή, επεξεργασία ή διακίνηση ναρκωτικών, υπάρχουν σ' αυτές επικηρυγμένες τρομοκρατικές οργανώσεις ή θεωρούνται φορολογικοί παράδεισοι.

Τα δύο στοιχεία έντονου προβληματισμού που υπαγορεύουν διερεύνηση είναι

- *A) η «επικινδυνότητα» των χωρών προέλευσης/προορισμού των κεφαλαίων και*
- *B) το ότι δεν διαφαίνεται η "bona fide" το προφανές δηλαδή εύλογο και αληθινό της υποκείμενης αιτίας για την πραγματοποίηση των μεταφορών αυτών (πραγματική και εύλογη επιχειρηματική συναλλαγή).*

Ε.4. Δημιουργία μεγάλων υπολοίπων λογαριασμών καταθέσεων, μη δικαιολογούμενη από τον κύκλο εργασιών της επιχειρηματικής δραστηριότητας του πελάτη, και ακολούθως μεταφορά τους σε λογαριασμούς στο εξωτερικό, ιδίως δε σε εξωχώρια χρηματοοικονομικά κέντρα.

Ε.5. Δυσεξήγητες ηλεκτρονικές μεταφορές κεφαλαίων με σκοπό να δυσχερανθεί η ανίχνευση, μέσω λογιστικών μεθοδεύσεων και τεχνικών, των τελικών δικαιούχων.

Ε.6. Συχνές και αδικαιολόγητες από την επιχειρηματική δραστηριότητα του δικαιούχου αιτήσεις για έκδοση ταξιδιωτικών επιταγών, τραπεζικών επιταγών σε συνάλλαγμα ή άλλων διαπραγματεύσιμων τίτλων.

Ε.7. Συνεχείς πιστώσεις τραπεζικού λογαριασμού με ταξιδιωτικές ή τραπεζικές επιταγές σε συνάλλαγμα, ιδιαίτερα όταν προέρχονται από το εξωτερικό.

Ε.8. Συναλλαγές δανείων με υποκαταστήματα ή θυγατρικές υπεράκτιων πιστωτικών ιδρυμάτων.

□ Χρηματοδοτικές Συναλλαγές (Ζ)

Z.1. Παρουσίαση εγγυητικών επιστολών ή εγγράφων τα οποία είτε εξομοιώνονται με αυτές είτε φαίνεται να ενσωματώνουν κάποιο δικαίωμα (αξιόγραφα), συνήθως άγνωστων τραπεζών από χώρες υψηλού κινδύνου, και αίτηση πιστοδότησης με εξασφάλιση τα έγγραφα αυτά.

Z.2. Προσκόμιση εγγράφων της προηγούμενης περίπτωσης, των οποίων ζητείται η κατάθεση, η φύλαξη και η λήψη σχετικής απόδειξης. Μπορεί το σχετικό αίτημα να συνοδεύεται από δήλωση ότι η ίδια ή παρεμφερής εργασία έχει προσφερθεί από άλλη Τράπεζα ή άλλο Κατάστημα της ίδιας Τράπεζας.

Z.3. Προσφορά εξασφαλίσεων με κατάθεση μετρητών ή άμεσα διαπραγματεύσιμους τίτλους ομόλογα κτλ.) ή καταθέσεις σε χώρα μη μέλος της F.A.T.F. ή της black list της F.A.T.F.

Z.4. Παροχή εγγύησης για δάνειο από εγγυητή, άγνωστο στη Τράπεζα και χωρίς εμφανή οικονομική-οικογενειακή σχέση με το δικαιούχο του δανείου.

Z.5. Απρόσμενη εξόφληση προβληματικών δανείων, χωρίς εύλογη εξήγηση για την προέλευση των κεφαλαίων, ιδίως μάλιστα αν υπάρχουν εμπράγματα βάρη.

Z.6. Υποβολή αίτησης για τη λήψη δανείου με εμπράγματα εξασφάλιση περιουσιακά στοιχεία που δεν έχουν εύλογη προέλευση ή είναι ασυμβίβαστα με την οικονομική κατάσταση των αιτούντων ή των εγγυητών.

Z.7. Αίτηση για πιστοδότηση, όταν η προέλευση της ίδιας συμμετοχής είναι αδιαφανής ή αδικαιολόγητη.

Z.8. Απροσδιόριστος ή μη εύλογος σκοπός του αιτούμενου δανείου, με παράλληλη προθυμοποίηση για καταβολή μετρητών ως εγγύησης.

□ Μεταφορές Κεφαλαίων (Η)

Η.1. Τακτικές πληρωμές-μεταφορές που δεν δικαιολογούνται από τη συνηθισμένη δραστηριότητα του πελάτη.

Η.2. Αυξημένη κίνηση κεφαλαίων, ο σκοπός της οποίας δεν είναι σύμφωνος με το επαγγελματικό αντικείμενο του πελάτη ή δεν υπήρχε, προηγουμένως, παρόμοια συχνή δραστηριότητα.

Η.3. Επαναλαμβανόμενες μεταφορές κεφαλαίων από και προς το εξωτερικό, με την εντολή ο δικαιούχος να πληρωθεί σε μετρητά ή με έκδοση τραπεζικής επιταγής ή με αποστολή νέου εμβάσματος.

Η.4. Εντολές πληρωμών για τις οποίες ο εντολέας δείχνει απροθυμία να δώσει τα στοιχεία της ταυτότητάς του στην Τράπεζα.

Η.5. Εντολές κίνησης κεφαλαίων, εφόσον ο εντολέας πληρώνει με πολλά διαφορετικά μέσα πληρωμών, π.χ. τραπεζικές επιταγές διαφόρων τραπεζών, ή μέσω πολλαπλών εμβασμάτων μικρού ποσού από το εξωτερικό.

Η.6. Εντολές κινήσεων κεφαλαίων προς το εξωτερικό και στη συνέχεια αντίστοιχη λήψη ισόποσων κεφαλαίων στο όνομα του εντολέα από διαφορετική χώρα ή/και χρηματοπιστωτικό ίδρυμα.

Η.7. Εμβάσματα από το εξωτερικό προς πελάτη, ο οποίος στη συνέχεια εκδίδει ή αγοράζει επιταγές ή χρησιμοποιεί άλλα μέσα πληρωμής στο όνομα τρίτων.

Η.8. Λήψη εμβασμάτων ή επιταγών μικρών ποσών στο όνομα πελάτη, ο οποίος στη συνέχεια δίνει εντολή κίνησης μεγάλων ποσών στο εξωτερικό ή σε άλλη πόλη.

Η.9. Λήψη ή αποστολή εμβασμάτων ποσού κάτω από το όριο για εξέταση με ιδιαίτερη προσοχή.

H.10. Μεταφορές κεφαλαίων από/σε χώρες που δεν δικαιολογούνται από τη συνήθη δραστηριότητα του πελάτη

□ Θυρίδες θησαυροφυλακίου (Θ)

Θ.1. Μίσθωση μεγαλύτερης θυρίδας (έναντι της επί καιρό χρησιμοποιούμενης μικρότερης) και εισαγωγή-εξαγωγή ογκωδών αντικειμένων.

Χρήση της Θ/Θ για τη φύλαξη κλαπέντων αντικειμένων ιδιαίτερης αξίας (όπως είναι τα αγάλματα, τα εκκλησιαστικά κειμήλια κτλ.).

Θ.2. Αυξητική τάση στη χρησιμοποίηση θυρίδων θησαυροφυλακίου, ιδιαίτερα από ιδιώτες. Αδικαιολόγητα υψηλή διακίνηση σφραγισμένων φακέλων, οι οποίοι κατατίθενται και αποσύρονται.

□ Συμπεριφορά Υπαλλήλων (Ι)

I.1 Αλλαγές στη συμπεριφορά και τον τρόπο ζωής του υπαλλήλου, όπως είναι για παράδειγμα ο σπάταλος τρόπος ζωής ή η αποφυγή λήψης κανονικών αδειών για διακοπές.

B. ΆΛΛΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΜΕ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ

Η Τράπεζα της Ελλάδος (Τ.τ.Ε.) σύμφωνα με την ιδιότητα της ως «Αρμόδιας Αρχής» για τα πιστωτικά ιδρύματα σχετικά με τα θέματα εφαρμογής του Ν. 3691/2008, έχει προσδιορίσει ορισμένες συναλλαγές με κατηγοριοποιημένα χαρακτηριστικά. Για τις συναλλαγές αυτές προβλέπονται ιδιαίτερες διαδικασίες ελέγχου.

1. Περιπτώσεις συναλλαγών με κριτήριο το ύψος του ποσού¹⁰¹

□ Συναλλαγές σε μετρητά

- Συναλλαγές σε μετρητά άνω των € 60.000 ή το ισότιμο σε ξένο νόμισμα.
- Συναλλαγές σε μετρητά άνω των € 15.000, εφόσον το μεγαλύτερο μέρος του ποσού είναι σε χαρτονομίσματα μικρής αξίας.

¹⁰¹ Επισημαίνεται ότι τα όρια όσον αφορά τα ποσά που αναφέρονται στις συναλλαγές που παρατίθενται ισχύουν είτε οι συναλλαγές γίνονται με μία πράξη είτε με περισσότερες που γίνονται την ίδια ημέρα ή ανάγονται στην ίδια έννομη σχέση.

- Αγορές ή πωλήσεις ξένων τραπεζογραμματίων ή ταξιδιωτικών επιταγών άνω του ισότιμου των € 30.000.
- Καταθέσεις σε μετρητά άνω των € 15.000 ή του ισότιμου σε ξένο νόμισμα σε λογαριασμούς εταιρειών του Α.Ν. 89/67 ή εταιρειών που είναι εγκατεστημένες σε εξωχώρια χρηματοπιστωτικά κέντρα (off-shore financial centers).

□ Μεταφορές κεφαλαίων

- Εφόσον ο εντολέας ή ο δικαιούχος δεν έχει λογαριασμό καταθέσεων στο πιστωτικό ίδρυμα, εμβάσματα από και προς το εξωτερικό άνω των € 60.000 ή του ισότιμου σε ξένο νόμισμα, που δεν αφορούν πληρωμή για εισαγωγές/εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών.
- Όλα τα εμβάσματα άνω των € 30.000 ή του ισότιμου σε ξένο νόμισμα, που δεν αφορούν πληρωμή για εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, από χώρες που δεν ανήκουν στη F.A.T.F., όταν δεν υπάρχουν πλήρη στοιχεία του εντολέα, ανεξάρτητα από το εάν ο δικαιούχος έχει λογαριασμό καταθέσεων στο πιστωτικό ίδρυμα ή όχι.

1. Περιπτώσεις χρηματοδοτικών εργασιών

- Αιτήσεις για χρηματοδότηση εξασφαλισμένη με καταθέσεις.
- Αιτήσεις για χρηματοδότηση με εγγύηση πιστωτικού ιδρύματος χώρας που δεν ανήκει στο F.A.T.F.

2. Συναλλαγές με κριτήριο τη χώρα προορισμού/προέλευσης

Οποιαδήποτε συναλλαγή, υπερβαίνουσα το ποσό των 30.000 ευρώ, με φυσικά ή νομικά πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων και των πιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματοοικονομικών οργανισμών, από τις χώρες που χαρακτηρίζονται ως υψηλού κινδύνου. Οι χώρες αυτές έχουν χαρακτηριστεί από την F.A.T.F. ως «μη συνεργαζόμενες χώρες και περιοχές» (No cooperative countries and territories), λόγω ανυπαρξίας ή ελλιπέστατης νομοθεσίας και πρακτικής για την καταπολέμηση του ξεπλύματος.

**ΧΩΡΕΣ ΜΕ ΥΨΗΛΟ ΔΕΙΚΤΗ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ
TRANSPARENCY INTERNATIONAL ¹⁰²**

ΧΩΡΑ		ΔΕΙΚΤΗΣ
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	BULGARIA	4,0
ΕΛ ΣΑΛΒΑΔΟΡ	EL SALVADOR	4,0
ΚΟΛΟΜΒΙΑ	COLOMBIA	3,9
ΤΟΥΡΚΙΑ	TURKEY	3,8
ΠΟΛΩΝΙΑ	POLAND	3,7
ΤΖΑΜΑΙΚΑ	JAMAICA	3,7
ΛΙΒΑΝΟΣ	LEBANON	3,6
ΣΕΥΧΕΛΛΕΣ	SEYCHELLES	3,6
ΤΑΙΛΑΝΔΗ	THAILAND	3,6
ΓΡΕΝΑΔΑ	GRENADA	3,5
ΚΟΥΒΑ	CUBA	3,5
ΜΙΕΛΙΖ	BELIZE	3,5
ΚΡΟΑΤΙΑ	CROATIA	3,4
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	EGYPT	3,3
ΒΡΑΖΙΛΙΑ	BRAZIL	3,3
ΓΚΑΝΑ	GHANA	3,3
ΙΝΔΙΑ	INDIA	3,3
ΚΙΝΑ	CHINA	3,3
ΜΕΧΙΚΟ	MEXIKO	3,3
ΠΕΡΟΥ	PERU	3,3
ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ	SAUDI ARABIA	3,3
ΣΕΝΕΓΑΛΗ	SENEGAL	3,3
ΛΕΣΟΤΟ	LESOTHO	3,2
ΜΑΡΟΚΟ	MOROCCO	3,2
ΜΟΛΔΑΒΙΑ	MOLDOVA	3,2
ΜΠΟΥΡΚΙΝΑ ΦΑΣΟ	BURKINA FASO	3,2
ΤΡΙΝΙΤΑΤ ΤΟΜΠΑΓΚΟ	TRINIDAD AND TOBAGO	3,2
ΑΛΓΕΡΙΑ	ALGERIA	3,1
ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡΗ	MADAGASCAR	3,1
ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΑ	MAURITANIA	3,1
ΠΑΝΑΜΑΣ	PANAMA	3,1
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	ROMANIA	3,1
ΣΡΙ ΛΑΝΚΑ	SRI LANKA	3,1
ΓΚΑΜΠΟΝ	GABON	3,0
ΣΕΡΒΙΑ	SERBIA	3,0
ΣΟΥΡΙΝΑΜ	SURINAME	3,0
ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ	ARGENTINA	2,9

¹⁰² Σημειώνεται ότι η F.A.T.F., κατά περιόδους, προσθαφαιρεί χώρες-περιοχές στον παραπάνω πίνακα, μετά από αξιολόγηση της επάρκειας της νομοθεσίας και της εφαρμογής της στον τομέα του ξεπλύματος από διάφορες χώρες. Βλέπε επίσης εγκύκλιο ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ, Δ/ΝΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΕΩΣ, Αθήνα 7.9.2007

ARMENIA	ARMENIA	2,9
BOENIA KAI EPZEΓOBINH	BOSNIA AND HERZEGOVINA	2,9
EPYΘPAIA	ERITREA	2,9
ΣYPIA	SYRIA	2,9
TANZANIA	TANZANIA	2,9
ΓEΩPΓIA	GEORGIA	2,8
ΔOMINIKANH ΔHMOKPATIA	DOMINICAN REPUBLIC	2,8
MAΛI	MALI	2,8
MOΓTOΛIA	MONGOLIA	2,8
MOZAMBIKH	MOZAMBIQUE	2,8
OYKPANIA	UKRAINE	2,8
BOΛIBIA	BOLIVIA	2,7
IPAN	IRAN	2,7
ΛIBYH	LIBYA	2,7
MAΛAOWI	MALAWI	2,7
OYTKANTA	UGANDA	2,7
Π.Γ.Δ.Μ.	FYROM	2,7
ΑΛΒANIA	ALBANIA	2,6
BIETNAM	VIETNAM	2,6
ΓΟΥATEMΑΛΑ	GUATEMALA	2,6
ZAMPIA	ZAMBIA	2,6
KAZAKETAN	KAZAKHSTAN	2,6
ΛAOΣ	LAOS	2,6
NIKAPAΓOYA	NICARAGUA	2,6
ΠAPAΓOYAH	PARAGUAY	2,6
ΛAIKH ΔHMOKPATIA TOY TIMOP AEETE	TIMOR-LESTE	2,6
YEMENH	YEMEN	2,6
ΓKAMPIA	GAMBIA	2,5
ΓOYIANA	GUYANA	2,5
MIENINI	BENINI	2,5
NEΠAΔ	NEPAL	2,5
ONΔOYPA	HONDURAS	2,5
POYANTA	RWANDA	2,5
PΩCIA	RUSSIA	2,5
ΣOYAZIΛANΔH	SWAZILAND	2,5
ΦIΛIΠΠINEC	PHILIPPINES	2,5
AZEPMAITZAN	AZERBAIJAN	2,4
AIΘIOPIA	ETHIOPIA	2,4
KENTPOAΦPIKANIKH ΔHMOKPATIA	CENTRAL AFRICAN REPUBLIC	2,4
ZIMPIAMΠOYE	ZIMBABWE	2,4
INΔONHCIA	INDONESIA	2,4
MΠOYPOYNTI	BURUNDI	2,4
ΠAΠOYA- NEA ΓOYINEA	PAPUA NEW GUINEA	2,4
TOΓKO	TOGO	2,4
BENEZOYELA	VENEZUELA	2,3
IEHMEPIHOC	ECUADOR	2,3

ΚΑΜΕΡΟΥΝ	CAMEROON	2,3
ΝΙΓΗΡΑΣ	NIGER	2,3
ΑΓΚΟΛΑ	ANGOLA	2,2
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΚΟΓΚΟ	CONGO REPUBLIC	2,2
ΚΕΝΥΑ	KENYA	2,2
ΛΙΓΓΗΖΙΑ (ΚΙΡΓΙΖΣΤΑΝ)	KYRGYZSTAN	2,2
ΝΙΓΗΡΙΑ	NIGERIA	2,2
ΠΑΚΙΣΤΑΝ	PAKISTAN	2,2
ΣΙΕΡΡΑ ΛΕΟΝΕ	SIERRA LEONE	2,2
ΤΑΤΖΙΚΙΣΤΑΝ	TAJIKISTAN	2,2
ΤΟΥΡΚΜΕΝΙΣΤΑΝ	TURKMENISTAN	2,2
ΑΚΤΗ ΕΛΕΦΑΝΤΟΣΤΟΥ	COTE D' IVOIRE	2,1
ΚΑΜΠΟΤΖΗ	CAMBODIA	2,1
ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑ	BELARUS	2,1
ΙΣΗΜΕΡΙΝΗ ΓΟΥΙΝΕΑ	EQUATORIAL GUINEA	2,1
ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ	UZBEKISTAN	2,1
ΛΑΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΚΟΓΚΟ	CONGO, DEMOCRATIC REPUBLIC	2,0
ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ	BANGLADESH	2,0
ΣΟΥΔΑΝ	SUDAN	2,0
ΤΣΑΝΤ	CHAD	2,0
ΓΟΥΙΝΕΑ	GUINEA	1,9
ΙΡΑΚ	IRAQ	1,9
ΜΥΑΝΜΑΡ	MYANMAR	1,9
ΑΪΤΗ	HAITI	1,8

- Η αξιολόγηση γίνεται από 0,0 (μεγάλος δείκτης διαφθοράς) έως 10,0.
- Στον κατάλογο αναφέρονται όλες οι χώρες με δείκτη ίσο ή μικρότερο του 4,0
- Η Ελλάδα βρίσκεται στην 54^η θέση με δείκτη 4,4
- Στην 1^η θέση (με την χαμηλότερη διαφθορά) ευρίσκονται οι: Φιλανδία, Ισλανδία, και Νέα Ζηλανδία με δείκτη 9,6.

Η Τράπεζα της Ελλάδος¹⁰³ έχει παράσχει στις τράπεζες τη δυνατότητα να καταρτίζουν «**Πίνακες Εξαιρέσεων**». Στους πίνακες αυτούς μπορούν να καταχωρούνται πελάτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, η επιχειρηματική δραστηριότητα των οποίων δικαιολογεί μεγάλο αριθμό συναλλαγών (ως προς τη φύση και το είδος τους) που εμπίπτουν σε μία ή περισσότερες από τις κατηγορίες συναλλαγών που πρέπει να εξετάζονται με ιδιαίτερη προσοχή με κριτήριο είτε το ύψος του ποσού ή το είδος της εργασίας είτε/και τη χώρα προορισμού/προέλευσης.

Για τις συναλλαγές των πελατών που είναι καταχωρισμένοι στον «Πίνακα Εξαιρέσεων» δεν είναι απαραίτητο να ακολουθούνται οι παραπάνω ιδιαίτερες διαδικασίες ελέγχου. Όμως, η γενική υποχρέωση να παρακολουθούνται οι συναλλαγές

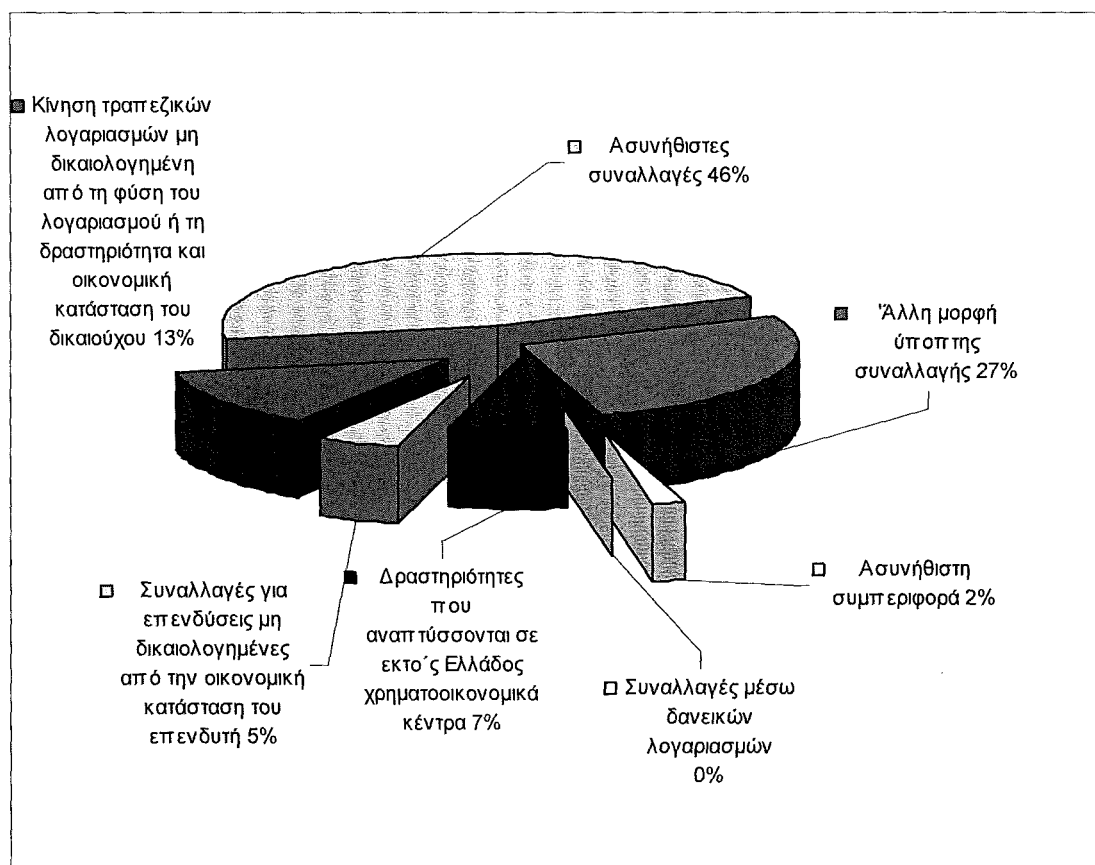
¹⁰³ Βλέπε Τ.τ.Ε./Γ.Ε.Τ. εγγρ. Αρ. 14/18.1.99

αυτές συνεχίζει να υφίσταται και, εφόσον διαπιστώνονται ασυνήθεις κινήσεις που θεωρούνται ύποπτες, τότε αυτές θα πρέπει να αναφέρονται στον Αρμόδιο Φορέα.

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ-ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Τ.τ.Ε) ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

A/A	ΘΕΜΑ	ΡΥΘΜΙΣΗ-ΟΔΗΓΙΑ
1	Υποχρέωση Συμμόρφωσης προς τις υποδείξεις της FATF	Εγκύκλιος Τ.τ.Ε. αρ.2/18.2.1997, Κεφ.β΄ Πράξη Διοικητή Τ.τ.Ε αρ.2577/2006 Απ ΕΚ 23/404/2006
2	Μηνύματα SWIFT	Εγκύκλιος Τ.τ.Ε. αρ.2/18.2.1997, Κεφ.Γ΄ Έγγραφο Τ.τ.Ε./Γ.Ε.Τ. αρ.14/18.1.1999, ΚΕΦ. Α. περιπτ. α΄
3	Υιοθέτηση της πολιτικής Γνώρισε τον πελάτη σου	Έγγραφο Τ.τ.Ε./Δ.Ν.Π.Τ.Ε. αρ.991/28.12.93 Εγκύκλιος Τ.τ.Ε. αρ.2/19.12.97, Κεφ. Δ΄ Πράξη Διοικητή Τ.τ.Ε αρ.2577/2006
4	Γνωστοποίηση Διευθυντικού Στελέχους που έχει οριστεί	Εγκύκλιος Τ.τ.Ε. αρ.2/19.12.97, Κεφ. Δ΄ Πράξη Διοικητή Τ.τ.Ε αρ.2577/2006
5	Περιπτώσιολογία υπόπτων συναλλαγών	Εγκύκλιος Τ.τ.Ε./Δ.Ν.Π.Τ.Ε. αρ.991/28.12.93 Έγγραφο Τ.τ.Ε. αρ. 510/18.9/1997 Πράξη Διοικητή Τ.τ.Ε αρ.2577/2006 Απ ΕΚ 23/404/2006
6	Συναλλαγές που πρέπει να εξετάζονται με ιδιαίτερη προσοχή-Φύλαξη στοιχείων	Έγγραφο Τ.τ.Ε. αρ.566/29.10.97 Έγγραφο Τ.τ.Ε. αρ.132/14.4.99 Έγγραφο Τ.τ.Ε. αρ.355/7.8.2000 Πράξη Διοικητή Τ.τ.Ε αρ.2577/2006
7	Παροχή Δυνατότητας κατάρτισης Πίνακας Εξαιρέσεων	Έγγραφο Τ.τ.Ε. αρ.14/18.1.1999
8	Συναλλαγές χωρίς προσωπική επαφή με τον πελάτη	Έγγραφο Τ.τ.Ε. αρ.14/18.1.1999 Απ ΕΚ 23/404/2006

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΑΓΓΕΛΙΩΝ ΑΝΑ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ ΑΠΟ 1/1/1996 ΕΩΣ 31/12/2006

- Στατιστικά Στοιχεία ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ, Δ/ση Κανονιστικής Συμμόρφωσης, 2006

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Στο σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον αγαθά, υπηρεσίες και κεφάλαια κάνουν το γύρο του κόσμου με ψηφιακές ταχύτητες. Η εφεύρεση νέων τρόπων νομιμοποίησης εσόδων που τροφοδοτούν την εγκληματική δράση ενισχύεται από τις δυνατότητες που προσφέρονται στα πλαίσια της ελεύθερης αγοράς και της παγκοσμιοποίησης των οικονομιών. *«Αποτελεί αναμφισβήτητη πραγματικότητα ότι τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοδοτικοί οργανισμοί χρησιμοποιούνται για την νομιμοποίηση εσόδων παράνομων δραστηριοτήτων, όπως η διακίνηση ναρκωτικών, όπλων, και γυναικών. Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες επηρεάζει θετικά την ανάπτυξη του οργανωμένου εγκλήματος, η οποία έχει εξελιχθεί σε απειλή για τις σύγχρονες κοινωνίες»*¹⁰⁴.

Το φαινόμενο του ξεπλύματος βρόμικου χρήματος είναι ένα διεθνές φαινόμενο, οι ρίζες του οποίου ανάγονται στο παρελθόν, όταν στις Ηνωμένες Πολιτείες παρανομούντες «επιχειρηματίες» σύστηναν επιχειρήσεις – βιτρίνες, προκειμένου να «ξεπλύνουν» το «βρόμικό χρήμα», που προερχόταν από τις παράνομες δραστηριότητες τους. Έκτοτε, στους παρανομούντες συγκαταλέγονται φυσικά και νομικά πρόσωπα, όχι μόνο στις Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο, σε όλες τις χώρες, αναπτυγμένες και μη. Πρόκειται στην πραγματικότητα για μία οικονομικοκοινωνική μάστιγα, και για το λόγο αυτό οι κοινωνίες ευαισθητοποιήθηκαν, συσπειρώθηκαν και αποφάσισαν να συστήνουν όργανα με στόχο τη συνεργασία, ώστε να αντιμετωπίσουν από κοινού το φαινόμενο.

Στην προσπάθεια τους για συσπείρωση οι χώρες συνέστησαν διεθνείς οργανισμούς, ανάμεσα στους οποίους και η F.A.T.F., η οποία προχώρησε σε συστάσεις/ οδηγίες προς τις χώρες – μέλη της, για τη συμμόρφωση όλων των χωρών σε κοινές αρχές κατά κάθε επιχειρούμενης προσπάθειας για νομιμοποίηση χρήματος που προέρχεται από παράνομες και εγκληματικές δραστηριότητες.

Οι συστάσεις της F.A.T.F. είχαν σαν στόχο, καταρχήν, αν όχι την αποτροπή εγκληματικών πράξεων τουλάχιστον την παρεμβολή δυσχερειών σε όσους προσπαθούν να περάσουν από το χρηματοπιστωτικό σύστημα κάθε περιουσιακό στοιχείο που προέρχεται από την τέλεση εγκληματικών πράξεων. Με τον τρόπο αυτό όχι μόνο δυσχεραίνεται το έργο όσων διαπράττουν συγκεκριμένα αδικήματα, αλλά συγχρόνως

¹⁰⁴ Βλέπε ΗΛΙΑΚΟΣ Αστέριος, ΔΙΚΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ II, Εκδόσεις Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών 2006, σελ 308-309

ικανοποιείται και το περί δικαίου αίσθημα του κοινωνικού συνόλου, το οποίο σε κάθε περίπτωση θίγεται από την τέλεση άδικων πράξεων. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι οι συστάσεις της F.A.T.F., αποτέλεσαν τη βάση για το θεσμικό πλαίσιο που η κάθε χώρα, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας αλλά και της Ε.Ε, κατήρτισαν στη συνέχεια.

Μια πρώτη προσπάθεια αντιμετώπισης του φαινομένου υπήρξε η οδηγία 91/308/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10.6.1991 για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (ΕΕ L 166/28.06.1991). Η οδηγία αυτή έθεσε τις πρώτες βάσεις εναρμόνισης των δικαίων. Τροποποιήθηκε από την οδηγία 2001/97/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου (ΕΕ L344/28.12.2001) και 60/2005 έτσι ώστε η κοινοτική ρύθμιση να ανταποκρίνεται καλύτερα στη διεθνή πρακτική παρέχοντας υψηλό επίπεδο προστασίας, εισάγοντας και την έννοια της Τρομοκρατίας.

Η ευρωπαϊκή στρατηγική ασφάλειας προβλέπει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, η οποία αποτυπώνεται μέσω πολιτικών, διπλωματικών, ανθρωπιστικών, οικονομικών και δημοσιονομικών μέτρων, καθώς και με δομές συνεργασίας και ανταλλαγών, και στο τεχνικό επίπεδο. Προκειμένου να καταστήσει δυνατή τη διαρθρωμένη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των υπηρεσιών ασφάλειας της Ένωσης, περιλαμβανομένων των Europol και Eurojust, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει ζητήσει από τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν όλες τις συστάσεις της Ομάδας Διεθνούς Χρηματοπιστωτικής Δράσης (GAFI) και να λάβουν μέτρα προκειμένου να βελτιώσουν την ανιχνευσιμότητα της μεταφοράς κεφαλαίων, τον εντοπισμό της πελατείας, την εφαρμογή των υποχρεώσεων εποπτείας, αποφεύγοντας ταυτόχρονα την αδιάκριτη χρήση της δραστηριότητας της εύρεσης του προφίλ (profiling) στον τραπεζικό και το χρηματοοικονομικό τομέα και διασφαλίζοντας το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και ιδίως του δικαιώματος προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

Υπάρχει βέβαια και η αντίθετη άποψη η οποία θεωρεί ότι, στο όνομα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν νομιμοποιείται να υιοθετεί μέτρα που παραβιάζουν τις πολιτικές ελευθερίες και τα δικαιώματα του ατόμου. Δεν τηρείται η ισορροπία ανάμεσα στην ασφάλεια και τα δικαιώματα του ατόμου: ο έλεγχος και η εποπτεία έχουν πολύ μεγαλύτερο βάρος από την προστασία των πολιτικών ελευθεριών. δεν ασχολείται με την επίλυση των προβλημάτων που θέτουν οι ισχύουσες ανεπαρκείς διατάξεις όσον αφορά την προστασία των δεδομένων ή με την έγκριση άλλων μέτρων

που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αποκατάσταση μιας δίκαιης ισορροπίας μεταξύ της ασφάλειας και του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Επίσης υποστηρίζεται ότι η Ευρωπαϊκή νομοθεσία αγνοεί εντελώς την προληπτική προσέγγιση που θα εστιαζόταν στην εξέταση των βαθύτερων αιτίων της τρομοκρατίας: φτώχεια, εξαθλίωση, κοινωνική αδικία και ανισότητα, πολιτική και εθνική ταπείνωση και παραβίαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Κατά συνέπειαν, στη στρατηγική καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, η ανταλλαγή πληροφοριών αποτελεί ένα αποτελεσματικό μέσο για την διακοπή αυτής της χρηματοδότησης, αλλά θα πρέπει να ελέγχεται και να αντισταθμίζεται από δεσμευτικές νομοθετικές διατάξεις για την προστασία των δεδομένων, λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ώστε να αποφευχθεί η δημιουργία μιας κοινωνίας όπου όλα παρακολουθούνται.

Ο νόμος 3691/2008 αποτελεί συμμόρφωση στην 60/2005 κοινοτική οδηγία και σ' ένα πλέγμα διεθνών συμβάσεων (υποδείξεις F.A.T.F). Παράλληλα βελτιώνει ακόμη περισσότερο το θεσμικό οπλοστάσιο για την πρόληψη και καταστολή εγκλημάτων και διασφαλίζει την προστασία του χρηματοπιστωτικού συστήματος από τους κινδύνους που δημιουργεί (μέσω της χρησιμοποίησης του) η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες στην φήμη και την σταθερότητά του. Συμβάλλει στην εμπέδωση της διαφάνειας στο δημόσιο βίο μέσω των διατάξεων για την αντιμετώπιση της διαφθοράς, της δωροδοκίας των δημόσιων λειτουργών και των εκτεθειμένων πολιτικά προσώπων.

Επιπρόσθετα, εισάγονται συμπληρωματικές ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των εμφανιζόμενων αδυναμιών. Πιο συγκεκριμένα διευρύνονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής, στις οποίες υπάγεται ο έλεγχος της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής εκλέγεται πλέον από την δικαστική εξουσία και όχι από την Κυβέρνηση. Στόχος της ρύθμισης αυτής είναι να διασφαλιστεί η αναγκαία συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των Εισαγγελικών Αρχών¹⁰⁵. Στηρίζεται επίσης και ενισχύεται η συνεργασία και με τις αντίστοιχες αλλοδαπές μονάδες του εξωτερικού καθ' όσον δεν

¹⁰⁵ Βλέπε ν.3691/2008, άρθρο 7

λειτουργούσε αποτελεσματικά όπως επισημαίνεται από τις δυσμενείς εκθέσεις και οργανισμούς όπως είναι ο F.A.T.F.¹⁰⁶

Υπάρχει βέβαια και η άποψη η οποία υποστηρίζει ότι δεν είναι δυνατόν ο δικαστικός να τίθεται επικεφαλής μιας επιτροπής η οποία δεν είναι ανεξάρτητη, γιατί τον έλεγχο έχει το Υπουργείο Οικονομικών.

Με τον νόμο 3691/2008 προσδιορίζεται επιπλέον η διαδικασία και η συνεχής επικοινωνίας με τα πιστωτικά ιδρύματα και τους άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και τα λοιπά υπόχρεα πρόσωπα. Οι τράπεζες αποκτούν σημαντικό ρόλο στον έλεγχο του ξεπλύματος. Ο γενικός γραμματέας της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών τοποθετείται πρόεδρος της επιτροπής επεξεργασίας στρατηγικής ως καλύτερος εγγυητής της λειτουργίας του συστήματος προστασίας από το ξέπλυμα του βρόμικου χρήματος. Κατά πολλούς δεν θα επιτύχει τον στόχο της. Το βασικό επιχείρημα της άποψης αυτής είναι το ότι οι τράπεζες ως οργανισμοί προτάσσουν τα δικά τους συμφέροντα έναντι εκείνων του δημοσίου, που είναι ο περιορισμός στην διακίνηση του μαύρου χρήματος. Η άποψη αυτή ενισχύεται και από το γεγονός ότι υπάρχουν πολλές off-shore εταιρείες κάτω από τη προστασία ελληνικών εταιριών.¹⁰⁷

Όμως, η τραπεζική δραστηριότητα περιλαμβάνει και άλλες πτυχές, ίσως λιγότερο εμφανείς και μετρήσιμες, αλλά πολύ σημαντικές. Τόσο σημαντικές, ώστε τυχόν ανεπιτυχής χειρισμός τους θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την ίδια την οικονομική-ποσοτική διάσταση της εν λόγω δραστηριότητας.

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα χωρίς να αποτελεί αποκλειστικό, είναι ωστόσο, συνήθως δίαυλος μέσω του οποίου το οργανωμένο κυρίως έγκλημα αποπειράται να νομιμοποιήσει (ξεπλύνει) τα εγκληματικά του έσοδα. Εξάλλου, το παράνομο εμπόριο όπλων και ναρκωτικών, που αποτελεί μια από τις κυριότερες πηγές χρηματοδότησης της διεθνούς τρομοκρατίας, διεξάγεται επίσης μέσω του τραπεζικού συστήματος. Η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι κακουργηματική πράξη. Τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί οφείλουν, μεταξύ άλλων, κατά τη σύναψη σχέσεων με πελάτη και τη διενέργεια συναλλαγών α) να πιστοποιούν την ταυτότητα του πελάτη τους β) να συνεκτιμούν το συνολικό χαρτοφυλάκιό τους και να εξετάζουν το σύννομο των συναλλαγών που διενεργούν, γ) να θεσπίζουν διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα εφαρμογής του

¹⁰⁶ Βλέπε ν.3691/2008, άρθρο 10.

¹⁰⁷ Βλέπε ν.3691/2008, άρθρο 9

θεσμικού πλαισίου, καθώς και δ) να αναφέρουν κάθε ύποπτη συναλλαγή στην αρμόδια Επιτροπή για την Καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες.

Ως εκ τούτου ο τρόπος διερεύνησης ύποπτων συναλλαγών απαιτεί γνώση πάνω στις λεπτές νομικές (κυρίως ποινικού χαρακτήρα) πτυχές και εξοικείωση με την ιστορία και την γεωπολιτική του προβλήματος,

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δημήτρινας Γεώργιος, *Ξέπλυμα βρώμικου Χρήματος*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2002
- Ζέρβα Χαρά, *Εξωχώριες Εταιρείες και νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες ενέργειες*, Ποιν. Δικ. 10/2001,σελ.1046-1057
- Κάτσιος Σταύρος, *Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος (Η γεωπολιτική του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος: Το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες)*, Εκδ. Σάκουλα, Θεσσαλονίκη 1998
- Κάτσιος Σταύρος, *Manus manum lavat ή η ευθύνη των Τραπεζών απέναντι στην κοινωνία*, ΔΕΕΤ Β΄ 3μηνο 1995
- Λάζος Γρηγόριος, *Κυβερνοχώρος οργανωμένο έγκλημα και ξέπλυμα βρώμικου χρήματος*, Ποιν. Δικ 4/2000
- ΠΛΙΑΚΟΣ Αστέριος, ΔΙΚΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ II, Εκδόσεις Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών 2006
- Στενιμαχίτης Κώστας, αρθρογραφία και εκπαιδευτικές παραδόσεις /σημειώσεις
- Συμεόνοβιτς Ντράγκαν, *Ξέπλυμα χρημάτων-Σχόση Οργανωμένου Εγκλήματος και Πολιτικής*, ΕΛΔ 36,1995 σελ 296
- Τραγάκης Γεώργιος, *Money Laundering-Οργανωμένο Έγκλημα και Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 1996
- Χλούπης Γεώργιος, *Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες : περιγραφή του φαινομένου και τρόποι αντιμετώπισης*, Ποιν. Δικ. 4/2000,σελ 369
- F.A.T.F. information Financial Action Task Force (FATF), The forty recommendations, Paris, June 2003
- Εγκύκλιος 242/07.09.2007 ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ, Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμορφώσεως
- Εγκύκλιος 304/26.10.2007 ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ, Διεύθυνση Οργανώσεως
- Εγκύκλιος 82/28.03.2008 ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ, Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμορφώσεως
- Εγκύκλιος 87/3.4.2008 ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ, Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμορφώσεως
- Εγκύκλιος 248/24.07.2008 ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ, Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμορφώσεως/ Διεύθυνση Οργανώσεως.
- Αλβέρτη Ευθυμία, *Νομιμοποίηση Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες*, Διεύθυνση Κανονιστικής Συμμορφώσεως ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ, Αθήνα 2007
- Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο, *Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος*, Έκδοση Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, Αθήνα 2002

Έγγραφο (κατάλογος συναλλαγών/συμπεριφορών) αριθμ. 991/28.12.1993 ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εγκύκλιος Διοίκησης Τράπεζας της Ελλάδος – Γενική Επιθεώρηση Τραπεζών αρ. 2/18.2.1997

Έγγραφο Τ.τ.Ε./Γ.Ε.Τ. Αρ. 14/18.1.99 (πίνακας εξαιρέσεων)

Έγγραφο της Τράπεζας της Ελλάδος –Γενική Επιθεώρηση Τραπεζών αρ. 355/7.8.2000 προς όλες τις τράπεζες

Απόφαση αριθμ. 231/4/13.10/2006 ΕΤΠΘ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Απόφαση αριθμ. 31/22.11.2006 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

ΠΗΓΕΣ INTERNET

- [www.ec.eu](http://www.ec.europa.eu) (ευρωπαϊκή επιτροπή)
- www.oke.gr (οικονομική και κοινωνική επιτροπή)
- Press.office@consilium.eu.int (συμβούλιο ευρωπαϊκής ένωσης)
- <http://ec.europa.eu/pressroom/> (ανακοινωθέν τύπου)
- www.mnec.gr (υπουργείο οικονομικών)
- www.lib.aueb.gr (ΟΟΣΑ)
- www.cor.eu.int (ευρωπαϊκή επιτροπή των περιφερειών)
- <http://www.europa.eu.int>, Επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- <http://eur-lex.europa.eu> Official Journal of the European Communities
- [/www.ecb.int](http://www.ecb.int) The European Central Bank
- www.bankofgreece.gr/sepa
- www.eurostat.com (ευρωπαϊκή στατιστική υπηρεσία)
- www.parliament.gr, Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής των Ελλήνων

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ /ΤΥΠΟΣ

1. Sterling Seagrave, "Lords of the Rim" The Invisible Empire of the Overseas Chinese" Publisher: Putnam Adult (August 30, 1995),
2. Οικονομικός Ταχυδρόμος, φ της 17^{ης} Αυγούστου 1995
3. Εφημ. «ΤΟ ΒΗΜΑ» ΠΙΠΙΑΗ Α., Κολομβία και η ...Αλβανία, 22.11.1992
4. Στέιτ Ντιπάρτμεντ του 2006 «Εκθέσεις για Κράτη πάνω στην Παγκόσμια Τρομοκρατία»
5. Financial Stability Forum για την Οικονομική Σταθερότητα της 26^{ης} Μαΐου
6. Loretta Napoleoni, "Tracing the Money Behind Global Terrorism", Press Release ROGUE ECONOMICS 2005

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

	ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ	ΜΕΣΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΣΚΟΠΟΣ
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ (PLACEMENT)	• Συνήθως σε πιστωτικά ιδρύματα της περιοχής/χώρας της πηγής (εγκληματικής δραστηριότητας) - ή • Μεταφορά στο εξωτερικό με φυσικό τρόπο	• Έντονη χρήση μετρητών • Απλές συναλλαγές π.χ. Πίστωση πολλαπλών (καταθετικών λογ/σμών με κατατημένα ποσά, μικροποσά εμβάσματος). Δε διαφαίνονται επιτηδευμένες συναλλακτικές τεχνικές	Απόκρυψη: υλικός αποχωρισμός του χρηματικού εγκληματικού προϊόντος από το δράστη- Λογιστικοποίηση κεφαλαίων (είσοδος στο τραπεζικό σύστημα)
ΔΙΑΣΤΡΩΜΑΤΩΣΗ (LAYERING)	• Μεταφορά στο εξωτερικό μέσω Τραπεζών (διασυνοριακή κίνηση) - ή • Εντός χώρας μέσω πολλαπλών συναλλαγών	Παραπλανητικές μεταφορές και συναλλαγές (μεταφορές από λογ/σμό σε λογ/σμούς, επένδυση σε προθεσμιακές τοποθετήσεις και ενεχύρασή τους για λήψη δανείου κτλ.).	Αποκοπή και αποσυσχετισμός κεφαλαίων από αρχική (εγκληματική) προέλευση
ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ (INTEGRATION)	• Παλιννόστηση κεφαλαίων • Υψηλόποσες τραπεζικές τοποθετήσεις εντός χώρας	Τραπεζικά καταθετικά/επενδυτικά προϊόντα υψηλών ποσών (τελικό αποτέλεσμα συγκέντρωση των κεφαλαίων που διακινήθηκαν τμηματικά).	Νομιμοφάνεια κεφαλαίων